การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน ของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา โดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
อดิศร พรศิริกาญจน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
พฤษภาคม 2549

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน ของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา โดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

บทคัดย่อ
ของ
อดิศร   พรศิริกาญจน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
พฤษภาคม 2549

อดิศร พรศิริกาญจน์. (2549). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา โดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ, ศาสตราจารย์พิเศษอารี สุทธิพันธุ์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย คือ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตเอกศิลปศึกษา โดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การทดลองใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการสอนโดยเน้นวิธีการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย จากการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ก่อนการเรียนโดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยพบว่าได้คะแนนอยู่ระหว่าง 22-32 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27 คะแนน มีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.39 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการแปรผัน 12.37 ด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตหลังการเรียน โดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย พบว่าได้คะแนนอยู่ระหว่าง 27-40 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.3 คะแนน มีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.63 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการแปรผัน 10.58

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 หลังการเรียนโดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย

3. ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน หลังการเรียนโดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย พบว่า รูปแบบผลงานเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้และสอดคล้องกับแนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

A STUDY OF ART EDUCATION STUDENT’S LEARNING ACHIEVEMENT IN OIL PAINTING BY OIL PAINTING TEACHING METHOD IN THE CONCEPT OF CONTEMPORARY ART

AN ABSTRACT
BY
ADISORN PORNSIRIKARN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Art Education
at Srinakharinwirot University
May 2006

Adisorn pornsirikarn. (2006). *A study of Art Education Student's Learning Achievement in Oil Painting by Oil Painting Teaching Method in the Concept of Contemporary Art.* Master Thesis. M.Ed. (Art Education) Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Prof. Prit Supasetsiri.
Prof. Aree Soothipont.

The purpose of this research is to study an achievement of oil painting education in art major students by using the method of teaching oil colour painting, according to the approach of creating a contemporary arts. A sample student group is the third year art major students, semester2/2003, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University. A study pattem using in this experiment is "One Group Pretest-Posttest Design" This study research is measured by emphasizing the method of teaching oil colour painting according to the approach of creating a contemporary arts. The results of this research are as follows:

1. The scores of the students before learning this method of teaching are in between 23-32 points, the average is at 27 points, the deviation standard equals 3.39 points and the coefficient of change is 12.37 points. The scores of the students after leaming this method of teaching are in between 27-40 points, the average is at 34.3 points, the deviation standard equals 3.63 points and the coefficient of change is 10.58 points.

2. The achievement of studying oil painting is increasing after using this method of teaching. It is important to the statistic at .01 level which is fitting with the hypothesis of the research.

3. A work of oil painting after using this method of teaching is reaching the study purpose and is compatible with the approach of creating a contemporary arts.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน ของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา โดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
อดิศร พรศิริกาญจน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาให้คำปรึกษา ตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์พิเศษอารี สุทธิพันธุ์ สำหรับทุก ๆ อย่าง รวมถึงการให้โอกาสสอนกลุ่มตัวอย่างด้วยความไว้อกไว้ใจ และความเอื้ออารี อย่างจริงใจกับศิษย์ทุกคน ขอกราบขอบพระคุณมากครับ

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย ครูผู้สอนและครูที่ให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

อดิศร พรศิริกาญจน์

สารบัญ

บทที่ **หน้า**

1 **บทนำ** 1
ภูมิหลัง 1
ความมุ่งหมายของการวิจัย 4
ความสำคัญของการวิจัย 4
ขอบเขตของการวิจัย 4
นิยามศัพท์เฉพาะ 5

2 **เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง** 6
1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา 6
1.1 จิตรกรรมสีน้ำมันตะวันตก 8
1.2 ศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย 16
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีในการสร้างงานจิตรกรรมสีน้ำมัน................ 20
2.1 สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ในการระบายสีน้ำมัน 20
2.2 คุณสมบัติของสีน้ำมัน 29
2.3 กลวิธีในการระบายสีน้ำมัน 32
3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนจิตรกรรมสีน้ำมัน
ในระดับอุดมศึกษา 40
3.1 แนวคิดปฏิบัติการระบายสีน้ำมัน 40
3.2 ศิลปะหลังสมัยใหม่กับการระบายสีน้ำมัน 41
3.3 การวัดและประเมินผล 44
3.4 แนวคิดรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทาง
สร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย 45
4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 47

3 วิธีการดำเนินวิจัย 50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 50
ตัวแปรในการวิจัย 50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ 51
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล 55
การวิเคราะห์ข้อมูล 56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 57

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 59
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 59

5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ………………………………….. 75
ความมุ่งหมายของการวิจัย 75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 75
วิธีการดำเนินการทดลอง 76
การวิเคราะห์ข้อมูล 76
สรุปผลการวิจัย 76
อภิปรายผลการวิจัย 77
ข้อเสนอแนะ 78

บรรณานุกรม 80

ภาคผนวก 84

ประวัติย่อผู้วิจัย 117

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 แสดงแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ....…………………... 59

2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ……………………………………………. 61

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 การระบายเรียบสีเดียวและหลายสี 62
2 การระบายสีแสดงร่อยรอยพู่กัน 63
3 การระบายสีด้วยเกรียง 64
4 การระบายสีผสมการพิมพ์ถูพื้นภาพ 65
5 การระบายสีผสมการขูดขีด 66
6 การระบายสีด้วยการใช้เทปกั้นขอบ 67
7 จินตภาพจากการรับรู้ 1 68
8 จินตภาพจากการรับรู้ 2 69
9 ส่วนประกอบและโครงสร้าง 1 70
10 ส่วนประกอบและโครงสร้าง 2 71
11 เนื้อหามนุษย์กับบริบทแวดล้อม 1 72
12 เนื้อหามนุษย์กับบริบทแวดล้อม 2 72
13 พหุวิธีสร้างสรรค์ 1 73
14 พหุวิธีสร้างสรรค์ 2 74

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันของการพัฒนาประเทศในสังคมไทย การติดต่อสื่อสารเทคโนโลยีสาระสนเทศและความสะดวกสบายมีความสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน การดำรงอยู่ต่อสาระที่เปลี่ยนไปของมนุษย์ ทำให้โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยก่อเกิดสังคมร่วมสมัย ที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรมหลั่งไหลถ่ายเทเข้าหากัน จากซีกโลกหนึ่งสู่อีกซีกโลกหนึ่ง จากสังคมไทยในอดีตมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก แต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาเปลี่ยนแปลงเร็วและเร็วยิ่งขึ้นเรื่อยๆ จากสังคมหมู่บ้านกลายเป็นสังคมใหญ่ที่เชื่อมโยงกับโลกอย่างสลับซับซ้อน ทั้งเศรษฐกิจ การเงิน ข้อมูลข่าวสาร วัฒนธรรมและการเมือง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอย่างพยากรณ์ไม่ได้(ประเวศ วะศรี.2541 : 21) สังคมไทยที่กำลังเผชิญหน้ากับปัญหาวิกฤติอย่างรุนแรงรอบด้านในขณะนี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ต่างล้วนเป็นวิกฤติที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน มีรากฐานและที่มาของปัญหาร่วมกัน (วิรุณ ตั้งเจริญ.2544: 1) ดังนั้นสังคมไทยปัจจุบันจำเป็นต้องมองมิติของปัญหาอย่างเข้าใจ

จากปัญหาสู่แนวคิดทางการพัฒนาการศึกษาให้กับสังคมไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ ให้ทันกับยุคของการเปลี่ยนแปลงในกระแสสากล ซึ่งปัจจุบันมีทิศทางที่มุ่งสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ดังที่สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) 3 ประการคือ

1) เพื่อขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวลให้กว้างขวางและสูงขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
2) เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคล ชุมชนและประเทศให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
3) เพื่อให้การศึกษาไทยสร้างศักยภาพของประเทศในการพึ่งพาตนเองและสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงของเศรษฐกิจไทยในประชาคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 47)

นั้นหมายความว่าแนวทางการจัดการศึกษาทุกศาสตร์สาขาวิชา หลักสูตรการศึกษาทุกระดับและทั่วประเทศต้องมีทิศทางที่สอดคล้องกันหมด จึงจะทำให้วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาชาติประสบผลสำเร็จ และสัมพันธ์กับปัญหาที่จะแก้ไขพัฒนาให้กับสังคมร่วมสมัยในปัจจุบัน

กล่าวเฉพาะแนวคิดทางการพัฒนาการศึกษาทางศิลปกรรมศาสตร์ก็ได้ถ่ายโยงและเชื่อมโยงกัน พัฒนาสู่ความหลากหลายยิ่งขึ้น สอดคล้องสัมพันธ์กับการสร้างศักยภาพทางการศึกษาของประเทศ แนวคิดทางศิลปะจากอดีตถูกมองเป็นเรื่องของคนรุ่นหนึ่ง ที่สร้างฐานทางความคิดสัมพันธ์กับอดีตที่ผ่านมา อาจไม่สัมพันธ์กับสภาพเหตุการณ์ของสังคมปัจจุบัน จากศิลปะสมัยฟื้นฟูศิลปะวิทยาในสังคมเกษตรกรรม แปรเปลี่ยนไปสู่ศิลปะสมัยใหม่ในสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ และปัจจุบันแนวคิดด้านศิลปะพัฒนาสู่ศิลปะหลังสมัยใหม่ ภายใต้ความหลากหลายของวัฒนธรรม นำเสนอความคิดและการปฏิบัติทางศิลปะที่หลากหลาย แสดงบทบาทของศิลปะร่วมสมัยที่มีฐานปัญญาและทฤษฎีหรือแนวคิด(intellectual and theoritical basis) เป็นด้านหลัก(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2544 : 18) หากกล่าวถึงศิลปะร่วมสมัยในสังคมร่วมสมัยปัจจุบันอาจมองดูเป็นเรื่องซับซ้อนหลากหลายมิติ

น.ณ ปากน้ำ ได้อธิบายศิลปะร่วมสมัย ความตอนหนึ่งว่า “ศิลปะแห่งหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแห่งหนึ่ง ศิลปะร่วมสมัยนั้น ต้องมีมูลเหตุมาจากแหล่งศิลปะที่รุ่งเรือง เป็นศูนย์กลางและส่งอิทธิพลออกไปยังที่ต่างๆหรือมีวิวัฒนาการเจริญรุ่งเรืองควบคู่ไปกับแหล่งศิลปะที่ได้รับอิทธิพลมา”(น. ณ ปากน้ำ.2532 : 97)

ในประเด็นของคำว่าศิลปะร่วมสมัย วิรุณ ตั้งเจริญ ได้อธิบายว่า “ศิลปะที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน เกี่ยวกับความคิดที่สัมพันธ์ หรือร่วมสมัยกันแต่ไม่สามารถกำหนดเวลาแน่นอนตายตัว การกล่าวถึงศิลปะร่วมสมัย จึงเป็นการกล่าวถึงภาพรวม”(วิรุณ ตั้งเจริญ .2537: 27-29)ศิลปะร่วมสมัยจึงเป็นคำถามที่ยังไม่พบคำตอบที่แน่ชัด ขึ้นอยู่กับแต่ละช่วงเวลาแต่ละสภาพแวดล้อมของสังคมที่จะเกิดขึ้นขณะนั้น เมื่อสัมพันธ์กับเวลาที่แปรเปลี่ยน ศิลปะหรือการศึกษาศิลปะก็ควรพัฒนาตามความเหมาะสมของเส้นทางแห่งกาลเวลา

อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านศิลปะที่มีความหลากหลาย มีลักษณะบูรณาการและพหุวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้นิสิต นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ทันกับแนวคิดร่วมสมัยหรือศิลปะร่วมสมัยนั้น ยังไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควรและไม่พบทิศทางที่แน่ชัดมากหนัก ซึ่งยังส่งผลต่อการตระหนักต่อการสร้างองค์ความรู้ทุกระดับการศึกษาเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่มีมหาวิทยาลัยเป็นตัวกำหนดทิศทาง

คาร์ล แจสเปอร์ส (Karl Jasper) กล่าวถึงเป้าหมายของมหาวิทยาลัยไว้ว่า

> มหาวิทยาลัยมุ่งมั่นในศาสตร์และงานวิชาการ การวิจัยและการสอนเป็นการแสวงหาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางปัญญา(Intellectual Culture) เพื่อให้ความจริงมีความหมายและเป็นประจักษ์ ดังนั้น ภารกิจของมหาวิทยาลัยจึงต้องมุ่งเน้นความสำคัญ 3 ประการ คือ สารประโยชน์ของการวิจัย การสืบทอดการเรียนรู้ และการศึกษาวัฒนธรรม ซึ่งบทบาทแต่ละบทบาทนั้นจะไม่แยกออกจากกันและกัน การที่บทบาทของมหาวิทยาลัยจะบรรลุเป้าหมายได้ด้วยดีนั้น จำเป็นต้องสื่อสารด้วยนักคิด นักวิชาการ จะต้องสื่อสารซึ่งกันและกัน อาจารย์กับนักศึกษาและนักศึกษากับนักศึกษาด้วยกัน การสื่อสารทั้งโครงสร้างเป็นสิ่งจำเป็น พร้อมกันนั้นการสื่อสารต้องพร้อมด้วยเสรีภาพ ปัจจัยเหล่านี้คือหัวใจของชีวิตในมหาวิทยาลัย(วิรุณ ตั้งเจริญ.2541: 36-37)

จากความแปรเปลี่ยนของแนวความคิด มหาวิทยาลัยเป็นจุดยืนหนึ่งในสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นตัวรับแรงปะทะปราการแรกต่อกระแสแนวคิดใหม่ที่ดูเหมือนจะล้ำหน้าการปฏิบัติในสังคมร่วมสมัยของไทยเท่าที่เป็นอยู่โดยมาก ต้องหาทางรับสถานการณ์และผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพให้กับสังคม มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาค้นคว้า และวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้หรือแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้ทันต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตข้างหน้า นิสิต นักศึกษาที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย เป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งที่จะสามารถกระจายแนวคิดแนวทางปฏิบัติให้กับสังคมอย่างทันท่วงทีได้

จากความดังกล่าวทิ้งเป็นประเด็นคำถามสำหรับทิศทางหรือแนวทางสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างแยกไม่ออก ซึ่งทัศนศิลป์ที่จะถูกผสมผสานรวมเป็นศิลปจินตทัศน์ (imaging art) ที่เกิดจากความผสานสัมพันธ์ของสมองซีกขวาและซีกซ้าย(สติและปัญญา)เป็นจินตภาพ(image)ในสมอง(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2544 : 17) ตามแนวคิดศิลปะในยุคหลังสมัยใหม่ อันส่งผลให้ปรัชญา ความเชื่อ ทรรศนะต่อเรื่องของความงาม กระบวนการสร้างสรรค์ สื่อวัสดุ เทคนิค วิธีการของศิลปะเกิดความเปลี่ยนแปลงจนทำให้นักวิจารณ์ไม่อาจประเมินค่าตัดสิน ด้วยการยึดถือหลักทฤษฎีทางความงามแบบใด แบบหนึ่งอย่างตายตัว(อำนาจ เย็นสบาย. 2544 : 53)สร้างวัฒนธรรมทางปัญญาให้กับสังคมที่มีความหลากหลายในแวดล้อมเดียวกัน หลากหลายด้วยวัฒนธรรม หลากหลายความคิด แต่จุดร่วมที่น่าสนใจคือการสร้างงานสร้างสรรค์ โดยนัยของกระบวนการคิดเป็นสำคัญ

การระบายสีเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เห็นชัดซึ่งกระบวนแบบกลวิธีการสร้างสรรค์ ที่ยังได้รับความนิยมตลอดมาทั่วโลก โดยเฉพาะการระบายสีด้วยสื่อสีน้ำมัน ที่พบว่ามีการเดินทางของการเรียนรู้ในมนุษยชาติตั้งแต่คริสตศวรรษที่ 15 จนถึงปัจจุบัน และมีวิวัฒนาการต่อเนื่องจนสร้างความยอมรับในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในระนาบ 2 มิติ และนับเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ที่จะศึกษาการระบายสีด้วยสื่อสีน้ำมันที่มีวิวัฒนาการยาวนานท่ามกลางกระแสศิลปะหลังสมัยใหม่ในความร่วมสมัยปัจจุบัน

สำหรับสังคมไทยแห่งการเรียนรู้ปัจจุบันเปิดกว้างสำหรับความหลากหลายของทุก ๆ ด้าน การพัฒนาการศึกษาทางศิลปะด้านการระบายสีก็ได้ขยายแนวทางการสร้างสรรค์ทะลุ

กรอบเดิม ๆเป็นส่วนหนึ่งของภาพลักษณ์การระบายสีที่ปรากฏ ภาพลักษณ์ต่าง ๆส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์บนฐานความเข้าใจใหม่ กระบวนการระบายสีที่มีการผสมผสานด้วยการเพิ่มสื่อวัสดุมาเกี่ยวข้องมากมายอย่างน่าสนใจ เพิ่มแนวคิดทางกระบวนการสร้างสรรค์มากขึ้น และอยู่นอกเหนือจากความคิดของอดีตอย่างน่าท้าทาย อย่างไรก็ตามสำหรับการพัฒนาการศึกษาทางศิลปะสำหรับสังคมไทย ยังไม่พบความชัดเจนในกระบวนการสอนการระบายสีน้ำมันที่มีแนวคิดสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกในปัจจุบันมากนัก

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสร้างทัศนคติใหม่ตามแนวคิดร่วมสมัย ผลักดันให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์และกลวิธีการสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาก่อนและหลังใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน ของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา ก่อนและหลังใช้วิธีการสอนระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
3. เพื่อศึกษาผลงานทางการเรียนการจิตรกรรม สีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาแต่ละหน่วยความรู้ในวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อได้ทราบลักษณะของการสร้างผลงานการระบายสีน้ำมันของนิสิตปริญญาตรีศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย อันเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการนำไปจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสังคมร่วมสมัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ปีการศึกษา 2546 ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 50 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 25 คน
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ รูปแบบการสอนตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ ผลงานการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ทางการระบายสีด้วยสื่อสีน้ำมัน ที่ประกอบด้วยกิจกรรมการสอน ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และทักษะในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยได้รับประสบการณ์ทางด้านการระบายสี ภายใต้การเรียนรู้จากพหุวิธี

2. แนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย หมายถึง แนวทางหรือแนวคิดของปัจจัยความรู้ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน ส่งผลต่อการแก้ปัญหาและถ่ายทอด นำเสนอผลงานทางศิลปะในปัจจุบัน

3. ผลงานการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย หมายถึง ผลงานที่สร้างสรรค์ด้วยสื่อสีน้ำมัน ที่ได้จากการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนตามแนวคิดศิลปะร่วมสมัย มีลักษณะที่ผสมผสานด้วยกลวิธีที่หลากหลาย นำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับสังคมร่วมสมัย

4. กระบวนการสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหา ที่จะตอบสนองสิ่งเร้าในแง่ความคล่องแคล่วในการคิด(Fluency) ความคิดริเริ่ม(Originality) ความคิดยืดหยุ่น(Flexibility) และความคิดละเอียดลออ(Elaboration)ได้มาก ในรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมันที่กำหนดให้

5. กลวิธี หมายถึง วิธีการสร้างงาน ด้วยสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ให้ปรากฏออกมาในผลงานจิตรกรรม

6. เนื้อหา หมายถึง เรื่องราวที่ปรากฏในผลงานการระบายสีน้ำมัน ที่มีทั้งแสดงออกเป็นรูปธรรม ตัดทอนและนามธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา
    1.1 จิตรกรรมสีน้ำมันตะวันตก
    1.2 ศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีในการสร้างงานจิตรกรรมสีน้ำมัน
    2.1 สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการระบายสีน้ำมัน
    2.2 คุณสมบัติของสีน้ำมัน
    2.3 กลวิธีในการระบายสีน้ำมัน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนจิตรกรรมสีน้ำมันในระดับอุดมศึกษา
    3.1 แนวคิดปฏิบัติการระบายสีน้ำมัน
    3.2 ศิลปะหลังสมัยใหม่กับการระบายสีน้ำมัน
    3.3 การวัดและประเมินผล
    3.4 แนวคิดรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา

1.1 ประวัติความเป็นมาจิตรกรรมสีน้ำมัน

ความหมายจิตรกรรม

หากทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายจิตกรรม (Painting) มีผู้ได้ให้ความหมายไว้อย่างมากมายตามประเด็นของความเข้าใจ มีความสอดคล้องและแตกต่างกันไป

ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายจิตรกรรมไว้ในพจนานุกรมศิลปะ อังกฤษ – ไทย ดังนี้

> จิตรกรรม ภาพที่จิตรกรแต่ละคนสร้างขึ้นด้วยประสบการณ์ทางสุนทรียภาพและความชำนาญ โดยใช้สีชนิดต่างๆ เช่น สีน้ำ สีน้ำมัน สีฝุ่น ฯลฯ เป็นสื่อกลางในการแสดงออกถึงเจตนาในการสร้างสรรค์ การสร้างงานจิตรกรรม จะสร้างบนพื้นราบเป็นส่วนใหญ่ เช่น กระดาษ ผ้า แผ่นไม้ ผนังเพดาน(ราชบัณฑิตยสถาน.2541 : 178)

ไมเยอร์ ราล์ฟ ได้ให้ความหมายจิตรกรรมไว้ในพจนานุกรมศัพท์และเทคนิคศิลปะความตอนหนึ่งว่า

> จิตรกรรม หมายถึงการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะซึ่งให้คุณค่าทางสุนทรีย์ โดยการระบายสีลงบนพื้นผิวของวัตถุอย่างชำนาญ วัสดุที่ใช้ในผลงานจิตรกรรมต้องเป็นวัสดุที่เหมาะสมกับกลวิธีการสร้างงานที่คงทนถาวร เช่น สีน้ำมัน สีฝุ่น(เทมเพอรา) สีน้ำ สีน้ำทึบ สีพาสเทล (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์(แปล). 2540 : 633)

อารี สุทธิพันธุ์ ได้ให้ความหมายจิตรกรรม ไว้ว่า

> จิตรกรรม หมายถึง การเขียน ระบายด้วยสีน้ำ สีน้ำมัน สีเทียน สีชอล์ก สีอะคริลิก ฯลฯ การระบายสีน้ำ นิยมระบายบนกระดาษ ซึ่งมีผิวต่างๆ กัน เช่น หยาบหรือละเอียด เรียกทั่วๆ ไปว่า กระดาษวาดเขียน การระบายสีน้ำมัน หรือสีฝุ่น มักจะระบายบนผ้าใบหรือแผ่นไม้ หรือผนังอื่นๆ ผ้าใบที่ใช้เขียนศิลปินจะต้องขึงผ่าใบตึง และลงพื้นด้วยกาวและสีลงพื้นด้วยกาวและสีลงพื้นที่ซึ่งเรียกว่ากราวนด์ (Ground) ก่อน แล้วขังนำสีมาเขียน แปรงสำหรับเขียนสีน้ำและสีน้ำมันก็ต่างกัน แปรงสีน้ำจะมีลักษณะอ่อนนุ่มอุ้มน้ำได้มาก มีรูปร่างต่างๆ กัน เช่น ปลายแบนและปลายแหลมแปรงสำหรับเขียนน้ำมันนั้นค่อนข้างแข็งกว่าแรปงระบายสีน้ำ สีน้ำมันเวลาเขียนบางสมัยก็นิยมรอยแปลง (Brush strokes) ซึ่งช่วยให้เห็นรูปทรงของวัตถุที่เขียนนั้น ศิลปินมักจะระบายแปรงให้กลมกลืนกับลักษณะของวัตถุ มีทิศทางตามวัตถุ บางสมัยก็นิยมเกลี่ยให้กลมกลืนไม่ให้เห็นรอยแปลงเลย (อารี สุทธิพันธุ์. 2535 : 94)

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล ได้ให้ความหมายจิตรกรรมสอดคล้องว่า จิตรกรรม คือ งานที่แสดงออกบนพื้นระนาบโดยการขีดเขียน ระบาย หรือกรรมวิธีอื่นๆ โดยปกติจะเป็นงานบนพื้นระนาบ 2 มิติ (ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. มปพ : 9)

สุชาติ เถาทอง ก็ได้ให้ความหมายจิตรกรรมที่สอดคล้องเช่นกันว่า จิตรกรรม เป็นทัศนศิลป์รูปแบบหนึ่งโดยมีโครงสร้างทางกายภาพของตัวมันเองเป็นศิลปะที่กันระวางเนื้อที่ (Space art) และมีลักษณะเป็น 2 มิติ คือ มีความกว้างและความยาว (สุชาติ เถาทอง. 2531 : 5)

วินัย โสมดี ได้ให้ความหมายจิตรกรรมไว้ในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ไว้อย่างน่าสนใจว่า

> จิตรกรรม เป็นผลงานทัศนศิลป์ ที่ใช้กลวิธีในการสร้างสรรค์และถ่ายทอดรูปแบบ ด้วยการใช้สีระบาย ละเลง ป้าย สลัด หยด ฯลฯ ลงบนผิวระนาบของสิ่งรองรับตามเนื้อหาหรือเรื่องราวที่ต้องการ นอกจากนี้ยังมีวิธีโดยใช้วัสดุลาก วาด เขียน ขูดขีด บนพื้นระนาบทำให้เกิดเส้นต่างขึ้น ซึ่งเรียกว่าการวาดเขียน (drawing) รวมถึงการใช้พู่กันขีดให้เกิดเส้นด้วยซึ่งเรียกว่า คอลิกราฟี่ (colligraphy)(สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 2539 : 456)

จากการนำเสนอความหมายของจิตรกรรม ซึ่งมีความหลากหลายของการให้ความหมาย แต่อย่างไรก็ตามได้นำเสนอความเข้าใจพื้นฐาน หากแยกประเด็นความหมายอาจสรุปรวมของการให้ความหมายได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. จิตรกรรม เป็นกระบวนการการสร้างสรรค์ผลงาน 2 มิติ ด้วยความหลากหลายของเทคนิคกลวิธี หลากหลายด้วยสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ มีคุณสมบัติเฉพาะตามประเภทของสื่อ มีสารผสมหรือตัวทำละลายที่แตกต่าง กระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมจึงขึ้นอยู่กับประเภทของสื่อ เช่นใช้สื่อสีน้ำจะเรียกจิตรกรรมสีน้ำ ใช้สื่อสีน้ำมันจะเรียกจิตรกรรมสีน้ำมัน เป็นต้น ส่วนเทคนิคและกลวิธี เป็นการคิดค้นเชิงสร้างสรรค์ของมนุษย์ให้สัมพันธ์กับการแก้ปัญหาบนระนาบรองรับ

2. จิตรกรรม เป็นผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ สร้างสรรค์ด้วยประสบการณ์สะท้อนคุณค่าทางสุนทรียภาพ นำเสนอภาพของเนื้อหา เรื่องราว รูปทรง และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ของมนุษย์ ตลอดจนสภาพสังคม บริบททางวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของมนุษย์

จากประเด็นดังกล่าว อาจสรุปความหมายของจิตรกรรมได้ดังนี้

จิตรกรรม หมายถึง การแก้ปัญหาบนระนาบรองรับด้วยกระบวนการสร้างสรรค์เทคนิคและกลวิธีได้แก่ การขูด ขีด เขียน ระบายสี ละเลง ป้าย สลัด หยด ฯลฯ จากสื่อต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์ถ่ายทอดผลงานที่มองเห็นเป็นเนื้อหาเรื่องราว รูปทรงบนบริเวณว่างและอารมณ์ความรู้สึก ที่ขึ้นกับประสบการณ์ต่อการสร้างสรรค์ด้วยสุนทรียภาพและความชำนาญเป็นต้น

1.1 จิตรกรรมสีน้ำมันตะวันตก

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ศิลป์ มีการค้นพบการใช้สีน้ำมันอย่างแพร่หลายประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 15 ที่ตรงกับสมัยการฟื้นฟูศิลปะวิทยา ด้วยความนิยมในการใช้สีน้ำมัน ได้ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญในการใช้สีน้ำมันเป็นอย่างมาก (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545 : 8) สื่อสีน้ำมันเป็นการค้นพบด้วยการทดลองปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาในสภาพความคงทนถาวร ของสื่อสีฝุ่น ที่มีปัญหาในการแตกร้าวและหลุดหลอกได้ง่าย ซึ่งหลังจากการค้นพบ จึงทำให้ได้รับความนิยมในการนำมาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ซึ่งทางด้านจิตรกรรมของสมัยฟื้นฟู เป็นเรื่องราวที่เน้นชีวิตปัจจุบันโดยแสดงให้เห็นด้วยรูปคน ซึ่งมักจะปรากฏเป็นประธานของภาพส่วนฉากหลังนั้น ส่วนมากเป็นภาพวิว โดยแสดงบรรยากาศตามจินตนาการ (อารี สุทธิพันธุ์. 2535: 147) เป็นภาพสะท้อนของวัฒนธรรมยุคแห่งการแสวงหา แต่หากกล่าวถึงศิลปินที่บุกเบิกเริ่มใช้และทดลองในการระบายสีน้ำที่เด่นชัด ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล ได้อธิบายว่า

> การใช้น้ำมันผสมกับผงสีมีประวัติการใช้มายาวนาน เริ่มต้นตั้งแต่การใช้น้ำมันมาเป็นส่วนประกอบของการเขียนสีฝุ่น แต่เราก็ไม่สามารถที่จะชี้เฉพาะลงไปได้ว่าการใช้น้ำมันกับสีเริ่มต้นจริงๆ เมื่อใด ต่อมาได้มีการพัฒนาสู่การใช้สีน้ำมันที่เป็นตัวสีน้ำมันอย่างแท้จริง ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเริ่มมาจากศิลปินชาว Fleish Quattrocento ในศตวรรษที่ 15 และอาจกล่าวได้ว่า van Eyck เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อหลายคน และได้แพร่ไปถึงอิตาลี โดยเฉพาะในกลุ่มศิลปินสกุลเวนิส (ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. มปพ. : 49)

อย่างไรก็ตามในการใช้สื่อสีน้ำมันในยุคแรกๆนั้น ถือเป็นวิธีการใหม่ในสมัยนั้น (คือการใช้สีน้ำมันผสมสีเขียนภาพ) ได้แพร่หลายเป็นที่นิยมกันทั่วไป พี่น้องแจนและฮูเบิร์ต แวน อิก (Jan and Hubert van Eyck) เป็นจิตรกรที่มีชื่อเสียงก่อนเพื่อนในการเขียนภาพสีน้ำมัน นับแต่นั้นมาสีน้ำมันก็แพร่หลายไปทั่วไปโลกตะวันตกใช้เขียนภาพอะไรได้ทุกอย่าง (เปลื้อง ณ นคร. 2536 : 782) อย่างไรก็ตามในช่วงนั้นก็เป็นเพียงการทดลองเพื่อเป็นการเริ่มต้นของการพัฒนาสื่อสีน้ำมันในปัจจุบัน ซึ่ง โจเส เอ็ม พารามอน(Jose' M. Parramon) ได้กล่าวถึงการค้นพบสีน้ำมันไว้อย่างน่าสนใจว่า

> เรื่องเล่าเมื่อประมาณ ค.ศ 1410 ในเมืองแห่งหนึ่งของ “Bruges” จิตรกรหนุ่ม Jan Van Echk ได้วางภาพที่เขาได้วาดไว้ในที่ๆ มีอุณหภูมิ และการปฏิบัติการ (วิธีเขียนภาพ) ด้วยน้ำมัน โดยการสนับสนุนจากพระ “The ophile” เพื่อให้ภาพแห้งจากแสงของดวงอาทิตย์ และ 2 วันต่อมา เมื่อเขาไปตรวจดูเพื่อจะดำเนินการต่อ กลับพบว่า ภาพที่วาดไว้เกิดรอยแตก ดังนั้น เรื่องจึงขาดหายไปจากความสนใจของคนทั่วไปจนกระทั่ง Jan Van Eyck ได้ค้นพบว่า การทำให้น้ำมันแห้ง ควรวางไว้ในที่ร่ม ช่วง 2 – 3 เดือนต่อมา จึงมีการทดลองใช้น้ำมันกับลินสีด ทุกชนิด จนพบว่า เมื่อเทน้ำมัน “White Bruges varnish ผสมกับ Linseed oil” จะเกิดความกลมกลืนในส่วนผสมที่บรรจุและภาพจะแห้งในที่ร่มอย่างไม่มีปัญหาใด (บางการวิจัยลงมติว่า White Bruges Varnish เป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของน้ำมันสน ซึ่งเป็นสิ่งเดียวกันกับที่เราใช้ในปัจจุบันสำหรับเจือจางสีน้ำมัน) Jan Van Eyck เริ่มต้นที่จะระบายภาพด้วย White Bruges Varnish และ Linseed Oil ใช้ผสมกับผงสีที่เขาเคยใช้การระบายภาพที่ๆ มีอุณหภูมิ พบว่า ปฏิกิริยาสีที่จะเกิดดีขึ้น และยังสามารถเพิ่ม / ลดจำนวนของ Varnish ซึ่งทำให้สีแห้งเร็วขึ้นหรือช้าลงได้ เขาพบขั้นตอนการประยุกต์ใช้สีอย่างง่าย (ไม่ใช้ linseed oil ผสม) และขั้นตอนที่ซับซ้อนขึ้น (ใช้น้ำมันมากกว่า Varnish) และในขณะสีแห้ง จะสามารถแก้ไข ระบายเพิ่ม โดยไม่กระทบกับภาพที่วาดภาพไว้ก่อน และภาพที่วาดจะแห้งในที่ร่มอย่างไม่มีปัญหาหรือความเสี่ยงใดๆ เลย ราชาของการระบายสี ได้เกิดขึ้นแล้ว คือ Jan van eyck ผู้ค้นพบ (Parramon. Jese' M. 1993 : 14)

จากนั้นเมื่อการค้นพบสื่อสีน้ำมันเกิดขึ้น พี่น้องฟานอิก ก็ได้ทดลองระบายด้วยเทคนิคต่างๆ

มีการค้นพบกระบวนการสร้างสรรค์ที่น่าสนใจไว้มากมาย ดัง เอช ดับบลิว และดอรา เจนสัน (H. W. ;& Dora Jane Janson) ได้กล่าวว่า

> สิ่งที่พี่น้องฟาน อิก ค้นพบเกี่ยวกับเรื่องอากาศนั้นเป็นสิ่งใหม่ และเป็นสิ่งสำคัญเท่ากับภาพสะท้อนเราทุกคนต่างก็รู้ว่าในอากาศที่เต็มไปด้วยหมอกนั้น บางครั้งอากาศจะ “หนา” มากจนเรามองเห็นสิ่งที่อยู่ข้างหน้าได้ไม่กี่ฟุตเท่านั้นเอง แต่ความจริงแล้วอากาศนั้นไม่เคยบริสุทธิ์เลย มักเป็นคล้ายฉกกลางขมุกขมัวกั้นระหว่างตัวเรากับสิ่งที่เรากำลังมองดูอยู่เสมอ ถ้าสิ่งนั้นยิ่งอยู่ไกลออกไป จะดูมัวและเทาทับมากขึ้น พี่น้องฟาน อิก เป็นคนแรกที่เข้าใจเรื่องนี้อย่างชัดเจน (กิติมา อมรทิต (แปล). 2533 : 81)

อย่างไรก็ตามการค้นพบของพี่น้องฟานอิก เป็นเพียงการเริ่มต้นในช่วงแรกๆเท่านั้น ดังที่ ไมเยอร์ ราล์ฟ (Mayer Ralph) กล่าวอธิบายอย่างไม่เห็นด้วยกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในประเด็นการเริ่มต้นใช้สีน้ำมันว่า

> จาน ฟาน ไอค์ (ค.ศ. 1385 – 1441) ระบายน้ำมันและน้ำมันชักเงาเคลือบสีฝุ่นรองพื้นอยู่ แม้ว่ากลวิธีเหล่านี้อูราวกับว่าศิลปินใช้สีน้ำมัน แต่ที่จริงแล้วจิตรกรรมเหล่านี้ยังนับว่าเป็นจิตรกรรมสีฝุ่นอยู่นั่นเอง ซึ่งต้องขอขอบคุณแก่ข้อเขียนทางด้านประวัติศาสตร์ของวาซารี อย่างไรก็ตามฟานไอค์ก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ริเริ่มการใช้สีน้ำมัน (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (แปล). 2540 : 611)

การค้นพบการระบายด้วยสื่อสีน้ำมันก็ยังเป็นกลุ่มศิลปินชาวเวนิส ที่มีวิวัฒนาการการสร้างสรรค์การระบายสีน้ำมันอย่างต่อเนื่อง จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง และเกิดการพัฒนาสื่อ วัสดุและอุปกรณ์เรื่อยมา รวมถึงการค้นและแสวงหาซึ่งกระบวนการสร้างสรรค์ มีความหลากหลายและแตกต่างมากขึ้น เกิดความชำนาญและลักษณะเฉพาะตัวในผลงานของแต่ละศิลปิน ซึ่งในสมัยนั้นการค้นพบกระบวนการ เพื่อให้ได้มาของผลงานจิตรกรรมนับเป็นสิ่งที่น่าตื่นเต้นและได้รับการยกย่อง

แนวความคิดของพี่น้องแวน ไอด์ ได้ถูกพัฒนาโดยศิลปินที่มีชื่อเสียงในเวลาต่อมา ไม่ว่าจะเป็น ลีโอนาโด ดาวินชี ซึ่งได้พัฒนาด้วยการผสมผงสีบดละเอียดกับน้ำมันแลกเกอร์และยางสน(resin)(เด่นพงษ์ วงศาโรจน์.2542 : 55)

ในคริสต์ศตวรรษที่ 16 จิตรกรรมสีน้ำมันเริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลายในยุโรป และศิลปินที่มีความโดดเด่น อย่าง ทิเชียน (Titian, 1490 – 1576) ที่ เอช ดับบลิว และดอรา เจน แจนส์น (H.W. ;& Dora Jane Jauson) กล่าวถึงศิลปินผู้นี้ว่า

> ทิเชียนมีชื่อเสียงมากที่สุดในฐานะจิตรกรวาดภาพคนเหมือน บุคคลสำคัญๆ ในสมัยเขา นับตั้งแต่สันตะปาปาและพระจักรพรรดิลงมาต่างก็กระตือรือร่นอยากได้ภาพของตนที่วาดโดย

> ฝีมือของเขา วิธีการระบายสีน้ำมันอย่างใหม่ด้วยการใช้พู่กันใหญ่ๆ ซึ่งจอร์โจเนและทิเชียนเป็นผู้เริ่มขึ้นนั้น ไม่ต้องการพื้นผิวไม้ที่ราบเรียบอีกต่อไปแล้ว ตอนนี้จิตรกรชาวเวนิช จึงนิยมวาดภาพลงบนผืนผ้าใบมากกว่า การใช้ทำให้สะดวกและหมดเปลืองน้อยลง ตั้งแต่นั้นมาบรรดาจิตรกรก็เลยหันมาวาดภาพบนผ้าใบกัน ซึ่งทำให้พวกจิตรกรชาวเวนิช สามารถวาดภาพผืนใหญ่ๆ เท่ากับภาพประดับฝาผนังได้อีกด้วย (กิติมา อมรทัต (แปล). 2533 : 133 – 134)

ทิเชียน ได้ค้นคว้าพัฒนาสีน้ำมันและกลวิธีในการสร้างสรรค์จนปรากฏเป็นผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันที่มีคุณค่าอย่างมากและได้รับการยกย่องจากนักประวัติศาสตร์ศิลป์ โดยได้แบ่งช่วงเวลาของการพัฒนาสีน้ำมันออกเป็นช่วงเวลา ก่อนทิเชียนและหลังทิเชียน (เด่นพงษ์ วงศาโรจน์.2542 : 55)

ในคริสต์ศตวรรษที่ 17 เป็นช่วงเวลาที่ศิลปะบาโรกรุ่งเรืองและเป็นช่วงเวลาที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงมากสำหรับอิตาลี สันตะปาปา ได้แสดงบทบาทสำคัญทั้งในฐานะผู้อุปถัมภ์เผยแพร่อิทธิพลและเหมือนเป็นผู้กำหนดความงาม ศิลปินแสดงบทบาทสำคัญในการเขียนภาพผนังปูนเปียก(fresco)เขียนภาพในพระราชวังและผนังโบสถ์ ในช่วงนี้ สื่อสีน้ำมันก็มีการนิยมใช้สร้างสรรค์จิตรกรรม ศิลปิน เช่น คาราวักจิโอ ชื่นชมกับการแสดงอารมณ์อันสมจริง รูเบนส์และแวนไดค์ ศิลปินเฟลมิช แสดงออกถึงความรู้สึกและสาระแบบพื้นภาพ เรมบรานด์ท ศิลปินที่ชื่นชมกับการแสดงออกภาพคนเหมือน ภาพในเชิงศาสนา ทิวทัศน์

ในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 18 สีน้ำมันได้มีการผลิตออกจำหน่ายในลักษณะเตรียมสีสำเร็จรูปบรรจุในถุงหนังและใช้ต่อมาจนถึงช่วงกลางศตวรรที่ 19 หลอดสีที่ผลิตจากดีบุกบรรจุสีสำเร็จรูปได้ออกจำหน่ายในท้องตลาด จนยังคงลักษณะนี้จนถึงปัจจุบัน (ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. มปพ. 50) ศิลปินในคริสต์ศตวรรษที่ 18 เช่นเทียโปโลและคาเลทโน ในนครเวนิส บูเซร์ ฟราโกนาร์ดและชาร์แดงในฝรั่งเศส เรย์โนลด์และเกนส์เบอโรในอังกฤษ ได้พัฒนาผลงานจิตรกรรมของเขาออกไปอย่างกว้างไกล พร้อมกันนั้น ศิลปินรุ่นใหม่มีบทบาทอีกหลายต่อหลายคนก็เริ่มต้น ไม่ว่าจะเป็น โกยา โฮการ์ช วัตโต ศิลปะคลาสสิคใหม่(Neoclassic) และจินตนิยม(Romanticism)ก็เริ่มแสดงบทบาทในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นการต่อต้านด้านศิลปะรอโคโค(Rococo)ศิลปะของผู้ดีในราชสำนักนั้นเอง(วิรุณ ตั้งเจริญ.2545 : 28)

จิตรกรรมสีน้ำมันในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งระบบความคิดแบบเหตุผล เชิงวิทยาศาสตร์เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิต เรื่องราวทางอุดมคติ และความเพ้อฝันในจินตนิยายกลายเป็นเรื่องล้าสมัยไป ซึ่งความคิดเช่นนี้ได้ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมอย่างเห็นได้ชัด

วีรวรรณ มณี ได้กล่าวถึงจิตกรรมในศตวรรษที่ 19 ว่า

> ในศตวรรษที่มีการคิดประดิษฐ์สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับมนุษยชาติอย่างได้ผลนี้ (เช่น รถไฟ โทรเลข โทรศัพท์ กล้องถ่ายรูป) มีความเชื่อเกิดขึ้นว่า “การที่จะได้มาซึ่งความจริงที่แน่ชัดก็ด้วยวิธีสังเกตการณ์โดยตรง” และ “ข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ ที่มีความหมายนั้น ถ้ามีการบันทึกรายละเอียดลงไว้โดยถี่ถ้วน จะทำให้เราได้มาซึ่งวิทยาการอันทันสมัย” แนวความคิดนี้เรียกว่า “Positivism” เป็นลัทธิ ที่แพร่หลาย และเป็นที่สนใจอยู่ในยุโรปเวลานั้น ได้นำแนวทางศิลปะไปจนได้รูปแบบเรียลลิสต์และ อิมเพรสชันนิสม์ในที่สุด สำหรับอิมเพรสชันนิสม์นั้นยังมีอิทธิพลของกล้องถ่ายรูปกับภาพพิมพ์ญี่ปุ่น เข้ามามีบทบาทร่วมกับวิทยาการความรู้ใหม่ๆ ในเรื่องแสงสีและสายตาการมองเห็นของคนอีกด้วย (วิรวรรณ มณี. 2528 : 1)

จากปรากฏการณ์ของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เต็มไปด้วย ระบบความคิดแบบวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดความคิด ความเชื่อบนพื้นฐานของเหตุผล ส่งผลสู่แนวคิดในงานศิลปะมากมาย และยังแสดงบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคม มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

วิรุณ ตั้งเจริญ กล่าวถึงประวัติศาสตร์ศิลป์ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ไว้ว่า

> คริสต์ศตวรรษที่ 19 เริ่มต้นด้วยการแบ่งแยกกระบวนการชัดเจนระหว่าง เองเกรอส์และเดอลาครัวซ์ ความหลากหลายในสาระของศิลปกรรมสะท้อนให้เห็นได้ในภาพทิวทัศน์ ภาพประวัติศาสตร์ ภาพเหมือน ภาพเชิงพรรณนา ฯลฯ แล้วจิตรกรรมแบบหลักวิชา หรือแบบอะคาเดมีก็ถูกกวาดล้างในที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะลัทธิประทับใจ (impressionism) ซึ่งเปิดนิทรรศการขึ้นอย่างท้าทายในปี 1874 จากอิทธิพลของสกุลสิลป์บาร์บิซง (Barbizon School) ศิลปินลัทธิประทับใจ ได้ตอกย้ำสภาพการรับรู้ที่เผชิญกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเบื้องหน้าให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น แสดงเสรีภาพในการระบายสี เลือกแสดงออกในเนื้อหาสาระง่ายๆ ที่พบเห็น แสดงชีวิตในเมือง สังคมที่ถูกปลดปล่อยจากอดีต การระบายสีอย่างอิสระ อิทธิพลจากภาพพิมพ์ญี่ปุ่น แสดงการเคลื่อนไหวของแสงสีและวัตถุ นั่นคือ การเริ่มต้นอย่างสง่างาม ของศิลปะสมัยใหม่ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545 : 30)

จิตรกรรมในสมัยนี้เป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลง ตามระบบการคิดแบบวิทยาศาสตร์ ศิลปะทุกแขนงจึงมีการใช้เหตุผลและกระบวนการสร้างสรรค์ ท่ามกลางการปฏิวัติกับการดำรงอยู่ของอดีตกับปัจจุบัน จนเป็นต้นเหตุของการผลักดันต่อรูปแบบศิลปะสมัยใหม่ การใช้สื่อสีน้ำพร้อมด้วยอุปกรณ์ต่างๆ ก็ดูพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยกระบวนการผลิตแบบใหม่ และถูกขยายแพร่หลายพร้อมกับการล่าอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจ จนในที่สุดวัฒนธรรมในการระบายสีน้ำมันก็เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก หากกล่าวถึงจิตรกรรมในยุคนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคแห่งการค้นพบ แนวคิด เทคนิคและกระบวนการอันสำคัญตามรูปแบบแนวคิดสมัยใหม่

จิตรกรรมสีน้ำมันในคริสต์ศตวรรษที่ 20 เสรีภาพและปัจเจกภาพแห่งโลกศิลปะ มีศิลปินโดดเด่นหลายกลุ่มที่นำเอาสีน้ำมันมาสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็น ศิลปะลัทธิแสดงอารมณ์, มีศิลปะบาศกนิยม, ศิลปะอนาคตนิยม, ศิลปะลัทธิรูปทรงใหม่, ศิลปะลัทธิดาดา, ศิลปะลัทธิเหนือจริง และศิลปะลัทธิแสดงอารมณ์นามธรรม เป็นต้น เกิดแนวคิดที่แตกต่างและหลากหลาย การเกิดแนวคิด เต็มไปด้วยการกระตุ้น แข่งขันและขัดแย้งต่อความคิดในอดีตโดยสิ้นเชิง จนกลายเป็นญูปแบบของการพัฒนาแนวคิดสร้างสรรค์จิตรกรรมอยู่ตลอดเวลาของศิลปิน

ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 สื่อสีน้ำมันกับรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมทวีความท้าทายได้อย่างน่าตื่นเต้น และมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงชัดเจนในฝรั่งเศส

ศิลปะลัทธิรุนแรง หรือศิลปะโฟวิสซึม(fauvism) ที่แปลว่า สัตว์ป่า(wild Beast) ศิลปินได้แก่เฮนรี มาติส(Henre Matisse) ดูฟี(Dufy) มาร์เค(Marquet) วลาแมงค์(Vlaminck) เดอเรน(Derain) สร้างสรรค์ผลงานที่รุนแรง ดุดัน ให้ความรู้สึกตื้นเต้นต่อผู้พบเห็น ใช้สื่อสีน้ำแสดงรูปร่างหยาบด้วยเส้นและสีที่รุนแรง เป็นสีแท้ๆ ผลงานแสดงความเด็ดเดี่ยว ในด้านเรื่องราว มีทั้งรูปคนและไม่มีรูปคน(image and non image of man)มีขนาดต่างๆกัน ผลงานมีลักษณะคล้ายรูปตัด(cut out shape)เป็นลวดลายของศิลปะตะวันออกกลาง และนำวิธีการของรูปทรงปิดและเปิด(open & closed form)มาเป็นแนวทางในการแสดงออก(อารี สุทธิพันธุ์. 2535 : 210)มีเสรีภาพในการแสดงออกสูง

ศิลปะแสดงอารมณ์ (Expressionism) เป็นการแสดงเสรีภาพตามอารมณ์ความรู้สึกและตามความต้องการของศิลปิน โดยถือตามความรู้สึกภายใน ปรากฏในผลงานของศิลปินโดยถือตามความรู้สึกภายใน ปรากฏในผลงานของศิลปินยุโรป เช่น เฟอร์ดินัน โฮดเลอร์(Hodler) เจมส์ เอนเซอร์(James Ensor) และเอ็ดเวิร์ด มุงซ์(Edvard Munch) แสดงผลงานที่สะท้อนความสับสนของสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เพศและศาสนา พยายามเอาเรื่องที่แวดล้อมชีวิตขณะนั้น แสดงออกตามความรู้สึกของตนทางด้านตรงข้ามกับความงาม (อารี สุทธิพันธ์. 2535 : 211)

ศิลปะบาศกนิยม(Cubism) ซึ่งเป็นช่วงของการใช้สื่อสีน้ำมันผสมผสานกับเทคนิคอื่นๆ ได้อย่างน่าสนใจ โดยศิลปินที่มีความโดดเด่น และมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์คือ พาโบล ปิคาสโซ(Pablo Picasso) โดยกลวิธีการปะติดได้ปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ในผลงานที่ชื่อว่า “still life with chair canning” ที่สร้างขึ้นในเดือนพฤษภาคม ปี 1912 ด้วยการนำเศษชิ้นส่วนของกระดาษและเสื่อน้ำมัน ที่พิมพ์เป็นลวดลายสานของเก้าอี้หวาย แล้วระบายสีน้ำมันแก้ปัญหาบนระนาบรองรับ นับเป็นการใช้สื่อสีน้ำมันในการระบายสร้างสรรค์ที่พ้นกรอบของการสร้างสรรค์แบบเดิมได้อย่างน่าสนใจ และส่งอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมในปัจจุบัน

ศิลปะอนาคตนิยม(Futurism) ขบวนการอนาคตนิยม(Futurist Movemant)แสดงเรื่องของกาลเวลาบนพื้นที่ภาพจิตรกรรม ด้วยจังหวะของการเคลื่อนไหวผ่านภาพซ้อนจำนวนมาก(วิรุณ ตั้งเจริญ.2545 : 80 - 81) แนวคิดของกลุ่มมีทั้งจิตรกร นักเขียนและผู้ที่มีหัวก้าวหน้าร่วมกัน ทางด้านเทคนิคและวิธีการ ใช้สื่อสีน้ำมันแสดงรอยแปรง(brush strokes) ระบายสีแบบจุดเล็กๆ(pointillism) โดยหลักสำคัญที่ศิลปินกลุ่มนี้กล่าวอยู่เสมอก็คือ โลกปัจจุบันและความงามของเครื่องจักรกล ที่สร้างสรรค์ความรวดเร็ว

ศิลปะลัทธิรูปทรงใหม่(De Stijl) ที่เชื่อว่า ศิลปกรรมในลักษณะต่างๆไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม การออกแบบ ควรจะมีความงามร่วมกัน ความงามของรูปทรงพื้นฐาน ซึ่งได้แก่รูปทรงสี่เหลี่ยม และแม่สีพื้นฐานคือ สีแดง น้ำเงิน เหลือง สำหรับสีขาว ดำ เทา ซึ่งนำมาใช้ร่วมกับแม่สีถือว่าไร้สีสัน การจัดพื้นภาพมุ่งเน้นความเรียบง่าย สร้างความผสานสัมพันธ์ระหว่างบริเวณรูปทรง เส้น สีและบริเวณว่าง ระบายสีราบเรียบ(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2535 : 47) สื่อสีน้ำมันจึงเป็นกลวิธีการระบายเรียบ ใช้สีที่สดของแม่สีและจัดวางอย่างเรียบง่าย

ศิลปะลัทธิดาดา(Dadaism) เป็นขบวนการทางทัศนศิลป์และวรรณกรรม ก่อตัวขึ้นในกรุงซูริค ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในช่วงที่ศิลปินนิยมใช้สื่อในการแสดงออก ส่วนสื่อสีน้ำมันจะเป็นส่วนหนึ่งของสื่อเหล่านั้น ซึ่งการนำเสนอทรรศนะที่ต่อต้านสงคราม ต่อต้านความงามจากอดีต จากความเก็บกดและการต่อต้านที่ศิลปินกลุ่มนี้แสดงออกมา อาจจะเป็นสื่อสะท้อนให้เห็นว่ามนุษย์ไร้สาระ หรือกระตุ้นให้มองเห็นความไร้สาระเพื่อก้าวไปสู่ “สาระ” อันเป็นแก่นสารก็ได้(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2535 : 51)

ศิลปะลัทธิเหนือจริง (Surrealism)ความมุ่งหมายของศิลปะเหนือจริงนี้ กลับกันกับคุณค่าทางการวิจารณ์ที่เคยมีมา มีการใช้แนวคิดทางด้านจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะจิตวิทยาของฟรอยด์ นำเสนอเรื่องราวในอดีตที่มีความหมายต่อศิลปิน เช่น ความผิดหวัง ความรัก และหยิ่งผยอง ความกลัว ฯลฯ ในด้านรูปทรงและวิธีการแสดงออกด้วยสีที่มีความเข้มปานกลาง ใช้เวลาการเกลี่ยกลมกลืน และมีการใช้วัสดุอื่นปน เช่น ทรายปนกับสีน้ำมัน กระดาษสีปนกับสีเทียน สีน้ำ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างน่าสนใจ

ศิลปะลัทธิแสดงอารมณ์นามธรรม(Abstract Expressionism) ศิลปิน เช่น แจคสัน พอลลอค (Jackson Pollock) วิลเลียม ดี คุนนิง(Willem Dekooning) ฟรานส์ไคลน(Franz Kline) คลิฟฟอร์ด สติล(Klifford Still)เป็นต้น โดยรวมศิลปะกลุ่มนี้เป็นการแสดงออกของศิลปิน ที่รวมเอาความรู้สึกที่ตนได้รับจากสังคม แสดงออก ประกอบกับความผันแปรต่างๆของสังคม แสดงเป็นจิตรกรรมขนาดใหญ่ บนผิวหน้า(Surface Painting)ด้วยวิธีการและเทคนิคใหม่ๆ มีพลัง มีความรุนแรง(อารี สุทธิพันธุ์. 2535 : 247)ในด้านการใช้สื่อสีน้ำมันมีเทคนิคที่หลากหลายและโดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นการสลัด ขูดขีดบนพื้นภาพ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการนำสื่อสีน้ำมันมาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ก็ยังเป็นที่สนใจของศิลปินอย่างต่อเนื่องตลอดมา ถ่ายทอดเนื้อหาและเรื่องราวต่างๆมากมายแตกต่างกันไป สร้างสรรค์ด้วยกลวิธีที่หลากหลาย และมีประเด็นของสิ่งที่สนใจนำมาสร้างในผลงานของศิลปิน วิรุณ ตั้งเจริญ กล่าวถึงประเด็นความสนใจของศิลปินสมัยใหม่บนเส้นทางทัศนศิลป์ความตอนหนึ่งว่า

> สนใจภาพความจริงบนโลกมนุษย์ที่สัมผัสได้(Realism)สนใจปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมตามองค์ความรู้ใหม่ในเชิงวิทยาศาสตร์ (Impressionism) สนใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนในสังคม (Expressionism) สนใจสีสรรพ์บนพื้นภาพ (Fauvism) สนใจการปรับเปลี่ยนรูปทรงบนพื้นภาพ (Cubism) สนใจปรากฏการณ์ของสังคมอุตสาหกรรม(Futurism) สนใจกระสวนในสมองตามจิตวิทยาเกสตอลท์ (De Stijl) สนใจจิตใต้สำนึกตามจิตรวิเคราะห์ (Surrealism) และอีกมากมาย ซึ่งล้วนเป็นการเข้าไปสู่ความเป็นจริงเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific approach) ที่ประจักษ์ได้สัมผัสได้ อธิบายได้พอสมควร (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2544 : 14 - 15)

หลังจากศิลปะที่เปลี่ยนแปลงไป ทศวรรษ 1960 ต่อ 1970 ศิลปะปรับเปลี่ยนไปพร้อมกับบริบททางความคิดและบริบทในกระแสสังคมใหม่ ศิลปะเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เกี่ยวข้องกับตัวมนุษย์ เกี่ยวข้องกับความคิดในเชิงองค์รวม เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง ฯลฯ ศาสตร์ทุกศาสตร์ที่เข้ามาสู่ลัทธิหลังสมัยใหม่(Post modernism)(วิรุณ ตั้งเจริญ.2544 :17)

ซึ่งการใช้สีน้ำมันมาสร้างสรรค์ผลงาน จิตรกรรม มีแนวโน้มอิสระและเห็นเสรีภาพของความคิด การนำเสนอมุมมองของจิตกรรมที่หลากหลายมากขึ้น ตลอดจนแปรเปลี่ยนไปตามยุคสมัย จากยุคแห่งการฟื้นฟูศิลปะวิทยาในยุโรป ที่สังคมเป็นสังคมเกษตรกรรม ยุคสมัยใหม่ ยุคแห่งการแข่งขันและระบบทุนนิยมอุตสาหกรรม ไปสู่ยุคสมัยใหม่ ท่ามกลางความหลากหลาย ในเชิงวัฒนธรรมบูรณาการ การสร้างสรรค์จิตรกรรมสีน้ำมันหรือการระบายสีน้ำมันเริ่มรุกเร้า ทำลายพรมแดนของกรอบแบบเดิมๆ และมีแนวโน้มของการผสมผสานแนวคิด กระบวนการในความหลากหลายมากขึ้นอย่างน่าสนใจ จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 21 ในยุคแห่งความล้ำสมัยทางเทคโนโลยี

อย่างไรก็ดี การเรียนรู้การใช้สื่อสีน้ำมันจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาเพื่อถ่ายทอดสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าต่อการรับรู้ทางการมองเห็นต่อไป

1.2 ศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย

ศิลปะร่วมสมัย (Contemporary art) เป็นคำที่นิยามขึ้นโดยมีนัยถึงช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันโดยมีผู้ได้ให้ความหมายไว้มากมายเช่นกัน

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่าร่วมสมัย(Contemporary) ไว้ในพจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ – ไทย ว่า

> Contemporary ร่วมสมัย : คำที่แสดงว่าอยู่ในยุคสมัยเดียวกันหรือในเวลาเดียวกัน เช่น ปอล โกแกง เป็นศิลปินร่วมสมัยกับปอลเซซาน, แฟรงค์ ลอยด์ ไรต์ เป็นศิลปินร่วมสมัยกับเลอ กอร์บูซีเย หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเป็นนักปราชญ์ร่วมสมัยกับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ คำนี้ถ้าไม่ได้ระบุว่าร่วมสมัยกับใครหรือสิ่งใด มักหมายถึงสมัยปัจจุบันหรือสมัยใหม่ เช่นคำว่า ศิลปะร่วมสมัย มักหมายถึงศิลปะที่มีกระบวนแบบหรือแนวความคิดของสังคมปัจจุบัน อย่างไรก็ดี คำว่า ร่วมสมัย เป็นคำที่มีความหมายกว้าง ไม่สามารถจำกัดลงไปได้ว่าเป็นช่วงเวลาเท่าใด อาจจะเป็นปี ทศวรรษ ศตวรรษ หรือยุคสมัยก็ได้ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาในเรื่องแนวความคิดหรือกระบวนแบบร่วมด้วย(ราชบัณฑิตยสถาน. 2541 : 81)

ศิลปะร่วมสมัย (Contemporary art) อาจเป็นผลงานการสร้างสรรค์ของมนุษย์ถ่ายทอดจากการกระทำและแสดงออก เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันตามแต่การกำหนดของช่วงเวลานั้นๆ

ความแตกต่างระหว่างความเข้าใจ (perception) กับความแท้จริง (Reality) ทำให้เป็นปัญหาแก่งานจิตรกรรมสมัยนี้ เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งมากมาย รวมทั้งทำให้เกิดศิลปกรรมแบบต่างๆ เกิดขึ้นมากมายด้วย ขบวนการศิลปะทั่วไปที่ผลจากการมองดูความเป็นจริงอย่างถูกต้องแน่นอนกลายเป็นปัจจัยเบื้องต้นทำให้เกิดศิลปะร่วมสมัย (อัศนีย์ ชูอรุณ. 2530 : 3) ในช่วงเวลาปัจจุบันกระแสแนวคิดทางศิลปะเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต มีความขัดแย้งและคล้อยตามอย่างน่าสนใจ จำเป็นต้องทบทวนบริบทใหม่ต่อสังคมร่วมสมัยปัจจุบัน

หากกล่าวถึงวิวัฒนาการของศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย แสดงบทบาทชัดเจนในสมัยรัชกาลที่ 4 หลักฐานปรากฏชัด ในจิตรกรรมฝาผนังพรอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหารและวัดบรมนิวาส กรุงเทพฯ หรือวัดมหาสมณารามเพชรบุรี ที่แสดงอิทธิพลแนวคิดและรูปแบบจากตะวันตก หลังจากนั้นการเคลื่อนไหว ของกลุ่มศิลปินในประเทศไทยก็มีรากฐานและภูมิหลังของการได้รับอิทธิพลจากตะวันตกอย่างชัดเจน สะท้อนออกมาในรูปแบบผลงานจิตรกรรมประติมากรรมและสถาปัตยกรรม ที่หลงเหลือจนถึงปัจจุบัน

ซึ่ง น. ณ. ปากน้ำ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545 : 42 ; อ้างอิงจาก น. ณ. ปากน้ำ. 2510 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวถึงการเริ่มรับอิทธิพลของความร่วมสมัย ความตอนหนึ่งว่า

เราอาจต้องใช้ประเด็นศิลปะร่วมสมัย (Contemporary art) “ทัศนศิลป์” ปัจจุบัน ที่สืบทอดมาจากกระแสตะวันตกในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร และวัดบรมนิวาส กทม. หรือวัดมหาสมณารามเพชรบุรี จิตรกรรมฝาผนังที่ได้รับอิทธิพลแนวคิดและรูปแบบจากตะวันตก ภายใต้พระราชประสงค์ของพระองค์ ผู้ทรงศึกษาตะวันตกสรรพความรู้และวิทยาศาสตร์จากตะวันตกอย่างแตกฉาน

วิโชค มุกดามณี เขียนบทสรุปถึงศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย ความตอนหนึ่งว่า

> การแสดงของศิลปินไทยในงานศิลปะร่วมสมัยนั้นดำเนินต่อเนื่องมาจากอดีตที่เราเห็นเด่นชัดตั้งแต่รัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา การนำเอาวิทยาการต่างๆเข้ามาผสมผสานกับรูปแบบดั้งเดิมจนเกิดลักษณะของศิลปกรรมไทยร่วมสมัยขึ้น มีรูปแบบหลากหลาย ความเชื่อและทัศนะคติแต่เดิมที่ว่าศิลปกรรมเป็นผลงานซึ่งมีเนื้อหารองรับศาสนาและประวัติศาสตร์แปรเปลี่ยนไปเมื่อสังคมขยายตัวมากขึ้น การติดต่อสัมพันธ์กันในด้านข่าวสารข้อมูลรวดเร็วขึ้นเกิดผลต่อการขยายตัวและพัฒนาผลงานศิลปะร่วมสมัย แนวทางในการสร้างสรรค์มีความหลากหลาย สะท้อนทัศนะและแนวความคิดของศิลปินซึ่งมีผลงานของกลุ่มศิลปินหลายกลุ่มหลายแนวทางด้วยกันคือ
>
> - กลุ่มศิลปินที่แสดงออกทางด้านความงามในธรรมชาติและข้อเท็จจริง
> - กลุ่มศิลปินที่แสดงออกทางด้านเนื้อหาทางพุทธศาสนาและปรัชญาความเชื่อในวิถีทางในการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมไทย
> - กลุ่มศิลปินที่แสดงออกทางด้านความบันดาลใจจากสภาพสังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม
> - กลุ่มศิลปินที่แสดงออก ค้น คว้า ทดลอง สร้างสรรค์ในวิธีการอื่นๆ
>
> ภาพผลงานที่ปรากฏอยู่ในวงการศิลปะตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นข้อมูลที่รวบรวมให้เห็นพัฒนาการของศิลปะร่วมสมัย และการเคลื่อนไหวที่สำคัญของวงการศิลปะในประเทศไทย รวมทั้งการแสดงออกทัศนะและแนวความคิดในการสร้างสรรค์ของศิลปินไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน(วิโชค มุกดามณี.2537 : 43)

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ กล่าวถึงวิวัฒนาการของศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทยไว้ว่า

> ศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทยได้รับแบบอย่างมาจากยุโรป ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปเรื่อยมาทั้งจากสภาพสังคม ตัวบุคคลและสถาบัน เฉพาะอย่างยิ่งสถาบันกษัตริย์ ซึ่งนำศิลปะและศิลปินตะวันตกเข้ามาสู่ราชสำนัก ส่วนสถาบันการศึกษาศิลปะยุคแรกก็มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะตะวันตก ทำให้มีผู้มีความรู้ ความสามารถทางศิลปะสากลและศิลปะสมัยใหม่ออกไปสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสมัยใหม่ และศิลปะร่วมสมัยเยี่ยงอารยประเทศ สถาบันการศึกษาศิลปะเป็นแหล่งกำเนิดศิลปะสมัยใหม่ที่สำคัญยิ่งของไทย เป็นแหล่งบ่มเพาะศิลปินสมัยใหม่คนสำคัญของไทย (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2542 : 41)

การกล่าวถึงอิทธิพลทางตะวันตกที่มีต่อกระแสแนวคิดทางศิลปะในประเทศไทย อำนาจ เย็นสบาย ได้กล่าวสอดคล้องในประเด็นนี้ว่า

> เหล่านี้คือหลักฐานจำนวนหนึ่ง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์อันเกิดจาก ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและภายในประเทศเป็นปัญหาที่โดดเด่น ปัญหาหนึ่งซึ่งในช่วงเวลานั้น คือในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แม้จะมีการปฏิรูปสังคมอย่างกว้างขวาง แต่แก่นแท้ของระบบการเมืองก็ยังอยู่ในระบบเดิม นั้นหมายความว่า ประชาชนยังไม่มีเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการแสดงออกตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่บรรยากาศของการคิดค้นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในทัศนศิลป์ ตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์อย่างอิสระในฐานะของปัจเจกบุคคล และจากเงื่อนไขเหล่านี้นี่เอง จึงไม่เพียงแต่ทิศทางของผลงานทัศนศิลป์จะถูกกำหนดโดยอำนาจจากศูนย์กลาง คือสถาบันพระมหากษัตริย์เท่านั้น(อำนาจ เย็นสบาย. 2533 : 18)

อย่างไรก็ตามอิทธิพลทางตะวันตกที่ส่งผลต่อวงการศิลปะในเมืองไทยที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ กล่าวถึงศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทย ที่แสดงถึงการเชื่อมโยงแต่ละช่วงเวลา ไว้อย่างน่าสนใจ ความตอนหนึ่งว่า

> ศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทย อาจมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยที่มีขรัว อินโข่ง เป็นตัวแทนยุคสมัยของการสร้างสรรค์จิตรกรรม อิทธิพลศิลปะสมัยใหม่ของยุโรป เมื่อถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เราหันไปรับศิลปะตะวันตกแบบเก่า หรืออาจกล่าวได้ว่าแบบฟื้นฟูศิลปะวิทยา ทั้งสถาปัตยกรรม ประติมากรรมและจิตรกรรม สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงษ์ ทรงพยายามประยุกต์ศิลปะตะวันตกเก่าให้เข้ากับศิลปะไทย จนกระทั่งเมื่อโรงเรียนเพาะช่างได้รับการสถาปนาขึ้นมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และมหาวิทยาลัยศิลปากร ในช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย การศึกษาศิลปะและการสร้างสรรค์ศิลปะสมัยใหม่ในเมืองไทยจึงเริ่มแสดงตัวชัดเจนขึ้น(วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ. 2535 : 137)

พิริยะ ไกรฤกษ์ กล่าวถึงการให้ความหมายของศิลปะที่รับอิทธิพลตะวันตกทั้งแนวคิดและรูปแบบการสอนศิลปะ ความตอนหนึ่งว่า

> ความหมายของศิลปะในด้าน “การช่าง การฝีมือ” เพิ่งปรากฏเมื่อพ.ศ. 2470 (ค.ศ.1927)สองปีหลังจากนั้นรัฐบาลก็เพิ่มความหมายใหม่เข้าไปเป็น “การแสดงออกมาให้ปรากฏขึ้นได้อย่างงดงามน่าพึงชมและเกิดอารมณ์สะเทือนใจ” การยืมแนวความคิดเรื่องศิลปะของตะวันตกมานี้เป็นการปูพื้นสำหรับการยอมรับศิลปะตะวันตกโดยสิ้นเชิง ในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475(ค.ศ. 1932) การสอนวิชาศิลปะตามแนวของโรงเรียนศิลปะตะวันตก เริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนศิลปากร ซึ่งกรมศิลปากรตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2476 (ค.ศ. 1933)โดยมีประติมากรชาวอิตาลีชื่อ ซี. เฟโรจี(C. Feroci)เป็นผู้บริหารโรงเรียน จุดมุ่งหมายของโรงเรียนนี้

> คือ สอนความคิดและเทคนิคแบบตะวันตกแก่ช่างเขียนและช่างปั้น เพื่อจะได้แทนศิลปินชาวต่างชาติ ซึ่งแต่ก่อนนี้ต้องไปจ้างมาจากประเทศต่างประเทศ เพื่อมาตกแต่งอาคารสาธารณะและปั้นอนุสาวรีย์(พิริยะ ไกรฤกษ์. 2529 : 20)

อย่างไรก็ตาม ความเป็นมาที่ส่งอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์จิตรกรรมร่วมสมัยในประเทศไทยก็ได้ส่งอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานในปัจจุบัน จากศิลปะสมัยใหม่ที่ได้ขยายตัวมาพร้อมกับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย และการพัฒนาประเทศมาสู่สังคมอุตสาหกรรมใหม่ จากปรากฏการณ์ต่างๆ เริ่มสะท้อนให้เห็นความหลากหลายของสถาบันศิลปะ ปรัชญาความเชื่อ กลุ่มศิลปิน กระบวนแบบศิลปะ และมีแนวโน้มที่จะพัฒนาให้หลากหลายและโดดเด่นยิ่งขึ้นในอนาคต (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2536 : 165 – 164) การขับเคลื่อนของศิลปะรุ่นใหม่ การเปลี่ยนแปลงของแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่แปรผันตามยุคสมัย กระแสสังคมและวัฒนธรรม จากตะวันตกสู่ตะวันออก การเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมดูเหมือนจะเป็นเรื่องที่รวดเร็ว มนุษย์เรียนรู้ต่อการเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์เองความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมมนุษย์ทำให้โลกมีลักษณะที่ไร้พรมแดน

ในปัจจุบันเราจะพบความหลากหลายของสังคมและยังคงอยู่ร่วมกันได้ วัฒนธรรมหนึ่งไหลสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่ง ตะวันตก ตะวันออก ดูเหมือนจะได้รับข่าวสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศไม่แตกต่างกันนัก ประวัติศาสตร์ที่เวลาเคยเป็นสนามกั้นที่กว้างและต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานในการเรียนรู้ แต่ปัจจุบันกลับเรียนรู้และเข้าใจง่ายขึ้นและแทรกซึมอยู่ทุกเนื้อหาที่มนุษย์สนใจ

กระแสศิลปะก็เป็นเช่นเดียวกัน ที่ขับเคลื่อนจากศิลปะสมัยใหม่ในสังคมอุตสาหกรรมปรับเปลี่ยนสู่ศิลปะหลังสมัยใหม่ ในสังคมของวัฒนธรรมบูรณาการ หากมองศิลปะหลังสมัยใหม่ในสังคมไทย ซึ่ง วิรุณ ตั้งเจริญ ได้อธิบายได้ว่า

> ความเป็นศิลปะสากลหรือความเป็นศิลปะร่วมสมัยวันนี้มิอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพียงกระแสตะวันตก กระแสสากลจากญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮ่องกง ไต้หวัน ก็เป็นกระแสที่เข้มแข็งมาก เมื่อกล่าวถึงศิลปะสมัยใหม่ พัฒนาการความคิดในช่วงแรก หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ศิลปะกลุ่มกูไต (Gutai Group) ของญี่ปุ่น ก็ส่งอิทธิพลสู่ศิลปะตะวันตกด้วย กลุ่มกูไตรวมตัวขึ้นในโอซากา ศิลปินผู้นำคือโยชิฮารา เป็นกลุ่มศิลปินหัวรุนแรง ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดเรื่องความงามในช่วงเวลานั้น มีอิทธิพลต่อแนวช่วงหลังมาก เป็นงานที่แสดงออกในลักษณะสากล การใช้สื่อหลากหลาย งานสิ่งแวดล้อม (environment) งานการแสดงออกเชิงละคร (theatrical event) ศิลปะกลุ่มกูไตเกิดขึ้นก่อนศิลปะปรากฏการณ์ (happening art) ใน ยุโรปด้วยซ้ำไป ศิลปินไทยรุ่นใหม่ในช่วงประมาณ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา นอกจากการสื่อสารความคิดร่วมสมัยในกระแสการดำรงชีวิตร่วมสมัย ท่ามกลางกระแสโลกและกระแสไทยที่ปฏิเสธไม่ได้ ศิลปินไทยรุ่นใหม่ก็ได้ พัฒนาศิลปะหลังสมัยใหม่ขึ้นด้วยไม่ว่าจะเป็น กมล ทัศนาญชลี วสันต์ สิทธิเขตต์, มณเฑียร บุญมา, อารยา ราษฎร์จำเริญสุข, สมบูรณ์ หอมเทียนทอง, มานิต ศรีวานิชภูมิ,

> ชาติชาย ปุยเปีย, ดามัน เลิศชัยประเสริฐ, พันรี สันฑ์พิทักษ์ ฯลฯ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545 : 338 – 339)

ศิลปินร่วมสมัยของไทยในปัจจุบันได้พัฒนาศิลปะตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ได้อย่างน่าสนใจ และกำลังขยายแนวคิดนี้ต่อวงการด้านอื่นๆด้วย ซึ่งเป็นประเด็นของการเกิดขึ้นกับสังคมไทยในปัจจุบัน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีในการสร้างงานจิตรกรรมสีน้ำมัน

2.1 สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในจิตรกรรมสีน้ำมัน

สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในจิตรกรรมสีน้ำมันมีหลากหลายมากมายมีการประยุกต์และนำมาใช้เกิดการพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมอย่างสม่ำเสมอ ศิลปินสามารถเลือกนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอกลวิธีในการสร้างงานตามแบบพื้นฐานและแบบเฉพาะงาน

อารี สุทธิพันธ์ ได้อธิบายความหมายของ สื่อ วัสดุ ว่าหมายถึง สิ่งที่นำมาใช้ มีคุณสมบัติต่างๆ กัน และสิ้นเปลืองต่างกันอุปกรณ์เป็นเครื่องมือที่จะช่วยทำให้สื่อวัสดุสร้างสรรค์เป็นรูปทรงได้และไม่สิ้นเปลือง สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์สามารถอธิบายได้ดังนี้

สีน้ำมัน คือ เนื้อสีผสมน้ำมัน ชนิดต่าง ๆ ปัจจุบันมีการบรรจุเป็นหลอด มีขนาดเล็กและใหญ่ ตามปริมาณที่บอกไว้บนหลอด หากว่าชนิดแท่งจะเรียกว่า Oil bar

มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ ได้อธิบายถึง สีน้ำมันที่เป็นเนื้อสีผสมกับน้ำมันชนิดต่าง ๆ ดังนี้

> สีผสมน้ำมันลินสีด (linseed oil) ซึ่งเป็นน้ำมันจากเมล็ดต้นแฟลกซ์ ที่ใช้ใยในการทอผ้าลินิน แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ
>
> - สีผสมน้ำมันลินสีดผึ่งแดด ได้จากน้ำมันลินสีดผสมน้ำในอัตราส่วน 1:1 ใส่ลงในภาชนะแล้วปิดภาชนะด้วยแผ่นแก้วใสที่เปิดให้มีรูเพื่อการระเหยและให้อากาศเข้าบ้างเล็กน้อย ผึ่งแดดไว้จนน้ำมันเริ่มเข้มจึงเทน้ำที่เหลือทิ้ง
> - สีผสมน้ำมันลินสีดต้มในหม้ออัดไอน้ำ สีน้ำมันลินสีดชนิดผึ่งแดด จะแห้งเร็วกว่าสีน้ำมันลินสีดชนิดต้ม แต่
>
> สีน้ำมันลินสีดชนิดต้มยังแห้งเร็วกว่าสีน้ำมันชนิดอื่น ๆ
>
> สีผสมน้ำมันสแตนด์ (stand oil) คือ น้ำมันลินสีดกลั่นโดยวิธีการโพลิเมอร์ไรซ์ในความร้อน 550° F ซึ่งกรรมวิธีนี้ต้องอาศัยเครื่องมือพิเศษ เป็นสีแห้งช้า น้ำมันมีสีเหลือน้อยกว่าน้ำมันลินสีด
>
> สีผสมน้ำมันวอลนันต (walnut oil) เป็นสีแห้งช้า น้ำมันมีสีเหลืองน้อยกว่าน้ำมันสิลสีดเก็บไว้ได้นาน แต่เมื่อเก่าจะมีกลิ่นเหม็นหืน

> น้ำมันเมล็ดป็อปปี้ (poppyseed oil) เป็นสีแห้งช้ากว่าสีน้ำมันชนิดอื่น น้ำมันมีสีเหลืองน้อยกว่าน้ำมันลินสีดและฟสมสีได้ง่ายกว่าน้ำมันลินสีคดด ใช้ผสมสีที่ยากแก่การบดเนื้อสีให้ละเอียด เช่น สีขาว และสีน้ำเงินอัตรามารีน (ultramarine blue)
>
> สีผสมน้ำมันดอกคำฝอย (safflower oil) คุณสมบัติคล้ายสีน้ำมันเมล็ดป๊อปปี้ คือ แห้งช้ากว่าน้ำมันชนิดอื่น ๆ น้ำมันสีเหลืองน้อยกว่าน้ำมันลินสีด และใช้ผสมสีที่บดให้ละเอียดได้ยาก ผสมได้ดีกับขี้ผึ้งในการทำสีเทียน (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์.2539:512)

จากการที่สีน้ำมันผสมในเนื้อสีได้ส่งผลให้สีน้ำมันมีคุณสมบัติแห้งช้า การระบายจะต้องใช้เนื้อสี ซึ่งหมายถึงความเข้มข้นของสีแต่ละสี สีน้ำมันบางสีมีคุณสมบัติทึบแสง บางสีมีคุณสมบัติโปร่งใส ปานกลาง (opaque translucent) การเปลี่ยนคุณสมบัติโปร่งใสเป็นทึบแสงสามารถกระทำได้โดยผสมกับสีขาวหรือสีดำ กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ เป็นการเพิ่มหรือลดกำลังส่องสว่าง intensity ของสี (อารี สุทธิพันธุ์.มปพ : 1-2) ในการนำสีน้ำมันมาใช้ในการระบายสีจึงควรมีหลากหลายสี และต้องซื้อสีขาวและสีดำครับ เพราะสีขาวและสีดำเป็นสีที่ช่วยเพิ่มและลดกำลังส่องสว่างของสี

ผ้าใบ ในการระบายสีน้ำมัน มีความนิยมในการระบายบนระนาบรองรับที่เป็นผ้าใบ มีการขึงผ้าใบบนกรอบไม้ ซึ่งสามารถสร้างขนาดภาพตามต้องการได้ ซึ่งในปัจจุบันผ้าใบมีหลากหลายระดับ ตามคุณภาพของเนื้อผ้า เป็นแบบสำเร็จรูปแบบสะดวกใช้ตามความต้องการได้ ซึ่งพื้นผิวภาพสีน้ำมัน : ผ้าใบ ผ้าใบขึงบนกรอบไม้ (stretched Canvas) สำหรับใช้เขียนภาพ มีมาแล้วตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 ผ้าใบที่ทอขึ้นสำหรับเขียนภาพให้ความยืดหยุ่นและเป็นที่นิยมใช้กันตลอดมา (วิรุณ ตั้งเจริญ.2543 : 8)

มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ ได้อธิบายถึง ความหมายและลักษณะของผ้าใบ อย่างน่าสนใจ ดังนี้

> ผ้าใบ ผ้าใบ (Canvas) หมายถึง พื้นรองรับจิตรกรรมชนิดหนึ่งประกอบด้วยผ้าใบซึ่งขึงตึงอยู่บนกรอบไม้เพื่อใช้ในการระบายสี ผ้าใบนี้มีทั้งที่ทำขายสำเร็จรูปและที่จิตรกรรมทำขึ้นใช้เอง ส่วนมากมักจะรองพื้นผ้าใบด้วยสีขาว ชนิดของผ้าใบ วัสดุที่ทอเป็นผ้าใบมี 3 ประเภท คือ
>
> 1. ผ้าใบลินิน มีทั้งเนื้อหยาบจนถึงเนื้อละเอียด ผ้าลินินอย่างดีก็คือ ผ้าที่มีเนื้อแน่นราคาของผ้าใบลินินจะถูกหรือแพงขึ้นอยู่กับจำนวนเส้นใยใน 1 ตารางนิ้ว ถ้าผ้าใบลินินราคาถูก เส้นใยจะห่างจนสามารถมองเห็นรูระหว่างเส้นใยผ้าลินินนั้น นอกจากจะมีผ้าหลายชนิดสำหรับเลือกใช้ในการทำงานจิตรกรรมแล้ว ยังต้องคำนึงถึงอายุใช้งานที่ทนทานด้วย ความทนนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น การรองพื้น เทคนิคที่ดีและการเก็บรักษาไว้ในที่ ๆ มีอุณหภูมิไม่ร้อนหรือเย็นจัด ถ้าเก็บผ้าใบลินินในที่ชื้นโดยมิได้นำออกมารผึ่งลมเป็นครั้งคราว ผ้าใบจะขึ้นราและเนื้อผ้าจะยับหรือหย่อนด้วย

2. ผ้าใบฝ้าย มีคุณสมบัติด้วยกว่าผ้าใบลินินหลายประการ เช่น เนื้อชนิดที่สามารถนำมาใช้การทำจิตรกรรมมีเยงขนาดเดียวผิดกับผ้าลินิน ระดับความหนาบางของผ้าฝ้าย มีหน่วยเป็นน้ำหนัก คือ จำนวนออนส์ต่อผ้า 1 หลา ที่นิยมใช้ในการทำงานจิตรกรรม คือ น้ำหนักเบอร์ 10 ถ้า เบอร์ 8 จะบางเกินไป ถ้าเบอร์ 12 จะหนาเกิดไปยากแก่การนำมาขึงบนกรอบไม้ได้ นอกจากนี้ ผ้าใบฝ้ายที่ผลิตจากโรงงานบางแห่งมีคุณภาพไม่คงตัวสม่ำเสมอ เวลาเลือกควรเลือกดูที่มีเนื้อเรียบเสมอกัน ไม่มีเส้นด้านเป็นกระจุก ๆ ตามผืนผ้า ผ้าใบฝ้ายมีคุณสมบัติที่ดีกว่าผ้าลินินสองประการ คือ ราคาถูกกว่าและทนความชื้นดีกว่า

3.ผ้าใบปอหรือที่เรียกเบอร์แลป (burlap) มีเนื้อหยาบดูสวยแปลกตาเวลาทำจิตรกรรม แต่นานไปสีจะคล้าลงและเปื้อนง่าย เนื้อของผ้าใบปอจะรวน ดังนั้น จึงนิยมปะทับลงบนผ้าอื่นที่เนื้อละเอียดกว่า เพื่อเสริมให้อยู่ตัวหรือนำไปปะกาวกับแผ่นไม้กระดาน (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์.2539 : 512-513)

วิรุณ ตั้งเจริญ อธิบายวัสดุที่นิยมใช้แทนผ้าใบได้แก่

แคนวาสบอร์ด แคนวาสบอร์ด (canvas board) นิยมนำออกไปเขียนภาพข้างนอก แคนวาสบอร์ดจะไม่เปลืองเนื้อที่และชำรุดได้ยากกว่าผ้าใบขึงบนกรอบไม้แคนวาสบอร์ดวินเซอร์ทำขึ้นจากแผ่นวัสดุถาวรผ้าใบคุณภาพสูงและลงพื้นที่อย่างดี การเขียนภาพบนแคนวาสบอร์ดจะสะดวกกว่าและใส่กรอบได้ง่ายกว่า

กระดาษ กระดาษก็เป็นที่นิยมนำมาใช้เขียนภาพสีน้ำมัน มืออาชีพชอบพื้นผิวและมีริ้วรอย ลงพื้นที่หยาบใช้สีน้ำมันระบายบนพื้นกระดาษได้อยางดีกระดาษสีน้ำชนิดหนาหรือชนิดน้ำหนักมากก็สามารถนำมาใช้เป็นพื้นภาพได้ แต่ต้องลงพื้นด้วยสีพื้นเจสโซอะคลีลิค (Acrylic Gesso Primer) เสียก่อน

การลงพื้นผ้าใบแต่ละแผ่น MDF การทำแผ่นพื้นภาพขึ้นใช้เอง สามารถเลือกขนาดและ รูปทรงได้แม้รูปทรงวงกลม ศิลปินจำนวนไม่น้อยที่นิยมทำขึ้นใช้เอง แผ่นไม้อัดลงพื้น (Priming hardboard) หรือ MDF (Medium Density Fiberboard) (วิรุณ ตั้งเจริญ.2545 : 8)

ซึ่งในแผ่นผ้าใบหรือระนาบรองรับขนาดต่าง ๆ สามารถลงพื้นก่อน เพื่อกันไม่ให้สีจมหายไปในผ้าใบเวลาจะระบายสีจริง เป็นการเตรียมความพร้อมของผ้าใบที่จะช่วยลดและประหยัดเนื้อสีน้ำมันในการระบายสีจริงครับ

พู่กัน คือ เครื่องมือสำหรับการระบายสีในงานจิตรกรรมส่วนใหญ่ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนด้าม มักทำด้วยไม้หรือวัสดุสังเคราะห์ และบางครั้งอาจใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น เขาสัตว์ ขนนก งาช้าง ขนเม่น และส่วนปลายทำจากขนสัตว์ ใยพืชหรือใยสังเคราะห์ (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์.2539 : 520)

พู่กัน แบ่งออกได้หลายประเภทตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. แบ่งตามประเภทสีที่ใช้ แบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ พู่กันสำหรับสีที่มีน้ำเป็นตัวละลาย พู่กันสำหรับสีที่น้ำมันเป็นตัวละลาย และพู่กันสีอะคริลิก (acrylic) หรือสีทอลิเมอร์ (polymer)

2. แบ่งตามลักษณะหรือรูปร่างของพู่กัน แบ่งได้ 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ ลักษณะพื้นฐาน และลักษณะพิเศษ

2.1 ลักษณะพื้นฐานของพู่กัน แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ มีตั้งแต่ขนาด 0-12 ไม่ว่าจะใช้สีประเภทใดก็มีรูปแบบพื้นฐานดังนี้

2.1.1 พู่กันกลม (round) ขนของพู่กันถูกมัดรวมกันและติดกาวยึดอยู่กับปลอกโลหะที่มีรูกลม

2.1.2 พู่กันแบน (flat) ผิดกับพู่กันกลมคือ บริเวณปลอกโลหะที่ยึดขนพู่กันให้ติดกับด้ามถูกกดได้แบนลง

2.1.3 พู่กันไบร์ท (bright) คล้ายคลึงกับพู่กันแบนแต่จะแบนกว่าและขนสั้นกว่า อีกทั้งขนจะค่อนข้างตรงกว่าพู่กันแบน

2.1.4 พู่กันฟิลเบิร์ด (filbert) คล้าพู่กันแบนแต่ส่วนประกอบเป็นรูปโค้งบางครั้งจึงเรียกกันว่า พู่กันรูปไข่มีสองชนิด คือ พู่กันฟิลเบิร์ตสั้น (short filbert) และฟิลเบิร์ตยาว (long filbert)

2.2 พู่กันลักษณะพิเศษ ใช้ในการระบายสีในเทคนิควิธีการพิเศษหลายชนิด เช่น

2.2.1 พู่กันยาว (long) มีลักษณะส่วนใหญ่เหมือนพู่กันแบน แต่มีความยาวของส่วนขนพู่กันมากเป็นพิเศษ

2.2.2 พู่กันสำหรับเกลี่ยสี (blender) เรียกว่า พู่กันรูปพัด (fan brush) มีส่วนบนที่คลี่บานเหมือนรูปพัดหรือไม้กวาด ทำจากขนหมู บ้างก็ทำจากขนเซเบิลสีแดง หรือขนตัวแบคเจอร์ ที่ทำจากขนตัวแบคเจร์จะมีสีเทาและแถบดำพาดผ่าน จะเรียกว่า พู่กันเกลี่ยนสีแบคเจอร์ (badger blender) พู่กันเกลี่ยสีนี้ใช้ในลักษณะแห้ง คือ ใช้ปัดบริเวณที่ระบายสีประเภทน้ำมันว้า 2 สี หรือ 2 น้ำหนัก ให้ผสานกลมกลืนจนปราศจากเส้นแงอาณาเขตสีทั้ง 2 และมีลักษณะเนียนนวลคล้ายการแรเงา

2.2.3 พู่กันเส้นเดียว (Single-stroke brush or one-stroke brush) เป็นพู่กันเซเบิลสีแดงมีความกว้างตั้งแต่ 1/8 นิ้ว จนถึง 1 นิ้ว เดิมใช้สำหรับเขียนตัวอักษรหรือเขียนป้าย แต่ปัจจุบันนิยมนำมาใช้ในการระบายสีน้ำในกรณีที่ต้องการระบายในบริเวณกว้าง ๆ

2.2.4 พู่กันสำหรับเขียนเส้น (liners and striper) ได้แก่ พู่กันหลายมุม (angular liner) มีเส้นขนเรียงกันปลายตัดเป็นเส้นเฉลียงมักทำด้วย

ขนหมู บางที่ก็เรียกว่าพู่กันเขียนภาพวาดปูนเปียก (fresco liners) เวลาใช้พู่กันตัวนี้จะใช้ด้านตั้งของปลายพู่กันแทนที่จะใช้ด้านนอนลง

พู่กันปลายดาบ (dagger strlper) มีรูปร่างคล้ายดาบ เล็ก ๆ ด้านหนึ่งตรงอีกด้านเป็นรูปโค้ง

2.2.5 พู่กันไม้ไผ่ (bamboo brush) ใช้ในการเขียนตัวอักษรหรือระบายจิตรกรมสีหมึก เช่น ของจีนและญี่ปุ่น ขนพู่กันทำจากขนสัตว์

3. แบ่งตามชนิดของขน แบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท คือ พู่กันที่ทำจากขนสัตว์ พู่กันที่ทำจากใยสังเคราะห์ และพู่กันที่ทำจากเส้นใยพืช

3.1 พู่กันขนสัตว์ โดยทั่วไปทำจากขนหมู ได้แก่ พู่กับบริสเติล (bristle brush) พู่กันเซเบิลแดง (red sable) ได้มาจากขนตัวโคลินสกี (Kolinsky) ในไซบีเรีย ถ้าขนเซเบิลจากรัสเซียจะมีสีแก่ นอกจากนี้ยังมีขนสัตว์อื่น ๆ พู่กันตัวฟิตซ์ (fitch) พู่กันขนอูฐ พู่กันขนวัว ขนตัวแบคเจอร์ พู่กันขนสัตว์คุณภาพยอดเยี่ยมที่สุด คือ ขนเซลเบิลสีแดงและสีเทาแก่ เพราะมีความคงรูปและสปริงตัว เมื่อจุ่มน้ำหรือสีขนพู่กันจะคงรูปเป็นอย่างดี ขนสัตว์ที่มีคุณภาพรองลงมา คือ ขนฟิตซ์ ขนแบคเจอร์ ขนกระรอก

3.2 พู่กันใยสังเคราะห์ ทำจากเส้นไนลอนเพื่อใช้ระบายสีอิคริลิกหรือสีประเภทพอลิเมอร์ ต่างกับพู่กันขนสัตว์ คือจะไม่ผิดรูปแม้แช่อยู่ในน้ำนาน ๆ พู่กันอุ้มสีได้มาก และทำความสะอาดง่ายกว่า เพียงใช้น้ำเย็นธรรมดาก็ล้างออกได้

3.3 พู่กันเส้นใยพืช ได้แก่ พู่กันที่นิยมใช้กันในสมัยโบราณโดยเฉพาะในประเทศแถบตะวันออกไกล เช่น ไทย จีน ญี่ปุ่น นอกจากพู่กันที่ทำจากไม้ไผ่หรือใยกิ่งไผ่ดังกล่าวมาแล้วพู่กันที่ใช้ในจิตรกรรมไทยโบราณของเรานั้นทำจากใยพืชหลายชนิด เช่น จากต้นลำเจียก เปลือกต้นแค หรือเปลือกต้นกระดังงา เป็นต้น

ซึ่งในคำแนะนำและกลวิธีการระบายสีน้ำมันที่เรียบเรียงโดย วิรุณ ตั้งเจริญ ได้อธิบายถึงพู่กันสำหรับการระบายสีน้ำมัน ไว้ดังนี้

> พู่กันสำหรับระบายสีน้ำมัน
>
> พู่กันขนหมู่ (Hog brush) เป็นพู่กันสีน้ำมันที่ได้รับความนิยมสูง เหมาะกับสีน้ำมันซึ่งเป็นเนื้อหาและพื้นผ้าใบผิวหยาบ หลายพู่กันมีลักษณะต่าง ๆ กัน พู่กันแบบขนสั้น (Bright) เป็นที่นิยมมากที่สุด สามารถระบายครอบคลุมพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว เวินเซอร์และนิวตันมีพู่กันขนแข็งอยู่สามแบบพู่กันขนหมูที่ราคาย่อมเยาก็สามารถระบายได้อย่างดีในช่วงเวลาอันสั้น
>
> เมื่อต้องการระบายฉาบสีหรือเก็บรายละเอียดพู่กันขนเซเบิลนุ่ม (Soft sable brush) สามารถใช้ได้ดี การระบายเรียบจะไม่ทิ้งรอยพู่กันไว้ ด้ามพู่กันสีน้ำมันที่ยาว เตรียมไว้สำหรับศิลปินที่จะเลือกจับได้ตามความเหมาะสม ระยะห่างมากน้อยจากพื้นภาพ ผสมสีบนจานสีและนำไปประบายบนพื้นภาพ (วิรุณ ตั้งเจริญ.2545 : 12)

สารละลายหรือสื่อผสมน้ำมัน สื่อผสม (medium) ใช้สำหรับยึดสี ช่วยไม่ให้สีบางเกินไป และช่วยให้ชั้นสีมีความยืดหยุ่น (สีผสมไยบนสีไม่มีไข สื่อผสมสี 4 ชนิด สามชนิดใช้สำหรับผสมสีน้ำมัน ทั้งสีน้ำมันอัลคีดและสีน้ำมันแท่ง และอีกหนึ่งชนิดสำหรับสีน้ำมันผสมน้ำ

สีน้ำมันลินสีด น้ำมันลินสีดบริสุทธิ์ เป็นสื่อผสมน้ำมันที่นิยมกันมานาน ได้รับความนิยมมากที่สุดช่วยให้สีเจือจาง เพิ่มความเป็นมันและความโปร่งใสของสีใช้ผสมกับน้ำมันสารละลาย ความข้นของสีและช่วงเวลาการแห้งของน้ำมันลินสีด แตกต่างกันตามกระบวนการระบายสีน้ำมัน

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้อธิบายประเภทน้ำมันลินสีด และสื่อผสมสีชนิดอื่น ๆ ไว้ดังนี้

> ลินสีด อัดเย็น (Cold pressed linseed oil) แห้งเร็วกว่าน้ำมันลินสีดบริสุทธิ์ และช่วยให้ลื่นไหลได้ดีสำหรับสีบางสี
>
> น้ำมันลินสีดข้น (Stand linseed oil) แห้งเร็วกว่าน้ำมันลินสีดบริสุทธิ์ และช่วยให้ลื่นไหลได้ดีสำหรับสีบางสี
>
> น้ำมันลินสีดเหนียว (Thickened linseed oil) มีคุณสมบัติคล้ายน้ำมันลินสีดข้น แต่แห้งเร็วกว่า และเพิ่มค่าของสีให้เข้มข้น
>
> น้ำมันลินสีดฟอกสี (Blached linseed oil) ในและสีอ่อนกว่าน้ำมันลินสีดเหนียว นิยมใช้กับสีขาวและสีอ่อน แห้งช้ากว่าน้ำมันลินสีดเหนียวเล็กน้อย
>
> น้ำมันลินสีดแห้งเร็ว (Drying linseed oil) เป็นน้ำมันลินสีดแห้งเร็ว แนะนำให้ใช้กับการระบายสีที่ต้องการให้สีแห้งเร็ว
>
> น้ำมันป๊อปปี้แห้งเร็ว (Drying poppy oil) ได้มาจากเมล็ดป๊อปปี้ สีก่อนมาก ควรใช้กับสีขาวและสีอ่อน แห้งเร็วกว่าน้ำมันลินสีดบริสุทธิ์เล็กน้อย
>
> สื่อผสมสีน้ำมัน สื่อสีน้ำมันผสมเสร็จ ผสมน้ำมันลินสีดกับน้ำมันสารละลาย เลือกใช้ให้เหมาะสมกับการระบายสี
>
> สื่อผสมสีสำหรับศิลปิน (Arists Painting Medium) ใช้ผสมเพื่อให้ผิวด้าน และช่วยผสมสีระบายบริเวณสีทึบแสงและราบเรียบ
>
> สื่อผสมแห้งเร็ว ยางอัลคีด (Alkyd) เป็นส่วนผสมที่ช่วยให้สื่อผสมสีน้ำมันแห้งเร็ว เป็นที่นิยมใช้เพราะช่วยลดเวลาการแห้งของสีน้ำมันได้อย่างดี
>
> สื่อผสมลิควิน (Luquin) เป็นที่นิยมใช้เป็นสื่อผสมสีน้ำมันช่วยให้สีลื่นไหล โปร่งใส และเป็นมันน้อยกว่า
>
> สื่อผสมวิงเกิล (Wingel) สื่อผสมสำหรับการระบายฉาบสี เป็นสื่อผสมที่ใช้ทดแทนสื่อผสมเมกิลป์ (Megilp medium) ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 และก่อนหน้านั้น
>
> สื่อผสมโอลีโอแพสโต (Oleopasto) เป็นสื่อผสมสำหรับกลวิธีการระบายสีให้หนา แห้งเร็ว รักษาระดับชั้นสี และความหนาของชั้นสีได้ดี
>
> สื่อผสมน้ำ สื่อผสมน้ำ (Water Mixable Medium) ใช้ผสมกับสีน้ำมันฟสมน้ำอาร์ทิซาน (Artisan Water Mixable oil Colour) สื่อผสมนี้ช่ยสร้างความมั่นใจสำหรับการระบายด้วยกลวิธีต่าง ๆ จะประสบผลสำเร็จได้อย่างดีโดยไม่ต้องใช้ส่วนผสมน้ำมันสนหรือไวท์สปิริท

สื่อผสมที่แตกต่าง สื่อผสมต่าง ๆ สามารถใช้ผสมได้ การหลีกเลี่ยงไม่ใช้สื่อผสมที่จะมีผลต่อคุณภาพของสี ควรใช้สื่อผสมน้ำผสมสีอาร์ทิซานทดแทนน้ำมันสารละลายทั้งหลาย (วิรุณ ตั้งเจริญ.2542 : 8-12)

ในด้านสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในจิตรกรรมสีน้ำมัน อารี สุทธิพันธุ์ ได้อธิบายไว้ดังนี้

สื่อ วัสดุ หมายถึง หมายถึง สิ่งที่นำมาใช้ มีคุณสมบัติต่าง ๆ กัน และสิ้นเปลือง ต่างกับอุปกรณ์ คือ อุปกรณ์เป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้สื่อวัสดุสร้างสรรค์เป็นรูปทรงได้และไม่สิ้นเปลือง สื่อวัสดุและอุปกรณ์

1. สีน้ำมัน เป็นหลอดมีขนาดเล็กใหญ่ ตามปริมาณที่บอกไว้บนหลอด และชนิดเป็นแท่งเรียกว่า oil bar ชนิดเป็นแท่งขนาดเล็กเหมาะสมกับสำหรับติดตัวไปเขียนนอกชายคา ขนาดใหญ่เหมาะสำหรับใช้เขียนภาพในสำนักช่าง (studio)
2. สีน้ำมัน ควรซื้อหลาย ๆ หลอด รวมทั้งต้องซื้อสีขาวและสีดำด้วย เพราะสีขาวและสีดำเป็นสีที่ช่วยเพิ่มและลดกำลังส่องสว่างของสี สำหรับกำลังส่องสว่างของสี เป็นปริมาณความเข้มและความสว่างของสี ตามที่ตารับรู้และรู้สึกได้ (chromatic) ถ้าสีน้ำมันผสมกับสีขาว (tint) กำลังส่องสว่างเรียกใหม่ว่า intensity เพิ่มขึ้น ถ้าสีน้ำมันผสมกับสีดำ (Shade) กำลังส่องสว่างเรียกว่า intensity ลดลงดังนั้น กำลังส่องสว่างของแต่ละสีก็คือ chromatic ของแต่ละสีแท้ (Hue) ถ้าผสมกับสีขาว เทา ดำ เรียกเป็นกำลังส่องกว่างของสี (intensity)
3. สีขาว และสีดำ ผสมกันจะได้เป็นสีเทาตามน้ำหนักอ่อนแก่ จากสีขาวไปถึงสีดำ หากกำหนดน้ำหนักอ่อนแก่ (values of color) 5 น้ำหนัก สีขาวเป็นน้ำหนักที่ 1 สีเท่าเป็นน้ำหนักที่ 3 และสีดำเป็นน้ำหนักที่ 5 จะเห็นว่า สีขาว สีเทา สีดำ เป็นสีที่มีกำลังส่องสว่างคงที่ (constant intensity)
4. สีน้ำมันมีคุณสมบัติแห้งช้ากว่าสีน้ำ และต้องใช้เนื้อสีระบาย ซึ่งหมายถึงความเข้มข้นของสีแต่ละสี สีน้ำมันบางสีมีคุณสมบัติทึบแสง บางสีมีคุณสมบัติโปร่งใส ปานกลาง (opaque translucent) การเปลี่ยนคุณสมบัติโปร่งใสเป็นทึบแสงสามารถกระทำได้โดยผสมกับสีขาว หรือสีดำ กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ เป็นการเพิ่มหรือลดกำลังส่องสว่าง intensity ของสี
5. น้ำมันผสมสี น้ำมันลินสีด น้ำมันสน น้ำมันลินสีดมีคุณสมบัติทำให้สีเป็นมันและแห้งช้า น้ำมันสนทำให้สีแห้งเร็วและสีด้าน สีทุกสีที่บรรจุหลอดหากเรานำมาใช้โดยไม่ผสมน้ำมนอาจแห้งช้าหรือไม่แห้งก็ได้ เคยมีตัวอย่างมาแล้ว
6. แปรงระบายสี พู่กันขนาดต่าง ๆ เกรียงระบายสีและผสมสี
7. แผ่นผ้าใบหรือระนาบรองรับขนาดต่าง ๆ หากเขียนบนขาหยั่งก็มีขนาดเล็ก หากเขียนบนพื้น (floor painting) ก็มีขนาดใหญ่และควรลงพื้นก่อนเพื่อกันไม่ให้สีจมหายไปในผ้าใบเวลาจะระบายสีจริง
8. ขาหยั่งสำหรับระบายสีน้ำมัน ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่
9. ผ้าสำหรับเช็ดพู่กัน น้ำยาล้างมือ (อารี สุทธิพันธ์.มปพ : 1-2)

ซึ่งในคำแนะนำและกลวิธีการระบายสีน้ำมันที่เรียบเรียง โดย วิรุณ ตั้งเจริญ ได้อธิบายถึงสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการระบายสีน้ำมันไว้ดังนี้

พื้นผิวภาพสีน้ำมัน : ผ้าใบ ผ้าใบขึงบนกรอบไม้ (Stretched canvas) สำหรับใช้เขียนภาพ มีมาแล้วตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 ผ้าใบที่ทอขึ้นสำหรับเขียนภาพให้ความยืดหยุ่นและเป็นที่นิยม ใช้กันตลอดมา

แคนวาสบอร์ด แคนวาสบอร์ด (canvas board) นิยมนำออกไปเขียนภาพข้างนอก แคนวาสบอร์ดจะไม่เปลืองเนื้อที่และชำรุดได้ยากกว่าผ้าใบขึงบนกรอบไม่แคนวาสบอร์ดวินเซอร์ทำขึ้นจากแผ่นวัสดุถาวรผ้าใบคุณภาพสูงและลงพื้นที่อย่างดี การเขียนภาพบนแคนวาสบอร์ดจะสะดวกกว่าและใส่กรอบได้ง่ายกว่า

กระดาษ กระดาษก็เป็นที่นิยมนำมาใช้เขียนภาพสีน้ำมัน มืออาชีพชอบพื้นผิวและมีริ้วรอย ลงพื้นที่หยาบใช้สีน้ำมันระบายบนพื้นกระดาษได้อย่างดีกระดาษสีน้ำชนิดหนาหรือชนิดน้ำหนักมาก็สามารถนำมาใช้เป็นพื้นภาพได้ แต่ต้องลงพื้นด้วยสีพื้นเจสโซอะคลีลิค (Acrylic Gesso Primer) เสียก่อน

การลงพื้นผ้าใบและแผ่น MDF การทำแผ่นพื้นภาพขึ้นใช้เอง สามารถเลือกขนาดและรูปทรงได้ แม้แต่รูปทรงวงกลม ศิลปินจำนวนไม่น้อยที่นิยมทำขึ้นใช้เอง แผ่นไม้อัดลงพื้น (Priming hardboard) หรือ MDF (Medium Density Fiberboard) ชนิดแผ่นไม้อัดเมโซไนท์ ราคาไม่แพง การลงพื้นก็สามารถสร้างพื้นผิว เลือกสีลงพื้นและสีได้ด้วยตนเอง

สื่อผสมสีน้ำมัน สื่อผสม (medium) ใช้สำหรับยืดสี ช่วยไม่ให้สีบางเกินไป และช่วยให้ชั้นสีมีความยืดหยุ่น (สีผสมไขบนสีไม่มีไข) สื่อผสมสี 4 ชนิด สามชนิดใช้สำหรับผสมสีน้ำมัน ทั้งสีน้ำมันอัลคีดและสีน้ำมันแท่งและสื่อผสมสำหรับสีน้ำมันผสมน้ำ

น้ำมันลินสีด น้ำมันลินสีดบริสุทธิ์ เป็นสื่อผสมน้ำมันที่นิยมกันมานาน ได้รับความนิยมมากที่สุด ช่วยให้สีเจือจาง เพิ่มความเป็นมันและความโปร่งใสของสีใช้ผสมกับน้ำมันสารละลาย ความข้นของสีและช่วงเวลาการแห้งของนำมันลินสีด แตกต่างกันไปตามกระบวนการระบายสีน้ำมันลินสีด

อัดเย็น (Cold pressed linseed oil) แห้งเร็วกว่าน้ำมันลินสีดบริสุทธิ์ และช่วยให้ลื่นไหลได้ดีสำหรับสีบางสี

น้ำมันลินสีดข้น (Stand linseed oil) ควรใช้กับการระบายฉาบสี (glazing) หรือใช้แทนน้ำมันลินสีดบริสุทธิ์ก็ได้ สีอ่อนและสร้างชั้นสีได้ดี เหนียวกว่าและแห้งช้ากว่าน้ำมันลินสีดบริสุทธิ์

น้ำมันลินสีดเหนียว (Thickened linseed oil) มีคุณสมบัติคล้ายน้ำมันลินสีดข้น แต่แห้งเร็วกว่าและเพิ่มค่าของสีให้เข้มข้น

น้ำมันลินสีดฟอกสี (Blached linseed oil) ในและสีอ่อนกว่าน้ำมันลินสีดเหนียว นิยมใช้กับสีขาวและสีอ่อน แห้งช้ากว่าน้ำมันลินสีดเหนียวเล็กน้อย

น้ำมันลินสีดแห้งเร็ว (Drying linseed oil) เป็นน้ำมันลินสีดแห้งเร็ว แนะนำให้ใช้กับการระบายสีที่ต้องการให้สีแห้งเร็ว

น้ำมันป็อปปีแห้งเร็ว (Drying poppy oil) ได้มาจากเมล็ดป็อปปี สีก่อนมาก ควรใช้กับ สีขาวและสีอ่อน แห้งเร็วกว่าน้ำมันลินสีดบริสุทธิ์เล็กน้อย

สื่อผสมสีน้ำมัน สื่อสีน้ำมันผสมเสร็จ ผสมน้ำมันลินสีดกับน้ำมันสารละลาย เลือกใช้ให้เหมาะสมกับการระบายสี

สื่อผสมสีสำหรับศิลปิน (Arists’ Paintng Medium) เป็นสื่อผสมสำหรับกระบวนการระบายสีที่นิยมสืบมา ใช้ผสมสีได้ทันที

สื่อผสมสีด้านสำหรับศิลปิน (Artists’ Matt Medium) ใช้ผสมเพื่อให้ผิวด้าน และช่วยผสมสีระบายบริเวณสีทึบแสงและราบเรียบ

สื่อผสมแห้งเร็ว ยางอัลคีด (Alkyd) เป็นส่วนผสมที่ช่วยให้สื่อผสมสีน้ำมันแห้งเร็ว เป็นที่นิยมใช้เพราะช่วยลดเวลาการแห้งของสีน้ำมันได้อย่างดี

สื่อผสมลิควิน (Liquin) เป็นที่นิยมใช้เป็นสื่อผสมสีน้ำมันช่วยให้สีลื่นไหล โปร่งใส และเป็นมันน้อยกว่า

สื่อผสมวิงเกิล (Wingel) สื่อผสมสำหรับการระบายฉาบสี เป็นสื่อผสมที่ใช้ทดแทนสื่อผสมเมกิลป์ (Megilp medium) ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 และก่อนหน้านั้น

สื่อผสมโอลีโอแพสโต (Oleopasto) เป็นสื่อผสมสำหรับกลวิธีการระบายสีให้หนา แห้งเร็ว รักษา ระดับชั้นสี และความหนาของชั้นสีได้ดี

สื่อผสมน้ำ สื่อผสมน้ำ (Water Mixable Medium) ใช้ผสมกับสีน้ำมันผสมน้ำอาร์ทิซาน (Artisan Water Mixable Oil Colour) สื่อผสมนี้ช่วยสร้างความมั่นใจสำหรับการระบายด้วยกลวิธีต่างๆ จะประสบผลสำเร็จได้อย่างดีโดยไม่ต้องใช้ส่วนผสมน้ำมันสนหรือไวท์สปิริท

สื่อผสมที่แตกต่าง สื่อผสมต่างๆ สามารถใช้ผสมได้ การหลีกเลี่ยงไม่ใช้สื่อผสมที่ตะมีผลต่อคุณภาพของสี ควรใช้สื่อผสมน้ำผสมสีอาร์ทิซานทดแทนน้ำมันสารละลายทั้งหลายพู่กันสำหรับระบายสีน้ำมัน

พู่กันขนหมู (Hog brush) เป็นพู่กันสีน้ำมันที่ได้รับความนิยมสูง เหมาะกับสีน้ำมันซึ่งเป็นเนื้อหาและพื้นผ้าใบผิวหยาบ ปลายพู่กันมีลักษณะต่างๆ กัน พู่กันแบบขนสั้น (Bright) เป็นที่นิยมมากที่สุด สามารถระบายครอบคลุมพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว วินเซอร์และนิวตันมีพู่กันขนแข็งอยู่สามแบบ พู่กันขนหมูที่ราคาย่อมเยาก็สามารถระบายได้อย่างดีในช่วงเวลาอันสั้น

เมื่อต้องการระบายฉาบสีหรือเก็บรายละเอียดพู่กันขนเซเบิลนุ่ม (Soft Sable Brush) สามารถใช้ได้ดี การระบายเรียบจะไม่ทิ้งรอยพู่กันไว้ ด้ามพู่กันสีน้ำมันที่ยาว เตรียมไว้สำหรับศิลปินที่จะเลือกจับได้ตามความเหมาะสม ระยะห่างมากน้อยจากพื้นภาพ ผสมสีบนจานสีและนำไประบายบนพื้นภาพ(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545 : 8 – 12)

จากสาระของสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในจิตรกรรมสีน้ำมัน จะพบถึงความมีคุณสมบัติเฉพาะในการสร้างสรรค์กลวิธี ซึ่งจำเป็นมากที่ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับการระบายสีน้ำมันต้องทำความเข้าใจในคุณสมบัติเฉพาะนั้น เพื่อเลือกให้เหมาะสมกับการสร้างผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน จากสาระทั้งหมดอาจสรุปได้ดังนี้

1. สีน้ำมัน ที่ปัจจุบันมีความหลากหลายในเลือกหลายรูปแบบ หลายชนิด มีแบบบรรจุหลอดเล็กใหญ่มีแบบแท่ง ซึ่งผู้สนใจสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม

2. สารละลายหรือสื่อผสมน้ำมัน ที่มีหลากหลายชนิดเช่นเดียวกัน สามารถเลือกใช้ตามคุณสมบัติของมันเองสื่อผสมน้ำมันที่นิยมใช้ในปัจจุบันมีดังนี้

2.1 น้ำมันลินสีด ที่มีคุณสมบัติทำให้สีเป็นมันและแห้งช้า

2.2 น้ำมันสน ที่มีคุณสมบัติทำให้สีตันและแห้งเร็ว

3. ระนาบรองรับ : ผ้าใบ ที่ประกอบด้วยผ้าตามแต่ชนิด ที่จะขึงอยู่บนกรอบไม้ มีลักษณะเบาสะดวกในการขนย้ายและติดตั้ง ซึ่งยังได้รับความนิยมมากกว่ากระดาษหรือกระดานไม้

4. พู่กัน ที่ได้รับความนิยม คือ พู่กันขนหมู ที่เหมาะกับสีน้ำมันเนื้อหนาและพื้นผ้าใบผิวหยาบปลายพู่กันมีลักษณะต่างๆ กัน แต่หากต้องการระบายเก็บรายละเอียด ก็จะต้องเลือกใช้พู่กันขนเซเบิลนุ่มหรือพู่กันใยสังเคราะห์ ที่มีความสปริงตัวและนุ่ม

5. เกรียง ที่ไว้สำหรับผสมสีหรือฉาบสีลงบนพื้นภาพ เกรียงจะมีขนาดต่างๆ

6. ขาหยั่งสำหรับระบายสีน้ำมัน ที่จะขึ้นอยู่กับขนาดของภาพ การใช้สอยที่จะเขียนในห้อง หรือนอกชายคา ซึ่งสามารถเลือกตามความต้องการ

7. อุปกรณ์อื่นๆ เช่น ผ้าสำหรับเช็ดพู่กัน, น้ำยาล้างมือ และล้างอุปกรณ์อื่นๆ, ผ้ากันเปื้อน, จานสี เป็นต้น

2.2 คุณสมบัติของสีน้ำมัน

ความมีคุณสมบัติเฉพาะของสีน้ำมัน ที่ทำให้สะดวกในการสร้างสรรค์จิตรกรรมจนได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย หากย้อนมองผลงานศิลปะในประวัติศาสตร์ทางศิลปะ จะพบว่า จิตรกรรมสีน้ำมันครอบครองอันดับของการนิยมสร้างสรรค์มากที่สุด ดังเช่น วิรุณ ตั้งเจริญ ได้อธิบายว่า

> สีน้ำมัน : ระดับคุณภาพของสีและการผสมผสาน จากคริสต์ศตวรรษที่ 16 – 18 สีน้ำมันได้ยึดครองโลกของจิตรกรรมไว้เกือบทั้งหมด คริสต์ศตวรรษที่ 19 สีน้ำได้เพิ่มนิยมขึ้นเป็นอย่างมากถึงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 สีอะคลีลิคมีบทบาทขึ้นอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามสีน้ำมันก็ยังคงเป็นที่ชื่นชอบของศิลปินมืออาชีพส่วนใหญ่ในขณะนี้สีน้ำมีนยังคงเป็นเลิศเร้าใจ และมีกลิ่นที่ท้าทาย สีน้ำมันมีอยู่ 5 ลักษณะ ดังนี้
>
> สีนำมันแบบแผนเดิม สีน้ำมันแบบแผนเดิมเลือกใช้ได้สองลักษณะ สีน้ำมันสำหรับศิลปินวินเซอร์ และนิวตันมีหลากหลายสี ผลิตจากรงควัตถุที่มีความเข้มข้นสูงและมีสีเด่นชัด กลวิธีระบาย สีที่หลากหลาย และดีเยี่ยมจะเกิดขึ้นได้ก็จากคุณภาพสีที่ดี สีน้ำมันวินตัน (Winton Oil Colour) มีความหลายของสีไม่มากนัก เหมาะสำหรับศิลปินที่ต้องการสีที่มีคุณภาพดี และราคาไม่สูงนัก เลือกได้ในขนาดบรรจุหลอดละ 200 มิลลิลิตร ซึ่งเป็นที่นิยมในวงกว้าง
>
> สีน้ำมันแห้งเร็ว สีน้ำมันแห้งเร็วกริฟฟินอัลคีด (Giriffin Alkyd Fast Drying Oil) ใช้ได้ตั้งแต่กลวิธีระบายสีหนาจนถึงระบายสีฉาบสี เป็นสีที่แห้งเร็วกว่า สีน้ำมันแบบแผนเดิม สีกริฟฟินมีความโปร่งแสงมากกว่าสีทั่วไป และเมื่อระบายสีหลายชั้นจะมีความเป็นมักมากกว่า
>
> สีน้ำมันผสมน้ำ สีน้ำมันผสมน้ำอาทิซาน (Artisan Water Mixable Oil Colour) เป็นสีน้ำมันลักษณะใหม่ ซึ่งใช้ผสมน้ำแทนน้ำมันผสมสี มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับสีน้ำมันที่นิยมกันสีน้ำมันอาทิซานเหมาะกับการใช้ในโรงเรียนและในสตูดิโอที่มีชอบกลิ่นเทอร์เปนไทน์ และไม่ต้องการใช้

น้ำมันผสมสี เมื่อไม่ใช้น้ำมันผสมสี อันตรายที่อาจเกิดขึ้นลดลง การทำความสะอาดพู่กันและจานสีก็ใช้เพียงสบู่กับน้ำ

สีน้ำมันแท่ง สีน้ำมันแท่งสำหรับศิลปิน (Artist's Oilbar) เป็นสีน้ำมันชนิดแท่ง มีความนุ่มนวลเข้มข้น ใช้เขียนภาพได้ทันที มีคุณสมบัติเหมือนสีที่นิยมกันทั่วไป ไม่ใช่สีเทียนหรือสีชอล์ก เนื้อสีของสีน้ำมันแท่งมีความถาวรสูง ผู้เขียนภาพเป็นงานอดิเรกก็นิยมใช่เช่นกัน

การผสมผสานสีน้ำมันที่ต่างกัน สีลักษณะต่างๆ เหล่านั้นสามารถใช้ผสมผสานกันได้ มีข้อยกเว้นเพียง 3 ประการ คือ (1) สีอัลคีด ไม่ควรระบายทับสีหนา (2) ไม่แนะนำให้ใช้สีน้ำมันแท่งหนาๆ ใต้สีชนิดอื่น (3) เมื่อใช้สีน้ำมันผสมสีน้ำอาทิซาน สีชนิดอื่นก็ไม่ควรใช้ร่วม (วิรุณ ตั้งเจริญ.2545 : 9)

ซึ่งคุณสมบัติของสีน้ำมันโดยทั่วไป อารี สุทธิพันธุ์ ได้อธิบายไว้ดังนี้

คุณสมบัติของสีน้ำมัน

- สีทุกสีมีคุณภาพทึบแสง (cpaque) โปร่งแสง ปานกลาง (translucent) และโปร่งใส (Transparent)
- สีทุกสีมีคุณสมบัติแห้งช้า เร็ว ตามปริมาณน้ำมันลินสีดที่ผสมกับรงค์วัตถุ (pigment) บรรจุในสีแต่ละหลอดนั้น หากทิ้งไว้นานก็จะแข็งได้
- ระนาบรองรับสำหรับเกิดรูปแบบ มีคุณสมบัติยืดหยุ่น แข็งดูดสี ไม่ดูดสี หากรองพื้นด้วยสีขาว titanium white ก็จะช่วยให้สีที่จะระบายทับบนสีรองพื้นมีกำลังส่องสว่างเพิ่มขึ้น (intensity)
- รู้จักอุปกรณ์โดยการผสมสีด้วยเกรียง ผสมสีด้วยพู่กัน และการเช็ดสีออกด้วยเศษผ้า
- ระบายสีผสมกับน้ำมันสน เรียกว่า lean ผสมกับน้ำมันลินสีด เรียกว่า fat หากระบายชั้นแรกด้วยน้ำมันสนและระบายสีที่ 2 ด้วยน้ำมันลินสีด ก็เรียกว่า fat over lean (อารี สุทธิพันธุ์. มปพ.: 3)

จากพจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะที่รวบรวมโดยไมเยอร์ ราล์ฟ(Mayer Ralph) ได้เขียนอธิบายสีน้ำมัน ไว้ว่า

สีของจิตรกร ทำด้วยการพ่นละอองเนื้อสีลงผสมกับน้ำมันลินสีด หรือน้ำมันจากพืชชนิดอื่นที่แห้งแล้วจับตัวเป็นเยื่อแข็ง (ดูที่คำ drying oil) ทำให้ได้ส่วนผสมของเนื้อสีที่เป็นครีมข้นเนื้อละเอียด ส่วนผสมอื่นๆ ได้แก่สารเร่งความแห้งซึ่งใส่ลงในเนื้อสีเมื่อเนื้อสีนั้นแห้งช้าเพื่อร่างให้แห้งเร็วยิ่งขึ้น หรือเติมสารทำให้อยู่ตัว (ดูที่คำ stabilizer) หรือเพิ่มความยืดหยุ่น (ดูที่คำ plasticizer) เช่น ไข สารคล้ายขี้ผึ้ง เช่น อะลูมินัมซเตียเรท เพื่อทำให้สีแต่ละสีมีเนื้อเป็นครีมข้นสม่ำเสมอกันทั้งหมด (ดูที่คำ consistency) จิตรกรอาจต้องการให้สีเหลวคล่องมือยิ่งขึ้นโดยการเติมสารผสมสี (ดูที่คำ medium) และอาจใช้สารละลายเนื้อสีให้เหลวลง (ดูที่คำ thinner) เช่น น้ำมันสน เครื่องมือที่ใช้ระบายสีน้ำมัน ได้แก่ พู่กัน หรือเกรียงผสมสี (ดูที่คำ palette knife) และส่วนมากมักระบายลงบนพื้นผ้าใบ (ดูที่คำ canvas) ที่เตรียมเสร็จแล้ว ปัจจุบันนี้ไม่

> จำเป็นต้องใช้น้ำมันลินสีดที่หีบแบบสดๆ โดยไม่ใช้ความร้อน เพื่อให้ได้น้ำมันลินสีดคุณภาพสูงมาผสมกับน้ำมันอีกต่อไปแล้ว โดยเฉพาะสีต่างๆ ที่เป็นสีได้มาตรฐาน เป็นเนื้อสีที่มีประสิทธิภาพสูงต่างไปจากสีในอดีต ศิลปินอาจยังผสมเนื้อสีด้วยตนเองโดยบดเนื้อสีด้วยเครื่องมือบดบนแท่นบด (ดูที่คำ muller และ slab) ดังที่ศิลปินในปลายสมัยคริสต์ศตวรรษที่สิบแปด แต่เครื่องบดสีสมัยใหม่สามารถทำงานได้สม่ำเสมอดีกว่า สีน้ำมันมักจะบรรจุจำหน่ายอยู่ในรูปหลอด (ดูที่คำ tube) ที่บีบแล้วม้วนพับได้
> สีน้ำมันเป็นวัสดุมาตรฐานที่ใช้ในการสร้างงานจิตรกรรมมาถึงห้าศตวรรษแล้ว สีน้ำมันเป็นวัสดุที่ได้รับความนิยมที่สุด เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ สีน้ำมันเป็นวัสดุอเนกประสงค์มีความคล่องตัว ใช้ได้หลายวิธี เมื่อสีแห้งแล้วสีไม่เปลี่ยนไป (ซึ่งแตกกันกับสีประเภทที่ผสมน้ำเพราะสีขณะเปียกอยู่จะแตกต่างกับสีเมื่อแห้งแล้ว) ผสมสีอ่อนแก่ หรือเข้มข้นเจือจางได้ง่ายและมากระดับ สามารถทำให้สีระบายแล้วทึบแสงหรือโปร่งแสงก็ได้ ซึ่งผ้าใบชนิดน้ำหนักเบาช่วยให้ศิลปินสามารถสร้างงานจิตรกรรมในขนาดใหญ่ได้อย่างสะดวก อีกทั้งสีน้ำมันเป็นวัสดุศิลปะที่มีขายอยู่ทั่วไปในโลก ข้อบกพร่องหรือตำหนิในผลงานศิลปะ เช่น รอยร้าว สีที่คล้ำลงหรือเปลี่ยนเป็นเหลืองอาจทำให้ลดน้อยลงได้ด้วย การเลือกใช้วัสดุที่มีความเหมาะสมและมีคุณภาพดี (ดูที่คำ oil painting development of และ process oil colors) (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์(แปล). 2540 : 607 – 608)

คุณสมบัติของสีน้ำมัน ในปัจจุบันจะพบตัวสินค้าประเภทสีน้ำมันจากหลายแหล่งผลิต ซึ่งจะมีคุณภาพแตกต่างกันไป ตลอดจนความคงทน การส่องสว่างของเนื้อสี และความเข้มข้นในขณะระบาย ที่มีคุณสมบัติต่างกันออกไป แต่จุดร่วมเดียวกันของคุณสมบัติของสีน้ำมัน อาจสรุปได้ดังนี้

1. สีทุกสีมีคุณสมบัติทึบแสง ปานกลาง โปร่งแสงและโปร่งใส ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อสีที่ผสมกับน้ำมัน ตลอดจนคุณสมบัติของเนื้อสีนั้นๆ ด้วย
2. สีมีทั้งลักษณะแห้งเร็ว แห้งช้า ตามปริมาณของน้ำมันลินสีด น้ำมันสนและสารผสมอื่นๆ ที่ผสมกับเนื้อสี
3. สีมีคุณสมบัติความเข้มข้นในขณะระบายต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะของสี เช่น สีน้ำมันผสมน้ำจะมีความแตกต่างกับสีน้ำมันผสมน้ำมันในขณะระบาย ตลอดจนสีน้ำมันแท่งที่จะมีความนุ่มนวล เข้มข้น ในขณะระบายแตกต่างออกไป
4. สีบนระนาบรองรับมีส่วนช่วยต่อกำลังส่องสว่างของเนื้อสีน้ำมันที่จะระบายทับลงไป
5. สีมีลักษณะเป็นเนื้อครีมข้นสม่ำเสมอ เมื่อระบายต้องมีการผสมให้เข้ากันด้วยสารละลายผสม เช่น น้ำ น้ำมัน เป็นต้น

2.3 กลวิธีในการระบายสีน้ำมัน

จากการที่มนุษย์เริ่มรู้จักใช้สื่อสีน้ำมันในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม มนุษย์ก็ได้พัฒนาจนถึงขั้นที่มีคุณภาพระดับหนึ่งในขณะเส้นทางของพัฒนาการการผลิตสื่อสีน้ำมันที่เป็นไปพร้อมๆ กับการลองผิดลองถูก ทดลองซ้ำๆ จนได้สีน้ำมันที่เหมาะสมด้วยคุณสมบัติตามต้องการ ก็มีการค้นพบคุณสมบัติ และค้นพบกลวิธีในการระบายสีน้ำมันหลากหลายมากขึ้นตามมาด้วย ทั้งแนวคิดที่เลี่ยนแปลงไปตามสาระของชีวิตมนุษย์ที่เปลี่ยนไปด้วย มีการเลือกสื่อต่างๆ มาผสมผสานในการสร้างสรรค์ ผลงานจิตรกรรมมากขึ้น และมักจะเป็นไปตามกำหนดของคุณสมบัติ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ ดัง อารี สุทธิพันธุ์ ได้อธิบายไว้ในหน่วยการสอน เรื่องรู้จักสีน้ำมัน กับกลวิธีต่างตามแนวคิดร่วมสมัยอย่างน่าสนใจ ดังนี้

หน่วยที่ 1 : รู้จักสีน้ำมัน

ความรู้

1. สีน้ำมันเป็นสื่อวัสดุประสมกันระหว่างรงค์วัตถุ (pigment) และน้ำมันผสม (Binder) ตามแต่ละสีของรงค์วัตถุนั้น สีน้ำมันมีทั้งบรรจุหลอด บรรจุกระป๋อง อัดเป็นแท่งและเป็นผง
2. สีน้ำมันมีคุณสมบัติทึบแสง – โปร่งแสง – และทึบแสงปานกลาง (opaque – transparent translucent)
3. สีน้ำมันจะแห้งช้าหรือแห้งเร็วขึ้นอยู่กับน้ำมันผสมสี น้ำมันสนทำให้แห้งเร็ว น้ำมันลินสีดทำให้แห้งช้าและให้ผิวหน้ามันตรงข้ามกับน้ำมันสนที่ให้ผิวหน้าด้าน
4. สีน้ำมันมีเทคนิคสำคัญๆ คือ 1. ระบายเสร็จแห้งทันที 2. ระบายทับกัน 3. ระบายแล้ว ขูดออก หรือเพิ่มให้หนา 4. ระบายแล้วล้างออกด้วยน้ำมันทินเนอร์ 5. ระบายปนกับสีอื่น และ 6. ระบายเคลือบ

ตัวอย่างกิจกรรมที่กำหนดด้วยกลวิธี

กิจกรรมที่ 1 : การระบายสีน้ำมันทับเส้นดินสอ

ความรู้

1. สีน้ำมันสามารถละลายสิ่งหรือระนาบรองรับที่ถูกระบายทับได้ อาจซึมได้หากการลงพื้นไม่หนาแน่น
2. การลงพื้นผ้าครั้งแรกควรทาด้วยกาวบนผ้าใบทิ้งไว้ให้แห้ง แล้วทาสีลงพื้น (Gesso) 2 – 3 ครั้ง เพื่ออุดรูปผ้าใบหรือวัสดุที่ใช้รองรับอื่นๆ
3. ผ้าใบสำเร็จรูปบางชนิดก็ต้องระบายสีพื้นทับ เพื่อความทนทาน เพราะไม่ทราบว่าผ้าใบสำเร็จรูปนั้นเขาลงพื้นด้วยวัสดุชนิดใด ประกันคุณภาพได้หรือไม่
4. การลงพื้นด้วยสีลงพื้น (Gesso) หากลงพื้นหลายหน สามารถที่จะสร้างผิวพื้น Texture ได้ตามต้องการก่อนที่จะระบายสีทับ การเตรียมพื้นก่อนมีชื่อเรียกว่า secco painting ซึ่งช่วยให้เป็นตามมิตินำสนใจ โดยใช้สีเป็นส่วนเสริมมิติจากระนาบรองรับนั้น

5. สีน้ำมันสามารถระบายบนระนาบรองรับต่างๆ กัน เช่น ผ้าใบขึงกรอบลงสีพื้น (canvas) บนแผ่นกระดาน (board) บนกระดาษ (paper) และบนระนาบรองรับอื่นๆ เพราะมีความเหนียว ติดแน่น ทนทาน

6. สีน้ำมันสามารถนำมาใช้ระบายได้สามแนวทาง คือ 1. ระบายเพื่อสร้างรูปทรง (Constructive use of color) 2. ระบายเพื่อแสดงออก (Expressive use of color) และระบายตามที่เห็นว่าเหมาะ เลือกระบายอย่างเสรี (Eclectic use of color)

กิจกรรมที่ 2 : การระบายสีน้ำมันกับภาพพิมพ์

ความรู้

1. ภาพพิมพ์เป็นภาพลักษณ์ที่เกิดจากแม่พิมพ์ และจะมีลักษณะกลับซ้ายเป็นขวา (Mirror Image) คล้ายภาพในกระจกเงา แต่มีภาพพิมพ์จากแผ่นตระแกรงไหมเท่านั้นที่ได้ภาพลักษณ์ไม่กลับซ้ายเป็นขวา

2. การพิมพ์มีกระบวนการพอสรุปได้ คือ 1. ภาพพิมพ์เกิดจากส่วนบนสุดของแม่พิมพ์ 2. ภาพพิมพ์เกิดจากส่วนลึกสุดของแม่พิมพ์ 3. ภาพพิมพ์เกิดจากรอยปรุของแม่พิมพ์ และ 4. แม่พิมพ์ที่ไดภาพลักษณะภาพเดียว (monoprint) จากแม่พิมพ์บนกระจก

3. สีน้ำมันสามารถสร้างรูปทรงเปิด และรูปทรงปิด รูปทรงผลักดึงได้ง่าย และชัดเจนแน่นอนกว่าสีน้ำ (push – pull) นอกจากนี้สีที่ใช้ระบายกำลังส่องสว่างจะเท่าเดิมขณะเปียก และเมื่อแห้งแล้วสีไม่เปลี่ยน ตรงข้ามกับสีน้ำซึ่งเมื่อเปียกและแห้งสีต่างกัน

4. การระบายสีน้ำมัน สามารถประสานกับภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นได้หลากหลาย (อารี สุทธิพันธุ์. มปพ. : 1 – 4)

ในระบบการเรียนการสอนในจิตรกรรมสีน้ำมันที่มีผู้สอนเป็นศูนย์กลางอาจทำให้การใช้กลวิธีในการระบายสีน้ำมันไม่ได้ศักยภาพเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะขาดความเหมาะสมกับความต้องการเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนรวมถึงขาดความเข้าใจเรื่องกลวิธีการระบายสีน้ำมัน หรือไม่เคร่งครัดต่อกระบวนการปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่ง วิรุณ ตั้งเจริญ ได้เสนอคำแนะนำและกลวิธีการระบายสีน้ำมันไว้ ดังนี้

> ได้มีการใช้สีน้ำมันกันหลายลักษณะก่อนคริสต์ศตวรรษที่15ด้วยความนิยมในการใช้สีน้ำมัน ได้ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญในการใช้สีน้ำมันเป็นอย่างมากศิลปินในอดีตได้แสดงกลวิธีในการระบายสีน้ำอย่างยอดเยี่ยม ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีการระบายฉาบสี (Glazing) การระบายสีหนา (Impasto) การระบายคราบสี (Scumbling) ซึ่งแต่เดิมได้มีการทำสีน้ำมันกันในสตูดิโอและสำนักช่างของศิลปินชั้นครู วินเซอร์และนิวตันเริ่มทำสีในปีคริสต์ศักราช 1832 ได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งรักษาชื่อเสียงอย่างดีเยี่ยมและมั่นคงตลอดมา
>
> การเขียนภาพสีน้ำมันหนา (อิมแพสโต) การระบายสีน้ำน้ำมันหนา (Impasto) อาจจะแสดงรอยย่นเมื่อสีแห้งลง ปัญหาเช่นนี้อาจแก้ไขได้โดยระบายสีเป็นชั้นบางๆ ปล่อยให้แต่ละชั้นแห้งก่อนที่จะระบายชั้นต่อไป การเลือกใช้ออลีโลแพสโต (Oleopasto) จะช่วยเพิ่มความหนาโดยมีระยะเวลาการแห้งของสีเร็วขึ้น ข้อสำคัญควรหลีกเลี่ยงการระบายชั้นสีบางขั้นสีหนา สีชั้นล่างของ อิมแพสโตจะหดตัวเมื่อสีแห้งและอาจจะทำให้สีชั้นบนแตก

สีพื้นฐาน การใช้สีในระยะแรกควรใช้สีหลากหลาย สมดุลระหว่างสีโปร่งใสและสีทึบแสง และสมดุลระหว่างสีค่าแก่และสีค่าอ่อน เป็นสีที่มีความคงทนสูง ไม่จำเป็นต้องเป็นสีที่มีราคาสูงนัก สีพื้นฐานในระยะแรกควรมีความหลากหลายประมาณ 12 สี และเพิ่มเติมตามความจำเป็นเฉพาะอย่าง

การผสมสีหกสี มือใหม่และจิตรกรที่เคร่งครัดแบบแผนมักใช้สีตายตัวไม่เปลี่ยนแปลง การใช้สีควรพัฒนาต่อไป ระบบสีหกสีพื้นฐาน คือ การใช้สีแดง 2 สี เหลือง 2 สี และน้ำเงิน 2 สี อาจเป็นสีน้ำเงินออกแดงและเหลืองออกแดง พร้อมทั้งมั่นใจว่า มีสีม่วงและสีส้มที่สดใส มีเพิ่มเติมจากสีพื้นฐานช่วยให้มีความหลากหลาย ของน้ำหนักสี ความทึบแสง และความเข้มของสี ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สีมากกว่านี้ ดูได้ในคู่มือ “การผสมสี”

สีสำหรับกลวิธีพิเศษ เมื่อต้องการจะเลือกใช้สีเพิ่มขึ้น ชาร์ทสีจะช่วยได้อย่างดีที่สุด เพียงเพิ่มค่าใช้จ่ายอีกไม่มากนักก็สามารถเลือกสีที่หลากหลายและเลือกสีใหม่ๆ ได้อย่างถูกใจ (สีสำหรับศิลปินหลายสีมีอยู่ในสีชุดอื่น ข้อมูลเปรียบเทียบส่วนผสมทางเคมี หาดูได้ในคู่มือ “ส่วนผสมและความคงทนของสีสำหรับศิลปิน”)

ภาพภูมิทัศน์ สีที่เพิ่มขึ้นจะช่วยให้ภาพเขียนมีสีสรรพ์ที่หลากหลายขึ้น สำหรับภาพภูมิทัศน์ (Landscape Painting) มีหลายสีที่จำเป็นต้องใช้ คือ สีน้ำเงิน สีเขียว และสีออกน้ำตาล

ภาพเสมือน ภาพเสมือน (Portrait) ควรจะต้องรู้สึกว่ามีชีวิตและบุคลิกลักษณะเฉพาะบุคคล ควรจะต้องดูสะอาด ค่าของสีผสมที่ให้ความรู้สึกสดชื่นมีชีวิตชีวา สีที่จำเป็นต้องใช้ เช่น สีชมพู สีม่วง และสีออกน้ำตาลที่จะช่วยให้สีอื่นๆ ดูมีค่าขึ้น

สีขั้นที่สอง การเพิ่มสีสดในในสีกลุ่มที่สองสามารถทำได้อย่างดีจากสีพื้นฐาน การเลือกสีหนึ่งสีใดในกลุ่มสีขั้นที่สองนับเป็นเรื่องสำคัญ เช่น เราอาจเลือกสีเขียววินเซอร์ เป็นสีที่สดใสกว่าสีเขียวที่เกิดจากการผสมระหว่างสีน้ำเงินและเหลือง

การระบายฉาบสี สีโปร่งใสสามารถนำมาระบายบางๆ ฉาบพื้นภาพชั้นบน เพื่อช่วยสร้างภาพให้เหมาะสมกลมกลืนเข้าด้วยกัน การระบายฉาบสี (Glazing Colours) ช่วยสร้างพื้นภาพให้ดูซับซ้อนและลึก เมื่อต้องการสร้างชั้นสีบางๆ ผสมกับสีลิควิน (Liguin) และน้ำมันสารละลาย (Solvent) จะช่วยไม่ให้สีซึมลงไปสู่ชั้นล่าง

ภาพนามธรรม การใช้สีบริเวณพื้นที่นามธรรมอาจใช้สีทึบแสงเพื่อช่วยให้ได้พื้นราบเรียบครอบคลุมสีชั้นล่างและครอบคลุมรอยพู่กันบนพื้นภาพ

การระบายคราบสี การระบายคราบสี (Scumbling) เป็นการใช้สีทึบแสง ระบายบางๆ ง่ายๆ กระฉับกระเฉง สร้างคราบสีทึบแสงบนพื้นภาพ

สีสว่างสดใส สีสว่างสดใส (High Key Colour) เป็นสีค่าอ่อนสดใส การระบายสีสว่างสดใสนิยมใช้กับการระบายสีครั้งเดียว (alla prima) โดยใช้สีแท้ที่บีบออกจากหลอด

สีหมอง สีหมอง (Low Key Colour) เป็นการใช้สีค่าอ่อน (สีผสมขาว) หรือสี ค่าแก่ (สีผสมดำ) รวมทั้งการผสมสีออกน้ำตาบหรือค่าสีอ่อนตามธรรมชาติทั้งหลาย (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545 : 8 – 10)

เปลื้อง ณ นคร ได้อธิบายถึงการเตรียมตัวในการระบายสีน้ำมัน ดังนี้

การเขียนภาพสีน้ำมันจะเขียนลงบนผ้าใบ หรือแผ่นไม้แผ่นกระดาษก็ได้ ถ้าใช้ผ้าใบก็จะต้องใช้คีมเหล็กปากแบนงัดขึง ดึงให้ตึงยึดแน่นกับกรอบ

ในตอนแรกมักจะใช้กาวรองพื้นสักชั้นหนึ่งหรือสองชั้นบางๆ ก่อน แล้วจึงใช้สีขาวลงพื้น ทับบนกาวอีกชั้นหนึ่ง หรือจะใช้สีใดเป็นสีพื้นแทนสีขาวก็ลงสีนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้พื้นผิวดูดซึมสีได้ดีพอสมควร

ในการเตรียมสีก่อนระบายภาพ จิตรกรจะใช้เกรียงป้ายสีลงในจานสี น้ำมันที่ใช้ผสมสีจะแห้งใน 2 – 3 วัน น้ำมันลินสีด และน้ำมันพ๊อพพีเป็นน้ำมันแห้งได้เองที่ใช้กันมากมี่สุด ในการเขียนภาพ ตามปกติจิตรกรมักจะใช้พู่กันขนหมูในการระบายสี ตรงไหนต้องการให้ประณีตมากๆ ก็มักจะใช้พู่กันขนสัตว์ชนิดดีเป็นพิเศษ

จิตรกรใช้น้ำมันสนละลายสีน้ำมัน หรือไม่ก็ใช้ของเหลวอย่างอื่นที่ผสมเอาไว้แล้วอย่างดี ใส่กระปุกเล็กๆ แบนๆ ติดเอาไว้ที่จานสีตอนบนสุด (จะใช้จุ่มพู่กันลงไปในกระปุกนั้นแล้วผสมสีในจานสีได้สะดวก) (เปลื้อง ณ นคร. 2536 : 782 – 783)

ซึ่งกลวิธีหรือเทคนิคการระบายสีน้ำมัน โกศล พิณกุล ได้รวบรวมไว้ ดังนี้

การสร้างเทคนิคการระบายสีน้ำมันนั้นมีเทคนิคเพิ่มขึ้นมากมาย โดยประมาณรวมได้ 35 เทคนิค แต่ในประเด็นที่นำมาใช้และพบเห็นกันบ่อยๆ นั้น รวมได้ 24 เทคนิค กล่าวคือ

1. Alla Prima คือ การระบายสี เสร็จทันทีครั้งเดียวไม่ต้องซ้ำหรือเกลี่ยสี คำนี้มาจากกลุ่มของศิลปินอิตาเลียน มีความหมายว่า ครั้งเดียว (At First) ซึ่งบางครั้งก็มีความหมายว่า Direct Painting วิธีนี้มีข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น ขนาดภาพไม่ใหญ่โตเกินไป จำกัดสี จานผสมสี ทั้งนี้เพราะศิลปินกลุ่มนี้มักขนอุปกรณ์ออกไปวาดนอกสถานที่ (Outdoors Painting) โดยจะสังเกตได้จากศิลปินกลุ่มอิมเพรสชันนิสม์ที่นิยมวาดภาพทิวทัศน์ โดยระบายสีเพียงหยาบๆ ไม่นิยมเก็บรายละเอียด
2. Blending คือ การระบายสีเรียบกลมกลืน วิธีการนี้กล่าวกันว่า ลีโอนาร์โด ดา วินซี (Leonardo Da Vinci : 1452 – 1519) ได้นำเอาวิธีไปใช้โดยใช้นิ้วมือเกลี่ยสี ลูบสี เรียกวิธีนี้ว่า Sfumato ในภาษาอิตาเลียน หมายถึง หมอกควัน การระบายสีโดยเกลี่ยสีเรียบให้กลมกลืนเป็นการสร้างผลงานที่ต้องการความละเอียดหรือแสดงรายละเอียดให้เห็นชัดเจน
3. Broken Color คือ การระบายสีโดยไม่เกลี่ยสีให้เกิดความกลมกลืน การระบายสีเทคนิคนี้บางครั้งก็เรียกว่า การผสมสีโดยการมองเห็น หรือ Optical Mixing อย่างผลงานของศิลปินชาวอังกฤษ คือ John Constable (1776 – 1937) แสดงภาพทิวทัศน์เมืองอังกฤษระบายสีโดยใช้พู่กันเล็กๆ จุดสีชัดๆ กัน เมื่อมองห่างรูปสีจะผสมกันเองโดยการมอง การระบายสีโดยวิธี Broken Color อาจใช้ร่วมกับวิธีอื่น เช่น การลงพื้นไว้ก่อนอย่างภาพตัวอย่างนี้ เป็นการระบายสีโดยลงพื้นไว้ก่อนโดยใช้พื้นสีเทาระบายสีอื่นทับลงไปแสดงรอยแปรง ไม่เกลี่ยสีให้กลมกลืน หรือเป็นสีเรียบ แต่จะระบายทับกันให้เกิดความหนาของเนื้อสี
4. Brushwork คือ การระบายสีแสดงลีลารอยพู่กันโดยทั่วไป การระบายสีน้ำมันมักจะมีความหนาของเนื้อสี การแสดงร่องรอยพู่กันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เนื้อสีมีลีลาตามที่ผู้สร้างงานแสดงออก เช่น รอยแปรง หรือพู่กันมีลีลารวดเร็ว ช้า เคลื่อนไหว หรือวนไปรอบๆ ตัวอย่าง

ที่เด่นชัดที่สุดของการแสดงลีลารอยพู่กัน คือ ผลงานของ แวนโก๊ะ การแสดงลีลารอยพู่กันถือได้ว่าเป็นการแสดงออกเฉพาะตัวของศิลปินที่สร้างให้สอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องราว

5. Colored Ground คือ การระบายสีโดยลงสีพื้นไว้ก่อน โดยทั่วๆ ไป ศิลปินส่วนมากมักจะระบายสีสร้างงานบนผ้าใบที่เป็นสีขาว เพราะพื้นสีขาวเมื่อระบายสีใดๆ ลงไป สีนั้นจะเด่นชัดและมีความสว่างสดใส ศิลปินกลุ่มอิมเพรสชั่นนิสม์ที่นิยมหอบหิ้วอุปกรณ์ไปเขียนนอกสถานที่ส่วนใหญ่ก็ใช้ผ้าใบเป็นพื้นสีขาว เพราะเป็นส่วนช่วยให้เกิดความสว่างสดในเรื่องของสีแสง ซึ่งศิลปินกลุ่มอิมเพรสชั่นนิสม์จะยึดเอาบรรยากาศของสี – แสง สำคัญกว่าเนื้อหาเรื่องราว ส่วนที่เป็นเนื้อหา เรื่องราวนั้นจะเขียนจากสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัว ซึ่งส่วนมากมักจะเป็นทิวทัศน์ การที่ใช้พื้นสีขาวมีข้อเสียตรงที่ว่าภาพที่ปรากฏนั้นมักจะเป็นสีสว่างสดใสเกินไปจนบางครั้งศิลปินเองก็รู้แต่แก้ไขลำลาก เพราะการระบายสีแบบอิมเพรสชันนิสม์มักจะไม่ตกแต่งและระบายสีซ้ำ จะเป็นการระบายสีแบบเสร็จทีเดียว

6. Dry Brush คือ การระบายสีด้วยพู่กันสีหมาดๆ หรือแห้ง การระบายสีหมาดๆ หรือแห้งกระทำต่อเมื่อภาพนั้นได้ระบายสีอื่นๆ ไว้เรียบร้อยแล้วทั้งภาพ การระบายสีแห้งแสดงรอยแปลงกระทำเพื่อเป็นจุดเน้นพื้นผิว หรือวัสดุต่างๆ เช่น ส่วนที่เป็นความสว่างของยอดไม้ ใบไม้ ใบหญ้า ส่วนที่เป็นรอยระยิบระยับ เช่น ริ้วคลื่น ริ้วน้ำ แสงแดด การสร้างผิดพื้น เช่น โขดหินพื้นไม้ เปลือกไม้ ฯลฯ การสร้างรอยแปลงหรือพู่กันสีแห้งๆ มักจะเป็นเทคนิคพิเศษ (Special Techniques) และบางครั้งก็เรียกว่า Brushstrokes

7. Hard Edge คือ การระบายสีแสดงขอบภาพคมขัด ลักษณะขอบภาพคมชัดนั้นมีลักษณะเหมือนกับว่า ใช้กระดาษกาวปิดส่วนขอบภาพแล้วระบายหรือพ่นสี เมื่อดึงกระดาษกาวออกส่วนนั้นจะมีลักษณะคมชัด การระบายสีขอบภาพคมมักใช้กับส่วนที่เป็นแสงและเงาตัดกัน เช่น ขอบประตู หน้าต่าง สิ่งก่อสร้างที่มีพื้นสว่าง ตัวอาคารสีเข้มแบบภาพถ่ายย้อนแสงหรือภาพที่มีพื้นสีเข้ม ลักษณะต่างๆ ที่กล่าวมานี้สามารถแสดงขอบภาพคมได้ทั้งสิ้น

8. Soft Edge คือ เป็นการระบายสีระหว่างขอบภาพกับพื้นประสานกัน หรืออาจจะใช้สีประสานกันในรูปทรงทั้งหมดก็ได้ ผลงานที่แสดงขอบภาพประสานกั้นนั้นงานของโมเนท์ (Monet) จะเป็นตัวอย่างได้ดีมาก เพราะโมเนท์ นิยมสร้างรอยพู่กันประสานกันจนบางภาพจะกลมกลืนกันจนแยกไม่ออกระหว่างรูปและพื้น ประกอบกับการใช้สีแห้งระบายทับกันเกิดเป็นรอยประสานกัน

9. Impasto คือ การระบายสีหนาทับซ้อนกัน การระบาสีที่เพิ่มความหนาของสีอาจใช้พู่กันระบายแสดงรอยพู่กัน หรือใช้เกรียงป้านเนื้อสีซับซ้อนกันก็ได้ การระบายสีหนาบางครั้งก็ดูคล้ายๆ กับงานประติมากรรมแบบนูนต่ำ งานภาพเหมือน (Portrati) ของ แรมบรานด์ (Rembrandt) บางภาพก็แสดงเนื้อสีหนามาก การระบายสีหนาในปัจจุบันอาจจะมีตัวผสมทำให้เนื้อสีที่เกิดความหนาเพื่อไม่ให้สิ้นเปลืองเนื้อสีมากนัก การระบายสีหนานอกจากแสดงความหนาของเนื้อสีแล้วยังแสดงถึงพื้นผิว ของภาพได้อีกด้วย

10. Knife Painting คือ การระบายสีด้วยเกรียง การใช้เกรียงมาระบายสีนั้นเป็นการสร้างผลงานที่ประยุกต์จากการใช้พู่กันระบายสีแบบสีหนา แต่การใช้เกรียงมีความแตกต่างในส่วนที่สามารถสร้างพื้นที่สีเป็นระนาบกว้างและแบนได้ มีความนุ่มนวลบนแผ่นระนาบและบางครั้งก็สร้างรอยเกรียงแบบรอยพู่กันก็ยังได้ กล่าวกันว่า การระบายสีด้วยมีความสนุกและเพลิดเพลิน

ในการฉวัดเฉวียนเกรียง ความหนาของสี ความข้นของสี เสมือนครีมทำให้สนุกมือ ข้อควรระวังในการระบายสีด้วยเกรียง ถ้าสีหนาเกินไปเมื่อสีแห้งอาจจะเกิดรอยแตกบนรูปภาพได้ ความหนาจึงไม่ควรเกิน ¼ นิ้ว

11. Masking คือ การระบายโดยการใช้ตัวกั้นขอบภาพ เช่น การใช้กระดาษกาว การใช้ตัวกั้นสีขอบภาพจะนำมาใช้ในบางพื้นที่หรือเฉพาะที่ต้องการ เช่น ในส่วนที่ต้องการให้เกิดความคมชัดส่วนที่เป็นประตู หน้าต่าง ต้นเสา หรือรูปร่างอื่นๆ ตามที่ต้องการให้ชัด หรือบางครั้งการสร้างภาพที่มีลักษณะของพื้นที่สีมีขอบคมตัดกันนำวิธีการนี้มาใช้ได้ การใช้ตัวกั้นสีจะต้องระบายสีใดสีหนึ่งแห้งหรือเกือบแห้งก่อน จึงจะใช้กระดาษกาวหรือเทปกาวปิดทับแล้วจึงระบายสีที่ต้องการทับลงไป เมื่อดึงกระดาษกาวออกจะปรากฏเป็นรอยคมของขอบภาพ

12. Imprinting คือ การระบายสีผสมการกดและพิมพ์ บางครั้งศิลปินต้องการสร้างพื้นผิวบนแผ่นภาพ การกระทำนอกจากการใช้สีหนาๆ ระบายเพื่อให้เกิดพื้นผิว แล้วสร้างพื้นผิวใหม่ (Retexture) อาจใช้วัสดุต่างๆ มากดทับพื้นเนื้อที่ระบายไส้หนาๆ เกิดเป็นรอยนั้นๆ ขึ้น จาภาพตัวอย่างที่นำมาประกอบนี้จะแสดงได้ว่าใช้ตัวเลขที่เป็นแม่พิมพ์กดรอยเพียงกันสร้างเป็นภาพขึ้นมา

13. Collage คือ การระบายสีผสมผสานการติดวัสดุ ภาพสีน้ำมันที่ใช้เทคนิคการปะติด (Collage) ผลงานของ ปิคาสโซ (Picasso) เชื่อกันว่าเป็นผลงานบุกเบิกครั้งแรกในปี 1912 ซึ่งเป็นภาพสีน้ำมันที่ใช้ลิ้นส่วนของพื้นเก้าอี้หวายมาผสมผสานในการระบายสีน้ำมันในลักษณะของคิวบิสต์ (Cubist) โดยกรรมวิธีนี้ บราค (Braque) ก็ได้สร้างงานขึ้นมาคล้ายๆ กับผลงานของ ปิคาสโซ การนำเอาวัสดุมาปะติดแล้วระบายสีหรือบางกรณีอาจใช้สีของวัสดุนั้นๆ เลยก็ได้ เช่น กระดาษสี กระดาษหนังสือพิมพ์ หรืออื่นๆ ศิลปินบางคนนิยมนำเอาทรายละเอียดมารองพื้นแล้วระบายทับหรือสร้างพื้นผิวด้วยการนำเอากาวมาทา แล้วใช้ทรายโรยบนกาวจะเกิดเป็นรูปนูนขึ้น ศิลปินในเมืองไทยที่นิยมวิธีนี้ เช่น พิชัย นิรันดร์ ถือได้ว่าเป็นการสร้างพื้นผิวโดยการประติดวิธีหนึ่ง

14. Color Key คือ การระบายสีด้วยสีผสมแสดงน้ำหนัก เทคนิคการระบายสีวิธีนี้เป็นการกำหนดสีที่จะใช้ระบายโดยการเปลี่ยนค่าของน้ำหนักของสีโดยการผสมสีเข้ม เช่น สีดำ ทำให้เกิดน้ำหนักที่เรียกว่า Shade ผสมด้วยสีอ่อน เช่น สีขาว ทำให้เกิดน้ำหนักอ่อนที่เรียกว่า Tint และผสมด้วยสีเทาที่เรียกว่า Tone โดยนับการระบายสีแบบ Color Key เป็นสูตรแบบดั้งเดิม ตั้งแต่สมัยกรีก โรมัน ลักษณะเช่นนี้จึงเรียกว่า Classical Harmony

15. Color Mixing คือ การระบายสีโดยการผสมสีเตรียมไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นการวางแผนในการใช้สีและเกี่ยวกับการระบายสีในเทคนิคต่างๆ เช่น การระบายสีแบบพู่กันแห้ง (Dry – Brush) การแสดงบรรยากาศของสีโดยการผสมสีอ่อน (Scumbing) เป็นต้น การเตรียมสีไว้ล่วงหน้าจะต้องมีข้อกำหนดว่าจะใช้สีกี่สี อยู่ในกลุ่มใด เช่น กลุ่มสีอ่อน (Light) กลุ่มสีเข้ม (Dark) ผู้ระบายจะต้องผสมสีไว้ในจานสีจนครบตามที่ต้องการก่อนลงมือระบายสี ขณะที่ระบายไม่มีสีอื่นเข้ามาปะปนให้ นอกเหนือไปจากสีที่เตรียม

16. Dabbing คือ การระบายสีโดยการใช้วัสดุอ่อนนุ่ม การระบายสีที่ให้เนื้อสีมีความรู้สึกว่าพร่ามัว อ่อนนุ่ม หรือเป็นร่องรอยจากวัสดุที่อ่อนนุ่มมาระบาย ตัวอย่าง เช่น การใช้ฟองน้ำมา

แตะสี รอยฟองน้ำ จะเกิดเป็นพื้นผิวที่พร่า มีละออง หรืออาจใช้พู่กันกระทุ้งให้เกิดร่องรอยนุ่มๆ

17. Pointillism คือ การระบายสีโดยการจุดสี การนำสีมาระบาย โดยการแต้มหรือจุดสีนั้นเรามักจะนึกถึงผลงานของ เซอร่าห์ (Georges Seurat : 1859 – 91) ที่นำเอาผลพิสูจน์สีที่เกี่ยวกับแสงและการผสมสีโดยการมองเห็นหรือผสมมีด้วยดวงตา (Mix In The Eye) ภาพของเซอร่าห์ สร้างความตื่นเต้นมหัศจรรย์แก่ผู้พบเห็นเป็นอย่างมากในการใช้สีโดยการจุดสี

18. Sgraffito คือ การระบายสีผสมการขูดขีดเป็นเส้น การระบายสีผสมกับการขูดขีดให้เป็นรูปร่างรูปทรงนั้นเป็นคำมาจากภาษาอิตาเลียนนำมาใช้ได้หลายลักษณะ เช่น ระบายสีพื้นด้วยสีต่างๆ ไว้ก่อนเมื่อแห้งแล้วจึงระบายสีรูปทรงทับลงไป ขณะที่สีรูปทรงไม่แห้งใช้เครื่องมือขูดขีดให้เป็นร่องรอยจะปรากฏสีที่ลงพื้นไว้ก่อนเป็นเส้น หรือในกรณีที่เป็นพื้นผ้าใบสีขาวเมื่อขูดขีดลงไปก็จะปรากฏเป็นเส้นสีขาว

19. Scraping Back คือ การระบายสีและขูดพื้นภาพเป็นการสร้างเทคนิคภายหลังจาก การระบายสีลงบนพื้นระนาบที่ต้องการแล้วขณะที่สียังไม่แห้ง ใช้เครื่องมือมาขูดเป็นพื้นหลัง เช่น ใช้เกรียงมาปาดสีออกจะเห็นพื้นสีเดิม ถ้าเป็นแผ่นระนาบพื้นขาวก็จะเห็นสีขาว ถ้าพื้นเป็นสีใดๆ ที่ระบายและแห้งแล้ว ก็จะเห็นเป็นสีนั้นๆ เมื่อขูดออกแล้วอาจจะระบายสีใหม่ทับลงไปอีกก็ได้ แต่ต้องคงร่องรอยการขูดขีดเอาไว้

20. Scumbling คือ การระบายสีอ่อนผสมน้ำมันสนบนพื้นสีเข้ม เทคนิคการระบายสีอ่อนผสมน้ำมันบนพื้นสีเข้ม เป็นการประยุกต์มาจากเทคนิคการระบายสีเปียกบนพื้นสีแห้ง การระบายสีแบบ Oil – Free และแบบ Underpainting การระบายอาจเป็นการเกลี่ยสีอ่อนๆ เช่น สีเหลืองขาวหรือสีอื่นที่เป็นสีที่ถูกผสมด้วยสีขาวมีความเหลวระบายบนพื้นสีเดิมที่แห้งแล้ว

21. Texturing คือ การสร้างพื้นผิวใต้ภาพ การระบายสีน้ำมัน โดยทั่วไปจะเกิดลักษณะของพื้นผิวของเนื้อสีจากรอยพู่กันอยู่แล้ว ยกเว้นในกรณีที่เกลี่ยสีเรียบ การสร้างพื้นผิวที่เป็นลักษณะพิเศษ คือ มีความตั้งใจและวางแผนไว้ล่วงหน้าก็เป็นส่วนหนึ่งของการระบายสี เช่น การสร้างพื้นผิวจากการกดรอยพิมพ์ (Imprinting) หรือโดยกรรมวิธีอื่นๆ ตามที่ศิลปินต้องการสร้าง

22. Underpainting คือ การระบายสีจากชั้นล่างที่รองพื้นไว้สู่ชั้นบน ลักษณะของการระบายสีโดยวิธีนี้คล้ายๆ กับการลงสีพื้นไว้ก่อน (Colored Ground) แล้วไล่ระดับสีหรือชั้นสีขึ้นมา ศิลปินในชุดแรกๆ ของอิตาลีและยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) ระบายสีผิวเนื้อคนด้วยกลุ่มสีอุ่นบนสีพื้นที่เป็นสีเขียว สีน้ำเงินหรือสีม่วง ในเยอรมันศิลปินใช้สีชมพู สีเหลืองผสมขาว บนพื้นสีเขียวอ่อน สีน้ำตาลลอมแดง

23 Underdrawing คือ การวาดเส้นและระบายสีชั้นบน การวาดเส้นเพื่อร่างภาพถ้าเป็นการใช้สีร่างภาพด้วยเส้นพู่กัน บางครั้งเส้นนั้นๆ มีความสมบูรณ์และความงาม ศิลปินเป็นเส้นร่างภาพนั้นไว้ นำสีมาระบายทับด้านบนโดยเว้นเส้นร่างเอาไว้ในบางส่วน หรือในส่วนที่หายไปอาจเติมเข้าไปใหม่ได้ ภาพที่ปรากฏเมื่อเสร็จแล้วยังคงแสดงเส้นร่างนั้นๆ เอาไว้

24. Mixed Media คือ การระบายสีโดยผสมกับสื่อวัสดุอื่นๆ ลักษณะของสื่อผสมโดยส่วนร่วม คือ การนำเอาสื่อที่เป็นเรื่องเดียวแต่คุณสมบัติแตกต่างกันมาใช้ เช่น สื่อประเภทสี เช่น สีน้ำกับสีเทียนอาจจะมาใช้ร่วมกันได้กลายเป็นลักษณะสื่อผสม แต่ในปัจจุบันสื่อผสมมีความหมายกว้างออกไปจนบางครั้ง คำว่า สื่อผสม จะกลายเป็น Collage ไปก็มีซึ่งจริงๆ แล้ว

ในลักษณะนั้นไม่ใช่ลักษณะของสื่อผสม เช่น ภาพสีน้ำมัน นำเอาแผ่นทองคำเหลวมาติดทับในลักษณะเช่นนี้จริงแล้วไม่ใช่เป็นสื่อผสมแต่ถ้านำสีทองมาพ่นบนสีน้ำมันเป็นลักษณะของสื่อผสมมากกว่า (โกศล พิณกุล. 2543 : 1 – 26)

นอกจากนี้ มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ ยังได้อธิบาย กลวิธีการระบายสีน้ำมัน ดังนี้

สีน้ำมัน กลวิธีที่ใช้กับสีประเภทนี้มีมากมายหลายวิธี ส่วนใหญ่กลวิธีก็คล้ายกับที่ใช้ในสีชนิดอื่นๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สีชนิดนี้เริ่มพัฒนาขึ้นใช้ในการทำงาน จิตรกรรมในราวคริสต์ศตวรรษที่ 15 สีน้ำมันถูกพัฒนาขึ้นมาใช้แทนสีประเภทสีฝุ่นผสมไข่ เนื่องจากสีฝุ่นผสมไข่นั้นมีลักษณะเนื้อสีด้านและมีผิวแห้งในขณะที่สีน้ำมันมีผิวมันวาวกลวิธีที่ใช้กับสีน้ำมันตั้งแต่อดีตมีหลายวิธี เช่น

1. กลวิธีเคลือบด้วยสีโปร่งแสงหรือโปร่งใสทับบนสีทึบแสง เป็นกลวิธีที่นิยมใช้ทำงานจิตรกรรมสีนำมันในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 15 โดยระบายรูปแบบที่ร่างไว้ด้วยสีเอกรงค์ เช่น เทา หรือ น้ำตาล น้ำหนักต่างๆ ในบริเวณที่เป็นแสงและเงา วิธีนี้เรียกกว่า การระบายสีเอกรงค์เทา (Grisaille) แล้วเคลือบทับบนชั้นสีเอกรงค์เทา
2. กลวิธีเคลือบสีทึบแสงบนสีทึบแสง วิธีนี้เป็นกลวิธีเช่นเดียวกับที่ใช้สีฝุ่นผสมไข่ดังกล่าวมาแล้ว
3. กลวิธีระบายแสดงรอยแปรง เป็นกลวิธีที่จิตรกรจะปาดป้ายสีน้ำมันด้วยพู่กัน หรือเกรียงระบายสีอย่างรวดเร็ว โดยตรงลงบนพื้นรองรับจิตรกรรม โดยไม่มีการเกลี่ยสีให้เรียบบางหรือเคลือบสีทับในชั้นต่อไปดังสองวิธีแรก
4. กลวิธีระบายด้วยวิธีผสานจุดสี เช่น ในลัทธิผสานจุดสี (Pointillism or Divisionism) ของ จิตรกรเซอรา ในยุคหลังสิทธิประทับใจ หรือที่เรียกอีกชื่อว่ายุคลัทธิประทับใจใหม่ (Neo – impressionism) จิตรกรระบายสีเป็นจุดเล็กๆ และแทนที่จะผสมสีในจานสีจิตรกรจุดสีที่จะผสมลงบนพื้นรองรับจิตรกรรมคละเคล้าอยู่รวมกัน เมื่อผู้ดูยืนมองดูในระยะห่างพอสมควรจะแลเห็นสี ผสมผสานกันเองในดวงตา (optical mixture)
5. กลวิธีการระบายแบบภาพถู (frottage) มักซ์ เอินสต์ (Max Ernst) จิตรกรลัทธิเหนือจริง (Surrealism) และคติดาดา (Dadaism) เอากลวิธีของภาพถูกมาใช้โดยการนำเอาผ้าที่ระบายสีมาใหม่ๆ โดยที่สียังไม่แห้งมาคลุมลงบนวัตถุที่มีพื้นผิวต่างๆ ซึ่งวางไว้บนพื้น แล้วใช้เครื่องมือประเภทที่มีปลายยืดหยุ่นได้บ้าง เช่น แผ่นยางหนา คลายที่ปาดแผ่นสกรีนในกลวิธีพิมพ์ผ่านตะแกรงไหม (silk screen) ปาดหรือครูดไปตามพื้นผ้าใบ แผ่นยางจะปาดเอาสีบางส่วนบนผิวผ้าใบออก โดยเฉพาะบริเวณที่ต่ำของพื้นผิววัตถุจะไม่สัมผัสกับผิวผ้าใบ ดังนั้น จึงไม่ถูกแผ่นยางครูดเอาสีออก เมื่อสีบนแผ่นผ้าใบเริ่มแห้ง จิตรกรจะตกแต่งอย่างครูดเอาสีออก เมื่อสีบนแผ่นผ้าใบเริ่มแห้ง จิตรกรจะตกแต่งเป็นรูปแบบต่างๆ ด้วยสีน้ำมันตามจินตนาการ เช่น แต่งแสงเงา หรืออาจใช้วัตถุที่มีพื้นผิวน่าสนใจพิมพ์สีลงแต่งเติม เป็นต้น
6. กลวิธีขูดขีดเนื้อสี (grattage) เป็นการระบายสีลงบนพื้นรองรับแล้วนำวัตถุ เช่น หวี มีด โกน เศษแก้ว ขูดขีด ปาดลงบนสีเพื่อสร้างพื้นผิว

> 7. กลวิธีภาพทาบสี (decalcomnia) โดยการบีบสีน้ำมันลงระหว่างผ้าใบ 2 ชิ้น แล้วดึงแผ่นผ้าใบออกจากกัน ทำให้เกิดพื้นผิวเป็นลวดลายที่น่าสนใจและรูปร่างสีแปลกๆ จิตรกรจะแต่งเติม รูปแบบที่ได้นี้ จนกว่าจะได้ภาพจิตรกรรมตามที่ต้องการ (สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 2539 : 430 – 440)

กลวิธีนี้ในการระบายสีน้ำมัน ที่ได้นำเสนอมานั้น ทั้งหมดมีความสอดคล้องกัน ในกระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมสีน้ำมันในยุคของการพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์ที่เน้นหนักความชำนาญที่สอดรับกับแนวคิดสมัยใหม่ ซึ่งก็หมายความว่ากระบวนการสร้างสรรค์ด้วยกลวิธีเป็นเพียงสาระหนึ่ง แต่นัยของแนวคิดหลังสมัยใหม่แปรเปลี่ยนไปจากแนวคิดเดิม มีลักษณะการนำเสนอภาพลักษณ์แห่งจินตภาพที่ตระหนักต่อการคิดและกระบวนการนำเสนอที่มีมุมมองหลากหลายมิติ และยังไม่สามารถกำหนดภาพที่ชัดเจน ตลอดจนมีความขัดแย้งทางแนวคิดของอดีตเป็นสำคัญ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนจิตรกรรมสีน้ำมันในระดับอุดมศึกษา

3.1 แนวคิดปฏิบัติการระบายสีน้ำมัน

ปฏิบัติการระบายสีน้ำมันสีน้ำมัน เราอาจจะเข้าใจในความหมายหนึ่งในรายวิชาจิตรกรรม ที่นำสื่อสีน้ำมันมาสร้างสรรค์ และจัดลำดับการสอนการปฏิบัติตามระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเป้าหมายของการเรียนรู้กระบวนการปฏิบัติการแก้ปัญหาบนระนาบรองรับ ตลอดจนนำเสนอภาพของทักษะความชำนาญรวมถึงแนวความคิดในรูปเนื้อหา รูปทรงและความรู้สึก เป็นต้น

อารี สุทธิพันธุ์ กล่าวถึงการนำสีน้ำมันมาถ่ายทอดผลงานจิตรกรรม ไว้ว่า

> สีน้ำมันเป็นสื่อวัสดุที่มนุษย์รู้จักนำมาถ่ายทอดเป็นรูปแบบต่างๆ นานกว่า 400 ปีมาแล้ว โดยนำมาระบายเป็นรูปต่างๆ ได้แก่
> - รูปเหมือนบุคคลสำคัญและบุคคลที่เคารพนับถือ
> - รูปแบบพระเจ้าและเรื่องราวศาสนา
> - รูปแบบแสดงสิทธิเสรีภาพของบุคคล ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม
> - รูปแบบแสดงความงามของสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ
> - รูปแสดงความรู้สึกเฉพาะตน (the self) อื่นๆ
>
> ปัจจุบันแม้ว่าสื่อวัสดุที่มนุษย์สังเคราะห์ขึ้นใหม่มีมาก ก็ไม่ทำให้สีน้ำมันกลายเป็นสื่อวัสดุที่เสื่อมความนิยม ตรงกันข้าม สีน้ำมันกลับได้เป็นสื่อที่ยังนิยมกัน และเพิ่มมากขึ้น กล่าวได้ว่า สื่อวัสดุสำหรับมนุษย์ใช้แสดงออกในศตวรรษที่ 21 นี้ ที่สำคัญตัวหนึ่ง คือ สีน้ำมัน (Oil painting) (อารี สุทธิพันธุ์. มปพ. : 1)

ถึงแม้ในกระแสความเคลื่อนไหวทางศิลปะจะมีล้ำสมัยเพียงไร สื่อสีน้ำมันก็ยังเป็นสื่อที่นิยมใช้ในการสร้างสรรค์และจัดการเรียนรู้ทางศิลปะทั้งในระบบการศึกษา นอกระบบและตามอัธยาศัย มีความหลากหลาย น่าสนใจ ถูกผสมผสานกับกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะอื่นๆ จนบางครั้งทำให้รู้สึกว่าการจำกัดด้วยสื่อเป็นการจำกัดการสร้างสรรค์ไปด้วย

สำหรับในรูปแบบหรือแนวทางการสอนจิตรกรรม สุชาติ เถาทอง ได้เสนอไว้ว่า

> เนื่องจากทัศนะ ความเชื่อ และการแสดงออกทางจิตรกรรมมีขอบข่ายกว้างขวางมาก จนยากที่จะกำหนดแนวคิด และรูปแบบที่เป็นพื้นฐานหลักได้ทั้งหมด เป็นแต่เพียงกำหนดแนวทางอย่างกว้างๆ เท่านั้น ในกรณีนี้การเรียนและการสอนจะต้องทำความเข้าใจร่วมกันเสียก่อนในหลักการร่วมบางประการทางจิตรกรรมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาต่อไป
>
> หลักการหนึ่งที่มักนิยมใช้กัน คือ การเรียนการสอนในวิชาจิตรกรรมจะเป็นการปฏิบัติฝึกฝนเพื่อหาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากง่ายไปหายากโดยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในหลายวิธีการของการเรียนรู้ เพื่อผู้เรียนแต่ละคนจะได้มีโอกาส ค้นคว้า และทดลองได้เท่าเทียมกัน ไม่เน้นเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ จะเป็นไปในลักษณะทางกว้าง เพื่อทดสอบความถนัดทางธรรมชาติ (สุชาติ เถาทอง. 2531 : 2)

อย่างไรก็ตามแนวทางการสอนจิตรกรรมที่ใช้สื่อสีน้ำมันมาสร้างสรรค์ของเมืองไทย เราจะพบว่ามีการสอนหรือแนวทางที่แตกต่างกัน มีข้อจำกัดด้วยครูผู้สอน ความเชื่อในอดีตที่มีผลต่อปัจจุบัน กรอบความคิดที่พยายามไม่รับกับความคิดปัจจุบัน ทำให้ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันในเมืองไทยไม่มีการพัฒนาอย่างจริงจังเท่าที่ควร ตลอดจนรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ยังเป็นการมุ่งให้ปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลงาน(Product) บนฐานสุนทรียะตามแนวคิดสมัยใหม่ ซึ่งยังไม่พบแนวคิดศิลปะหลังสมัยใหม่กับรูปแบบการระบายสีน้ำมันเท่าที่ควร

3.2 ศิลปะหลังสมัยใหม่กับการระบายสีน้ำมัน

ปัจจุบันการเคลื่อนไหวของแนวคิดศิลปะหลังสมัยใหม่ (Post Modernism) ได้เข้ามามีบทบาทต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของการยุบตัว (implosion) ของเส้นแบ่งระหว่างสิ่งต่างๆ ไม่มีการแบ่งแยกระหว่างภาพปรากฏ (appearance) กับความเป็นจริง (reality) (จันทนี เจริญศรี. 2544 : 24) ซึ่งจันทนี เจริญศรี ได้กล่าวถึงศิลปะหลังสมัยใหม่ว่า

> ศิลปะหลังสมัยใหม่มีลักษณะที่อาจระบุได้ดังนี้
>
> 1. พยายามที่จะลบล้างเส้นแบ่งระหว่างศิลปะกับชีวิตประจำวัน
> 2. ยกเลิกการแบ่งลำดับชั้นระหว่างศิลปะชั้นสูงกับศิลปะชาวบ้าน คือ ไม่จำกัดศิลปะแบบ
>
> ใดแบบหนึ่งเป็นชั้นสูงมองแต่เพียงว่า มันคือ “ความแตกต่างที่เท่าเทียม”

3. เน้นรูปแบบและลีลาที่หลากหลาย ผสมผสานหลายๆ รูปแบบเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความรู้สึกประหลาดพิสดาร (eclectic) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการผสานลีลาทางศิลปะที่ดูแล้วไม่น่าจะเข้ากันได้

4. มีลักษณะเชิงละเล่น (playfulness) ล้อเลียนแบบไม่วิพากษ์ (blank parody) โดยการนำรูปแบบทางศิลปะในอดีตมาผสมผสานกันโดยไม่เน้นความลึกซึ้งทางความคิด (pastiche) สุดท้าย

5. ลิกเชิดชูศิลปิน ศิลปินวามีความริเริ่ม และเป็นอัจฉริยะ โดยมองว่าศิลปะเป็นเพียงสิ่งซ้ำซากที่วนเวียนอยู่กับการลอกเลียนแบบสิ่งเก่าๆ (จันทนี เจริญศรี. 2544 : 14 – 15)

วิรุณ ตั้งเจริญ กล่าวถึงแนวโน้มของศิลปินหลังสมัยใหม่ตอนหนึ่งไว้ว่า

> ศิลปินหลังสมัยใหม่มีแนวโน้มที่จะผลักดันศิลปะให้พ้นกรอบของแบบแผนประเพณีนิยม พิพิธภัณฑ์ บ้าน อาคารธุรกิจ ศิลปะไม่จำเป็นต้องเป็นวัตถุสะสมในพิพิธภัณฑ์หรือในห้องสะสมศิลปะส่วนตัว ไม่จำเป็นต้องเป็นนิทรรศการตามแบบแผนเดิม ไม่จำเป็นต้องเป็นวัตถุที่นำไปแขวนหรือติดตั้งเบื้องหน้า ผู้คนจะต้องไปห้อมล้อม ชื่นชมอย่างเป็นกิจลักษณะ ศิลปะอาจอยู่ร่วมกับเราในธรรมชาติ สิ่งแวดลอม ในสังคม มากกว่าการแยกกันอยู่ดังที่ผ่านมา บางครั้ง ศิลปะหลังสมัยใหม่อาจแสดงความคิดที่อยู่เหนือวัตถุ ศิลปินใช้วัตถุเป็นสื่ออย่างหลากหลายความคิดหรือหลากหลายความรู้สึก ในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่เปิดกว้าง (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545 : 337)

พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ กล่าวถึงลัทธิหลังสมัยใหม่ตอนหนึ่งไว้ว่า

> ขณะที่ลัทธิหลังสมัยใหม่ (postmodernism) ก็ยังคงอาศัย ความคิดส่วนใหญ่เหล่านั้นเหมือนลัทธิสมัยใหม่ ทว่าลัทธิหลังสมัยใหม่ปฏิเสธเส้นกั้นเขตแดนระหว่างรูปแบบของ high และ low art ความเชื่อของกลุ่มนี้ยังปฏิเสธเกณฑ์อันจำแนกชนิดหรือประเภทของงาน (genre) ที่ตายตัว ไม่ยอมยืดหยุ่นกลุ่มความเชื่อลัทธิหลังสมัยใหม่มุ่งเน้นการล้อเลียน เสียดสี การหยอกเย้าล้อเล่น และไม่เอาจริงเอาจัง ศิลปะหลังสมัยใหม่ (และความคิดของกลุ่มนี้ นิยมในประเด็นเรื่อง reflexivity และ self – consciousness) ความไม่ปะติดปะต่อ (fragmentation) และความไม่ต่อเนื่อง (discontinuity) (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงสร้างงานที่มีการเล่าเรื่อง) รวมทั้งความกำกวมน่าสงสัย (ambiguity) และลักษณะอันมีมากกว่าหนึ่งเดียว ตลอดจนมุ่งเน้นในเรื่องการละลายรูปแบบโครงสร้าง (debentured) และสาระที่มิใช่เรื่องของความเป็นมนุษย์อันเป็นความสนใจของกลุ่มมนุษยศาสตร์ (พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ.2543 : 23)

อย่างไรก็ตาม แนวคิดของศิลปะหลังสมัยใหม่ได้มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในปัจจุบันอย่างเด่นชัด ความถึงกับแนวคิดเรื่องการระบายสี

อารี สุทธิพันธุ์ ได้เสนอแนวคิดเรื่องนี้ไว้ว่า

> แนวความคิดเรื่องระบายสีตามจิตรกรรมหลังสมัยใหม่ หรือ POSTMODERN ขึ้นอยู่กับแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นจริงที่ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในธรรมชาติมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนจากความเป็นระเบียบ เข้าสู่ความไม่เป็นระเบียบ หรือกล่าวง่ายๆ ก็คือ ความจริงที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลง หากต้องการที่จะดำรงอยู่ต่อไป จำเป็นต้องมีแนวคิดใหม่ แตกต่างจากความคิดเก่าอย่างจริงจัง จึงจะเปลี่ยนแปลงได้
>
> ถึงตรงนี้คงต้องถามผู้สร้างจิตรกรรมทั้งหลายว่าแล้วแนวความคิดใหม่ในจิตกรรมที่แตกต่างจากแนวคิดเก่าคืออะไร คงตอบได้เป็นไปตามหลักการว่า 1. สอบทานความคิดเก่า 2. เสนอความคิดใหม่ในเชิงบูรณาการ ในเชิงผลรวมของหน่วยสมบูรณ์ที่เปิดเผยสามารถอธิบายได้อย่างเป็นรูปธรรม และ 3. สะท้อนความคิดที่หลากหลายมากกว่าที่จะแสดงออกเพียงความคิด (อารี สุทธิพันธุ์. 2545 : 7)

จากแนวคิดการระบายสีของจิตรกรรมหลังสมัยใหม่อาจนำมาทบทวน วิเคราะห์ และนำเสนอในรูปแบบของการจัดกระบวนการการเรียนรู้ ตามเป้าหมายสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยได้

ศิลปะท่ามกลางกระแสการแปรเปลี่ยนของประวัติศาสตร์ทำให้สุนทรียศาสตร์เปลี่ยนแปลงเชิงคุณค่าตามไปด้วย สภาพโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีความหลากหลายมิติ มีความซับซ้อนทางวัฒนธรรม มีปัญหาที่น่าคิดที่แฝงเร้นกับความหมายใหม่ให้กับมนุษย์ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้เสนอการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ บนฐานคิดข้อเสนอเกี่ยวกับพหุศิลปศึกษาในสังคมไทยมีดังนี้

> 1. การเรียนการสอนผู้เรียนต้องเป็นศูนย์กลาง ครูแก่ผู้เรียนมีหน้าที่เป็นผู้จัดการวางแผนกิจกรรมต่างๆให้
> 2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการสามารถเลือกใช้สื่อหลากหลายชนิด เพื่อการแสดงออกทางศิลปะที่อิสระ ปราศจากกรอบจำกัดแบบเก่า
> 3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพในการคิด(Thinking process)อย่างเต็มศักยภาพ อันจะนำไปสู่ความสมดุลระหว่างการคิดหาเหตุผลและจินตนาการ อันจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างมีคุณค่า
> 4. กิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพในการรับรู้ การเสพสุนทรียะของผู้เรียนอันจะนำไปสู่การเป็นผู้เข้าใจในสุนทรียะอย่างหลังสมัยใหม่
> 5. กิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในอันที่จะเข้าใจ ความรู้ ความคิดของสากลและนานาชาติ(Globalize) ขณะเดียวกันก็กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักตัวตนของตนเอง ชุมชนและสังคมที่ผู้เรียนดำรงอยู่

> 6. กิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนศิลปะ ระลึกและตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำรงชีพ อันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อม ชีวิตและงานศิลปะได้ดีมากขึ้น
> 7. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงการอยู่ร่วม การแลกเปลี่ยนความคิด การเข้าใจถึงความหลากหลายและความแตกต่าง อันเป็นปรากฏการณ์จริงของสังคม(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2544 : 52 - 53)

แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ปฏิบัติการระบายสีน้ำมันจึงจำเป็นต้องสร้างจากมุมมองมากมายหลากหลายมิติ บูรณาการแนวคิดจากทุกๆ ที่ที่เกิดขึ้น และร่วมสมัย สร้างสรรค์ด้วยพหุวิธี มีเสรีภาพ ในการแสดงออกและถ่ายทอด ไม่มีเส้นแบ่งใดๆ ในการนำเสนอ สื่อสีน้ำมันอาจเป็นส่วนหนึ่งของผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะหลังสมัยใหม่ แต่สื่อสีน้ำมันเองก็ยังเป็นสื่อที่มีคุณภาพที่สุด สำหรับการนำเสนอผลงานศิลปะให้เห็นเป็นรูปธรรมที่สุด

3.3 การวัดและประเมินผลการระบายสีน้ำมัน

การวัดและประเมินผลนับเป็นการแปรค่าความหมายกระบวนการท้ายสุดของการเรียนการสอนซึ่งการวัดและประเมินผลจะมีหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะวัด การให้ความหมายการวัดและประเมินผลมีผู้ได้ให้ความหมายดังนี้

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ ได้ให้ความหมายดังนี้

> การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินที่อาศัยดุลยพินิจ พิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการวัดผล ซึ่งการวัดผล หมายถึง การกำหนดเซตของจำนวนให้กับเซตของสิ่งที่ต้องการวัดโดยอาศัยกฎเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง(บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2527 : 3) เยาวดี วิบูลย์ศรี ได้ให้ความหมายการวัดผลว่า“การวัดผลทั่วไป หมายถึงกระบวนการบ่งชี้(Determined)ผลผลิต(Out come)หรือคุณลักษณะที่วัดได้จากเครื่องมือวัดผล(Measuring Instruments)อย่างมีระบบ(Systematic)ดังนิยามว่า การวัดผล คือการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามกฎเกณฑ์(Ruk)ที่ตั้งไว้ ” (เยาวดี วิบูลย์ศรี.2526 : 4)

จากการให้ความหมายดังกล่าว จะพบว่าเป็นการให้ความสำคัญเชิงปริมาณเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นชัดเจนเป็นรูปธรรมและพบในเครื่องมือทดสอบที่สรุปเป็นตัวเลข แต่ในกรณีภาพผลงานศิลปะที่มีกระบวนการปฏิบัติ มีแนวคิด เรื่องราว รูปทรงและความรู้สึก ตลอดจนมีเรื่องของสุนทรียศาสตร์มาเกี่ยวข้องกับประเด็นของความงามนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแนวคิดหลังสมัยใหม่ การประเมินอาจมีนัยเชิงคุณภาพ

วิรุณ ตั้งเจริญ อธิบายการประเมินผลการเรียนการสอนตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ไว้ว่า

การประเมินผลการเรียนการสอน กลุ่มหลังสมัยใหม่เชื่อว่า “กระบวนการทำงานเป็นสิ่งสำคัญและมีค่ามากกว่าชิ้นงานที่สำเร็จ“เหตุนี้ผู้สอนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการคิด การทำงานของผู้เรียนเป็นหลัก อีกทั้งเกณฑ์การประเมินควรจะเป็นเกณฑ์ที่เปิดกว้าง มิใช้เกณฑ์การวัดผลแบบวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดของกลุ่มสมัยใหม่ หากผู้สอนต้องเชื่อในเรื่องของความหลากหลาย ความแตกต่างเป็นหัวใจเป็นสำคัญ(วิรุณ ตั้งเจริญ.2544 : 53)

อย่างไรก็ตามในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาปฏิบัติทางศิลปะ โดยเฉพาะการระบายสีน้ำมันนั้น จำเป็นต้องตะหนักในการสร้างแบบวัดและประเมินผลให้เห็นทั้งเชิงประมาณและคุณภาพ เพื่อเป็นฐานคิดของการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

3.4 แนวคิดรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

จากการนำแนวคิดพื้นฐานทางด้านทัศนศิลป์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ที่เสนอในรายงานการวิจัย รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์ กรณีศึกษา : โรงเรียนไผทอุดมศึกษา ระบุว่า “ มีความเชื่อว่าทัศนศิลป์ร่วมสมัย คือ งานสร้างสรรค์บนแนวทางของศิลปะสมัยใหม่(Modern art)ที่มีพื้นฐานมาจากการมองเห็นและประจักษ์นิยม(Empiricism) รวมทั้งศิลปะยุคหลังสมัยใหม่(Post – Modern art)ที่มีพื้นฐานมาจากสภาพการรู้คิด(Cognition)จากภาพในสมองหรือจินตภาพ (Image)(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544: 104)”

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้เสนอแนวคิดในการวิเคราะห์การรับรู้()การวิเคราะห์การออกแบบในงานจิตรกรรม ที่ประกอบไปด้วย

A.โครงสร้างที่ประกอบไปด้วยหลายสิ่งหลายอย่าง(Structure)

B.ส่วนประกอบ

รูปร่างและรูปทรง (Shape-&-Form), สี (Colors), พื้นผิว (Texture), ระดับ (Values), มิติ (Dimensions), บริเวณว่าง (Space), มวลและขนาด (Mass-&-Volume), ทิศทาง (Directions), การเคลื่อนไหวและการดึงดูด (Movement & Gravity)

C.หลักการคิด (Principles)

1).การรับรู้ระหว่างศิลปินและผู้ดู
- รสนิยมของประสบการณ์/วัฒนธรรม/ชั้น (Taste - Experience)
- สิ่งแวดล้อม/บริบทแวดล้อม (Environment/Context)
- ความรู้และปัญญาชน (Knowledge-Intellectual)
- การรับรู้ทางการเห็นที่มาจากขีดความสามารถของตาและสมอง (Visual perception - Brain and Eye potentiality)

2).ความเข้าใจและแรงดลใจ (To perceive/Inspiration)
- สรรพสิ่งต่าง ๆ (Things)
- เหตุการณ์/สถานการณ์ (Events/Situations)

- ปรากฏการณ์นามธรรม/ความคิด/แนวคิด/ภูมิปัญญา
  (Abstract perception/Ideas/Concept/Wisdom)
- การปรับเปลี่ยนการรับรู้/สมอง (Perception Tranfromation/Brain)
  1. จินตนาการ/การรับรู้ทางการเห็น (Image/Visual perception)
  2. สัญลักษณ์/อุปมา อุปมัย (Symbol/Metaphor)
  3. แบบแผน – เกสตอล (Pattern - Gestal)
  4. เรื่องของความรู้สึก (Emotional case)
  5. เหตุผลแบบวิทยาศาสตร์ (Sciential case)
  6. แรงกระตุ้นจากภายใน (Subconscious stimulation)
  7. ความคิดเป็นตัวตั้ง (Conceptual inspiration)

3).ความคิดสร้างสรรค์/ทัศนศิลป์ (Creative/Visual art)

- ปัจเจกภาพ(Individuality)
- ความชำนาญเฉพาะ (Motor skill)

(วิรุณ ตั้งเจริญ.ม.ป.ป. : อัดสำเนา)

อาจสรุปกรอบความคิดแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ได้ดังนี้

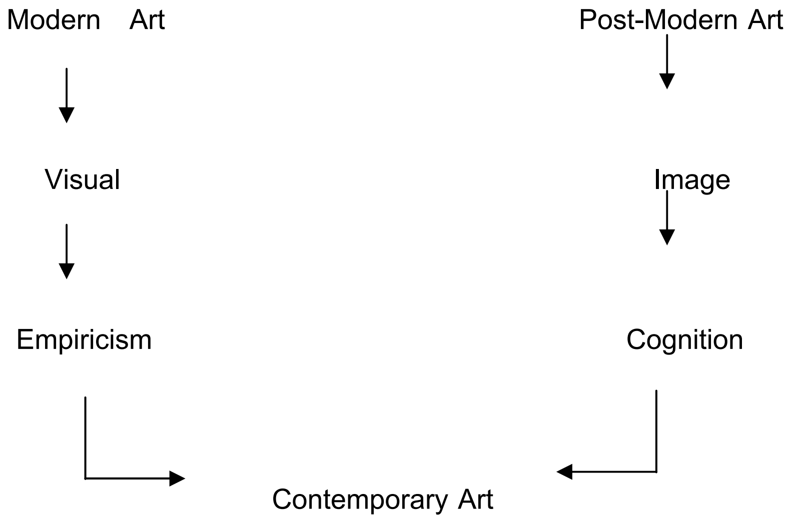

จากผลการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอนจิตรกรรมสีน้ำมันในระดับอุดมศึกษา อาจสรุปได้เป็นข้อดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับกระบวนการการระบายสีน้ำมันจากกลวิธีการสร้างสรรค์บนพื้นภาพรองรับ

2. ให้ความสำคัญกับจินตภาพจากการรับรู้ ที่เกิดจากการรับรู้สัมผัสสู่การวิเคราะห์ของสมองถ่ายทอดผสมผสานกับกลวิธีการระบายสี

3. ให้ความสำคัญกับ ส่วนประกอบและโครงสร้างส่วนประกอบของการมองเห็น การประกอบสร้าง การเลือกที่ลดหรือเพิ่ม ตลอดจนการนำเสนอวิธีคิดในการสร้างสรรค์ใหม่

4. ให้ความสำคัญ กับ เนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อมมองสภาพรวมของเนื้อหาที่มนุษย์ล้วนมีบทบาทเป็นความหลากหลายของเนื้อหา

5. ให้ความสำคัญกับพหุวิธีสร้างสรรค์ อันคือ ความหลากหลายของทางเลือก รูปแบบและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมา

จากความสำคัญทั้งหมด นำสู่วิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัศวิน ศิลปเมธากุล ได้ทำวิจัยเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถสร้างสรรค์ศิลปะด้านจิตรกรรมได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การหาค่าอำนาจจำแนก เนื่องจากแบบทดสอบแต่ละฉบับให้นักศึกษาตอบโดยไม่จำกัด (Free Response) จึงคำนวณห่าค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t – test ปรากฏว่าแบบทดสอบฉบับที่ 1 มี 7 ข้อ ค่า t อยู่ระหว่าง - 0.0599 ถึง 6.1526 ฉบับที่ 2 มี 7 ข้อ ค่า t อยู่ระหว่าง .3878 ถึง 6.0200 ฉบับที่ 3 มี 7 ข้อ ค่า t อยู่ระหว่าง - 1.0555 ถึง 5.0699

2. ค่าความเชื่อมั่นรายฉบับ แบบทดสอบแต่ละฉบับให้คะแนนสี่องค์ประกอบ คือ ความคล่องแคล่วในการคิด ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ ฉบับที่ 1 เป็น .7684, .5434, .856 และ .8152 ฉบับที่ 2 เป็น .9472, .6559, .8764 และ .8976 ฉบับที่ 3 เป็น .8949, .6405, .8873 และ .9530 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของคะแนนทุกประเภทในแบบทดสอบทุกฉบับมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเชื่อมั่นโดยการสอบซ้ำ (Test – Retest) ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของข้อสอบเป็นดังนี้ แบบทดสอบฉบับที่ 1 มี 4 ข้อ อยู่ระหว่าง .914 - .7822 ฉบับที่ 2 มี 3 ข้ออยู่ระหว่าง .9763 - .8324 ฉบับที่ 3 มี 3 ข้อ อยู่ระหว่าง .9161 - .8426 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏว่าข้อสอบที่มีความเชื่อมั่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ โดยใช้ผลของคะแนนจิตรกรรมสร้างสรรค์เป็นเกณฑ์ ปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับผลของคะแนนจิตรกรรมสร้างสรรค์ ที่ใช้เป็นตัวเกณฑ์มีค่าอยู่ระหว่าง 0.7279 - .0978

5. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบทั้งสามฉบับ มีค่าอยู่ระหว่าง .5058 ถึง .6476 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนประเภทต่างๆ ของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ มีค่าดังนี้ คะแนนความคล่องแคล่วในการคิดมีค่าอยู่ระหว่าง 18.125 – 23.625 คะแนนความคิดยืดหยุ่นอยู่ระหว่าง 9.1812 – 12.8125 คะแนนความคิดริเริ่มอยู่ระหว่าง 13.4688 – 19.6406 และคะแนนความคิดละเอียดลออมีค่าอยู่ระหว่าง 319.6718 – 358.4843 จะเห็นว่าในคะแนนทั้ง 4 ประเภทนั้น คะแนนความคิดละเอียดลออ สูงที่สุดและคะแนนความคิดยืดหยุ่นมีค่าต่ำที่สุด ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความ

> คล่องแคล่วในการคิดอยู่ระหว่าง 6.3333 – 9.8230 ของคะแนนความคิดยืดหยุ่นอยู่ระหวาง 3.3356 – 4.1704 ของคะแนนความคิดริเริ่ม อยู่ระหว่าง 3.6469 – 4.2064 และคะแนนความคิดละเอียดลอออยู่ระหว่าง 227.1261 – 244.581 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดของคะแนนความคล่องแคล่วในการคิดอยู่ระหว่าง 1.5592 – 21.5046 ของคะแนนความคิดยืดหยุ่นอยู่ระหว่าง 2.2317 – 3.0832 ของคะแนนความคิดริเริ่ม อยู่ระหว่าง 1.2242 – 1.5945 ของคะแนนความคิดละเอียดลอออยู่ระหว่าง 53.0234 – 104.4387
>
> 7. ค่าคะแนนเกณฑ์ปกติ (Norm) ผู้วิจัยได้หาค่าคะแนนเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบที่มีการแจกแจงของคะแนนเกณฑ์ปกติ โดยใช้ T ปกติ (Normalized T – Score) ปรากฏผลดังนี้
>
> แบบทดสอบความสามารถสร้างสรรค์ศิลปะด้านจิตรกรรม
>
> ฉบับที่หนึ่ง การเพิ่ม (Addition) มีช่วงของค่า T ปกติเป็น 39 – 78 แบบทดสอบความสามารถสร้างสรรค์ศิลปะด้านจิตรกรรม ฉบับที่สอง การลด (Distortion) มีช่วงของค่า T ปกติเป็น 40 – 76 และแบบทดสอบความสามารถสร้างสรรค์ศิลปะด้านจิตรกรรม ฉบับที่สามารถการสกัด (Extraction) มีช่วงของค่า T ปกติเป็น 40 – 74 (อัศวิน ศิลปเมธากุล. 2542 : 56 – 57)

จากงานวิจัยเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถสร้างสรรค์ศิลปะด้านจิตรกรรม สิ่งที่น่าสนใจคือ การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถที่ระบุถึง การเพิ่ม (Addition) การลด(Distortion) และการสกัด(Extraction) ที่มีประโยชน์ต่อการพิจารณาในการวัดความสามารถในผลงานการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(สกศ.)ได้นำเสนอรายงานการวิจัย “รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กผู้มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์” ที่ดำเนินการวิจัยโดย วิรุณ ตั้งเจริญและคณะ ความตอนหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานดังนี้

> แนวคิดพื้นฐานทางด้านทัศนศิลป์ โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาญูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านทัศนศิลป์ กรณีศึกษา : โรงเรียนไผทอุดมศึกษา มีความเชื่อว่าทัศนศิลป์ร่วมสมัยคือ งานสร้างสรรค์บนแนวทางศิลปะสมัยใหม่(modern art)ที่มีพื้นฐานมาจากการมองเห็นและประจักษนิยม(empiricism)รวมทั้งศิลปะหลังสมัยใหม่(post – modern art)ที่มีพื้นฐานมาจากสภาพการรู้คิด(cognition)จากภาพในสมองหรือจินตภาพ(image) ส่วนศิลปะประเพณีนิยมไทย(thai traditional art) เปฌนศิลปะเพื่อการอนุรักษ์หรือพัฒนาไปสู่แนวทางร่วมสมัย ศิลปะร่วมสมัยในสังคมไทยต้องมีความเป็นสากล สามารถสื่อปัจจุบันและอนาคต
>
> แนวคิดพื้นฐานทางด้านเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์ มีความเชื่อว่า เด็กและเยาวชนที่จะสร้างสรรค์ทัศนศิลป์สำหรับปัจจุบันและอนาคต จะต้องเป็นผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานของสติปัญญาและการรู้คิด มีประสาทสัมผัสที่ดี สามารถพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ การกำหนดปัญหาและการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับความคิดและจินตนาการ ให้เป็นรูปธรรมหรือรูปลักษณะทางศิลปะได้อย่างดีเลิศ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544 : 104 - 105)

นอกจากนั้นแล้ว ยังนำเนอแนวคิดการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์บนฐานแนวคิดหลักซีไอเอสเอสทีหรือ “ซิสส์ท” (CISST) โดยสรุปดังนี้

C คือ Creativity ”ความคิดสร้างสรรค์” ความคิดสร้างสรรค์เป็นไปได้ทั้งกระบวนการคิดและปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรม

I คือ Imagination “จินตนาการ” จินตนาการที่มีพื้นฐานความจริง จินตนาการอาจเป็นการคาดการณ์ไปข้างหน้า ซึ่งศิลปะกระตุ้นพลังจินตนาการในเด็กและเยาวชนได้อย่างมากมาย

S คือ Sensibility “ความรู้สึกสัมผัส” ความคิดและประสาทสัมผัสทางด้านต่าง ๆเข้ามาเกี่ยวข้อง การศึกษาทางด้านสุนทรียศึกษา(aesthetic education)ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสทุกด้านมากน้อยต่างกัน

S คือ Systematization “การจัดระบบ” เรื่องของระบบหรือสุนทรียะเชิงวิทยาศาสตร์ภายใต้ระบบคิดที่ซับซ้อน กิจกรรมและการตรวจวัด การจัดระบบความคิดและการทำงานทางศิลปะ จึงมีความจำเป็นด้วย

T คือ Transformation “การพัฒนารูปทรง” การมองเห็นที่เกี่ยวข้องกับกลไกและการแปลความของสมองส่งผลต่อการสร้างและพัฒนารูปทรงในผลงานศิลปะ

ซึ่งการนำเสนอการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์ บนฐานแนวคิดหลัก ซีไอเอสเอสทีนี้ เป็นเรื่องที่น่าสนใจและแนวคิดนี้ยังครอบคลุมถึงการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในปัจจุบัน ที่มีความหลากหลายมากขึ้น รวมถึงรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ตัวแปรในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 50 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 25 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ รูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ ผลงานการระบายสีตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผ่นภาพสไลด์จิตรกรรมสีน้ำมันศิลปินต่างชาติ ที่ปรากฏผลงานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1930 – 2002 จำนวน 20 ภาพและแผ่นภาพสไลด์จิตรกรรมสีน้ำมันศิลปินไทยที่สร้างสรรค์อยู่ในปัจจุบันจำนวน 20 ภาพพร้อมเครื่องฉายสไลด์

2. แผนการสอนโดยเน้นรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

3. เอกสารประกอบการสอน
4. เกณฑ์ประเมินผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผ่นภาพสไลด์จิตรกรรมสีน้ำมันของศิลปินต่างชาติ ตั้งแต่ปี 1930 – 2002 จำนวน 20 ภาพและแผ่นภาพสไลด์จิตรกรรมสีน้ำมันของศิลปินไทยที่สร้างสรรค์ในปัจจุบัน จำนวน 20 ภาพ

1.1 ขั้นเตรียม

1) ศึกษาข้อมูลภาพ จากหนังสือทางศิลปะหรือสูจิบัตรการแสดงผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันของศิลปินต่างชาติและศิลปินไทยที่เคลื่อนไหวในช่วงปี ค.ศ. 1930 – 2002 ตามเหตุผลของการเริ่มเปลี่ยนเข้าสู่แนวความคิดหลังสมัยใหม่ โดยศึกษาจากหอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หอสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและหอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร

2) ศึกษารายละเอียดภาพตามหลักการและแนวคิดการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยในปัจจุบัน โดยเลือกภาพจิตรกรรมสีน้ำมันของศิลปินต่างชาติ จำนวน 30 ภาพและภาพจิตรกรรมสีน้ำมันของศิลปินไทย จำนวน 30 ภาพ

1.2 ขั้นสร้าง

ผู้วิจัยถ่ายสไลด์ภาพจิตรกรรมสีน้ำมันของศิลปินต่างชาติและศิลปินไทยรวมทั้งหมด 60 ภาพ

1.3 ขั้นหาคุณภาพ

นำภาพสไลด์จิตรกรรมสีน้ำมันของศิลปินต่างชาติจำนวน 30 ภาพและภาพสไลด์จิตรกรรมสีน้ำมันของศิลปินไทยจำนวน 30 ภาพ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตรกรรม 3 ท่าน ซึ่งมีผลงานทั้งข้อเขียน บทความ ตำราและการปฏิบัติงานที่เป็นผลงานเกี่ยวกับจิตรกรรม พิจารณาเลือกภาพที่ครอบคลุมตามแนวคิดร่วมสมัยมากที่สุดให้เหลืออย่างละ 20 ภาพ รวมทั้งหมด 40 ภาพ

2. แผนการสอนโดยเน้นรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

2.1 ขั้นเตรียม

1) ศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์รายวิชา คำอธิบายรายวิชาและขอบข่ายของเนื้อหากลุ่มจิตรกรรมจากคู่มือ

หลักสูตรระดับปริญญาตรี วิชาเอกศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ(ฉบับปัจจุบัน)

2) ศึกษารายละเอียดหลักการและแนวคิดการสอนตามรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ซึ่งเป็นการประมวลจากการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน คือ
    2.1) สัมภาษณ์ผู้สอน ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนการระบายสีน้ำมันอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน
    2.2) สัมภาษณ์นักวิชาการทางทัศนศิลป์ ที่มีประสบการณ์ผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน
    2.3) สัมภาษณ์ศิลปิน ที่มีประสบการณ์สร้างสรรค์ผลงานการระบายสีน้ำมันอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน

2.1 ขั้นสร้าง

สร้างแผนการสอนโดยจัดเป็น รูปแบบการสอนที่มุ่งเน้นการระบายสี ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย จำนวน ทั้งสิ้น 15 คาบ ตามหน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วยประกอบด้วยรายละเอียด

1. ชื่อหน่วยความรู้
2. ความคิดรวบยอด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้
4. เนื้อหา
5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. สื่อการเรียนการสอน
7. การวัดผลประเมินผล

2.2 ขั้นหาคุณภาพ

1) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ตรวจและปรับแก้ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจพิจารณาความถูกต้องและพิจารณาความถูกต้องและพิจารณาความสอดคล้องทั้งกระบวนการของแผนการสอน เนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล

2) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองกับนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีสภาพทั่วไปคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาแก้ไข

3) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเขียนเป็นฉบับจริงจำนวน 5 ฉบับ เพื่อทดลองสอนนิสิตที่เป็นกลุ่มทดลองต่อไป

3. เอกสารประกอบการสอน

3.1 ขั้นเตรียม

1) ศึกษาคำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและแนวคิดทางการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

2) วิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิด ประมวลเป็นหน่วยความรู้ 5 หน่วย ตามการจัดลำดับของรูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

3.2 ขั้นสร้าง

สร้างเอกสารประกอบการสอนและจัดพิมพ์เป็นฉบับ โดยมุ่งเนื้อหาที่สอดคล้องกับแผนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยและจิตรกรรมสีน้ำมันร่วมสมัย

3.3 ขั้นหาคุณภาพ

1) นำเอกสารประกอบการสอนที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ตรวจและปรับแก้ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจพิจารณาความถูกต้องและพิจารณาความสอดคล้องกับกระบวนการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

2) นำเอกสารประกอบการสอนที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 25 คน

3) นำเอกสารมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม แล้วเขียนเป็นฉบับจริงจำนวน 5 หน่วยความรู้ เพื่อนำไปทดลองสอนนิสิตที่เป็นกลุ่มทดลองต่อไป

4. เกณฑ์การประเมินผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

4.1 ขั้นเตรียม

1) ศึกษารายละเอียดเนื้อหาวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนในแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน

2) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์การประเมินผลงานการระบายสีน้ำมัน ซึ่งเป็นการประมวลจากการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน คือ

2.1 สัมภาษณ์ผู้สอน ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนการระบายสีน้ำมันอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน

2.2 สัมภาษณ์นักวิชาการทางทัศนศิลป์ ที่มีประสบการณ์ผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2.3 สัมภาษณ์ศิลปิน ที่มีประสบการณ์สร้างสรรค์ผลงานการระบายสีน้ำมันอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน

4.2 ขั้นสร้าง

สร้างเกณฑ์การประเมินผลงานภาพการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ตามหน่วยความรู้ 5 หน่วย

4.3 ขั้นหาคุณภาพ

1) นำเกณฑ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์พิเศษอารี สุทธิพันธุ์ , รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สาธิต ทิมรัตนบรรเทิง เพื่อตรวจสอบลักษณะการใช้ภาษา การกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ภาพผลงานจิตรกรรม ตรวจพิจารณาความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา(Content validity) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม คำนวณได้จากสูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญอนันต์พงษ์.2527 : 69)

$$IOC = ER/N$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์กับจุดประสงค์

ER คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชาทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชา

ในการวิเคราะห์ดำเนินการ นำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การประเมินภาพจิตรกรรมสีน้ำมันที่จะวัดจุดประสงค์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณา ลงความคิดเห็นว่าเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นแต่ละข้อวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าเกณฑ์วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

0 = ไม่แน่ใจว่าเกณฑ์วัดจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าเกณฑ์ไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

บันทึกการพิจารณาทั้งหมดเป็นรายข้อแทนสูตรในสมการกำหนดคะแนนจุดตัดเท่ากันหมดทุกข้อ .5 ถ้าค่าดัชนีที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ .5 แสดงว่า เกณฑ์วัดหรือเป็นตัวแทนจุดประสงค์

เชิงพฤติกรรมข้อนั้น ถ้าดัชนีที่คำนวณได้น้อยกว่า .5 แสดงว่า เกณฑ์ไม่วัดหรือเป็นตัวแทนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมข้อนั้นๆและนำปรับแก้

2) นำเกณฑ์การประเมิลผลงานภาพการระบายสีน้ำมันที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำลังเรียนการระบายสีน้ำมัน
3) นำเกณฑ์ที่ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เขียนเป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับนิสิตที่เป็นกลุ่มทดลองต่อไป

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบ One - Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 249) ดังแสดงในตาราง

ตารางแบบแผนการทดลอง

ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
T1	x	T2

ความหมายแทนสัญลักษณ์

X แทน การทดลอง

T1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

T2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ จำนวน 15 คาบ คาบละ 50 นาที สอนวันละ 3 คาบ สัปดาห์ละ 1 วัน โดยจัดคาบในการสอนดังรายละเอียดในตาราง

ตารางการจัดคาบเวลาเรียนในการสอนกลุ่มทดลองใน 1 สัปดาห์

วัน	เวลา 08.30 น. – 11.30 น.
พฤหัสบดี	กลุ่มทดลองนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3

3. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เนื้อหาที่นำมาทดลองในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวการจัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ต้องศึกษาแนวคิดของครูผู้สอน นักวิชาการและศิลปิน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดและเนื้อหานี้มาวิเคราะห์และสรุปเป็นเนื้อหาความรู้แยกเป็นหน่วยความรู้ 5 หน่วย

4. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

4.1 ทำการสอบก่อนเรียนกับกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง จิตรกรรมสีน้ำมันร่วมสมัย ฉบับที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

4.2 ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนกลุ่มทดลองด้วยแผนการสอนที่มุ่งเน้นแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย มีจุดประสงค์ทั้งสิ้น 10 จุดประสงค์(15 คาบ) หลังจบจากการเรียนในแต่ละจุดประสงค์ ผู้วิจัยให้นิสิตปฏิบัติงานการระบายสีน้ำมัน เมื่อผลงานเสร็จนำมาวัดจุดประสงค์การเรียนรู้(นิสิตที่ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ถือว่าผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้นั้นๆ)

4.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดลองหลังบทเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลอง(Post - test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จิตรกรรมสีน้ำมันร่วมสมัย ฉบับที่ 2 คนละฉบับกับการทดสอบก่อนเรียน (แต่เนื้อหาจะเหมือนกับฉบับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนแต่เปลี่ยนแปลงคำถาม)

4.4 ตรวจให้คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยวิธีทางสถิติ และหาค่าร้อยละเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

2. ใช้สถิติ t-test dependent เพื่อทดสอบสมมติฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดสอบ

3. ใช้เกณฑ์การประเมินผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ.2538 : 73-89)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรานของคะแนน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2543 : 143) โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{S.D} = \sqrt{\frac{N\sum x2-(\sum x)2}{\text{N (N – 1)}}}$$

เมื่อ S.D แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.3 หาค่าร้อยละของคะแนนจากการเก็บคะแนนระหว่างเรียน (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 101) โดยการคำนวณจากสูตร

$$\text{P} = \frac{f \times 100}{\text{N}}$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยคำนวณจากสูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันต์พงษ์.2527 : 69)

$$\text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์กับจุดประสงค์

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์จากการเรียนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้ t-test dependent โดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2531 : 176)

$$T = \frac{\sum D}{\sqrt{N\sum D2-(\sum D)2}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณา t-Distributions

D แทน ผลต่างของคะแนนทดสอบหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียน

$\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียน

$\sum D2$ แทน ผลรวมของผลต่างยกกำลังสอง ระหว่างคะแนนทดสอบหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\overline{X}$ = ค่าเฉลี่ย

S.D = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

CN = สัมประสิทธิ์ของการแปรผัน

N = จำนวนนิสิตในกลุ่มตัวอย่าง

t = ค่าสถิติ (อัตราส่วน t) ที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา ก่อนและหลังการเรียนโดยวิธีการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย มีผลการวิเคราะห์ ดังแสดงในตาราง

ตาราง 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

คนที่	**คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)**	
	ก่อนเรียน	**หลังเรียน**
1	24	32
2	26	27
3	24	36
4	30	38
5	32	40
6	31	33
7	24	31
8	26	39

ตาราง 1 (ต่อ)

คนที่	**คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)**	
	ก่อนเรียน	**หลังเรียน**
9	32	37
10	29	34
11	24	35
12	31	34
13	24	28
14	28	37
15	25	34
16	22	34
$\overline{X}$	27	34.3
S.D	3.39	3.63
C.V	12.37	10.58

จากตาราง แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน ของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ก่อนการเรียนโดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยพบว่าได้คะแนนอยู่ระหว่าง 22-32 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27 คะแนน มีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.39 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการแปรผัน 12.37 ด้ายผลสัมฤทธิ์ของการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิต หลังการเรียนโดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย พบว่าได้คะแนนอยู่ระหว่าง 27-40 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.3 คะแนน มีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.63 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการแปรผัน 10.58

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา ก่อนและหลังเรียนโดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย มีผลการวิเคราะห์ ดังตาราง

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนจาการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3

คะแนนจากากร ประเมิน	**N**	$\overline{X}$	**S.D.**	**C.V**	**t**	**P**
ก่อนเรียน	16	27	3.39	12.37	7.904	.00
หลังเรียน	16	34.3	3.63	10.58	7.904	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

จากตาราง แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา หลังเรียนโดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

ผลการศึกษาผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาแต่ละหน่วยความรู้ในวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยอธิบายตามหน่วยความรู้ได้ดังนี้

หน่วยความรู้ที่ 1 กระบวนแบบพื้นภาพ

นิสิตมีความสามารถในการเรียนรู้กระบวนแบบ (Style) พื้นภาพจากกลวิธีการระบายสีน้ำมันในลักษณะต่าง ๆ เช่น การระบายสีเดียวและหลายสี , การระบายสีแสดงร่อยรอยพู่กัน , การระบายสีด้วยเกรียง , การระบายสีผสมการพิมพ์ถูพื้นภาพ , การระบายสีผสมการขูดขีดและการระบายสีด้วยการใช้เทปกั้นขอบ ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดจากหน่วยความรู้ที่นำเสนอกลวิธีการระบายสีน้ำมัน จากกระบวนการสาธิตแต่ละกลวิธีของผู้สอนการนำเสนอผลงานศิลปิน (ภาพสไลด์) อธิบายถึงแนวคิดและการเชื่อมโยงในการแก้ปัญหาพื้นภาพลักษณะต่าง ๆ

1. การระบายเรียบสีเดียวและหลายสี

ภาพตัวอย่างแสดงถึงการแก้ปัญหาของพื้นภาพที่เกิดจากการระบายเรียบสีเดียว ระบายทับเส้นดินสอที่ร่างเป็นโครงสร้างภาพไว้ ในส่วนสีแก่เป็นการเพิ่มเส้นดินสอเข้าไป แล้วเกลี่ยสีปรับความแก่-อ่อนตามต้องการ

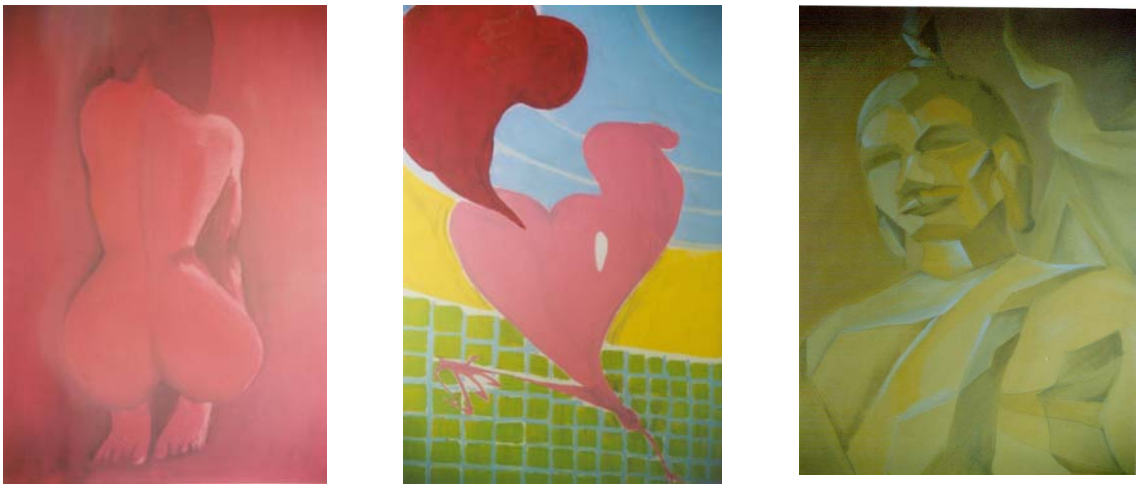

บรรเจิด ตั้งประโคน　　ณัฐวรรณ　เฉลิมสุข　　คำรณ　เปรมใจ

ภาพประกอบ 1 การระบายเรียบสีเดียวและหลายสี

ในกระบวนการทดลองให้นิสิตปฏิบิงานกิจกรรมนี้ พบว่า นิสิตใช้การผสมผสานประสบการณ์การลากเส้นกับการระบายสีในการแก้ปัญหา หรือเป็นการควบคุมระหว่างเส้นและการระบายสี (Line and Wash) ซึ่งก่อนการทดลองนิสิตไม่มีประสบการณ์ในกลวิธีการระรบายสีน้ำมันเลย พบปัญหาเรื่องการเตรียมวัสดุ , การผสมสี และการแก้ปัญหาการระบายสีให้เกิดความรีบบ รวมถึงการควบคุมน้ำหนักความเข้มของสีจริง

2. การระบายสีแสดงร่องรอยพู่กัน

ภาพตัวอย่างแสดงการแก้ปัญหาของพื้นภาพด้วยการระบายสีแดงร่อยรอยพู่กันการกำหนดรอยพู่กันตามโครงสร้างภาพที่กำหนดขึ้นการใช้กลุ่มสีแสดงน้ำหนักอ่อนแก่ ของมิติภาพ

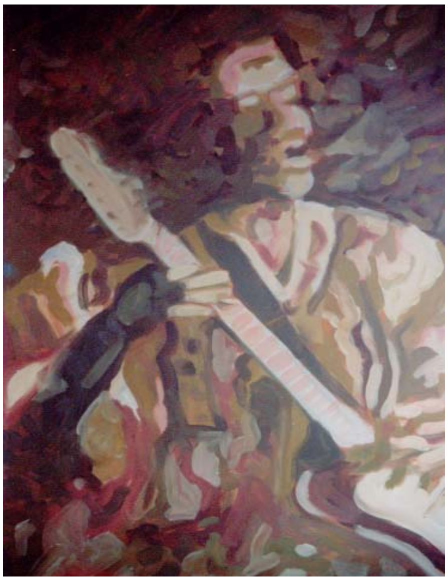

เกียรติศักดิ์ เพ็ญพาน

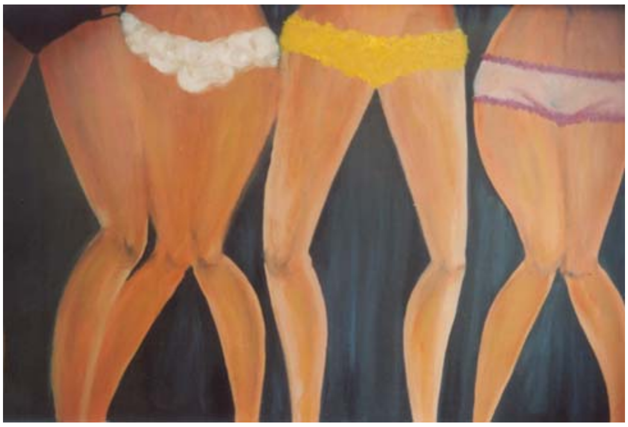

ดาริน ปอทเจส

ภาพประกอบ 2 การระบายสีแสดงร่อยรอยพู่กัน

ในกระบวนแบบพื้นภาพ การระบายสีแสดงร่อยรอยพู่กันของนิสิต จะมีความนิยมมากที่สุดอาจเป็นเพราะกลวิธีการระบายมีเสรีภาพในทิศทางการระบายประกอบกับมีลักษณะพื้นผิวแสดงความเร็วของพู่กันทำให้เกิดความน่าสนใจ จากภาพตัวอย่างทิศทางการระบายสีแสดงร่อยรอยพู่กันเป็นไปตามลักษณะของรูปร่างของเนื้อหานั้น ๆ

3. การระบายสีด้วยเกรียง

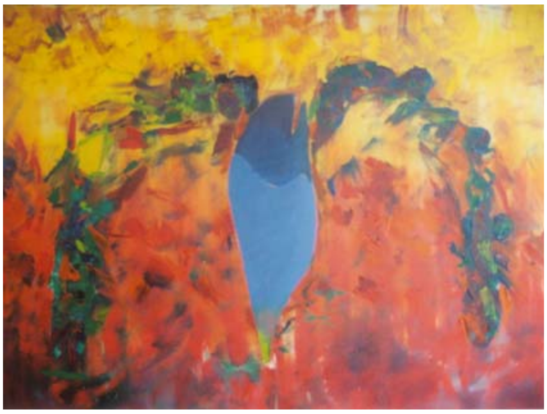

คำรณ เปรมใจ

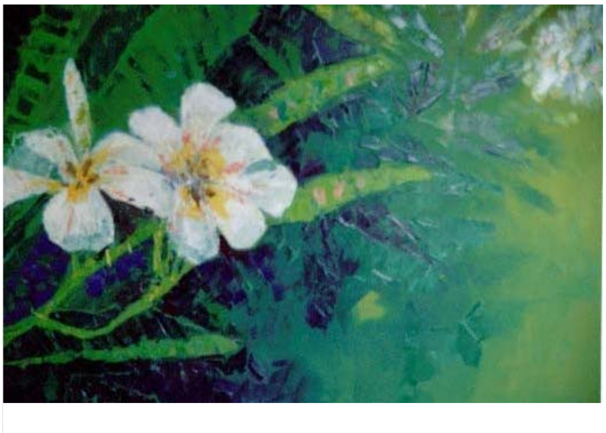

วัลภา ฉัพพรรรณรังสี

ภาพประกอบ 3 การระบายสีด้วยเกรียง

การทดลองพบว่า การเรียนรู้ในกระบวนแบบพื้นภาพด้วยการระบายสีด้วยเกรียงเป็นไปอย่างสนุก เป็นกลวิธีที่มีการผสมเนื้อสีให้มีความหนืดพอดี การวางทิศทางเกรียงในการระบาย การผสมผสานระหว่างเนื้อสีหนึ่งกับอีกเนื้อสีหนึ่งหรือสีตามการกำหนดด้วยตนเอง

ภาพตัวอย่าง จะเห็นการแก้ปัญหาของการระบายสีโดยการใช้เกรียงผสมสีในการระบาย การแต้มสี การป้ายสีทำให้เกิดพื้นผิวที่มีความหนาของเนื้อสี ลักษณะคล้ายการฉาบปูน โดยการเลือกกลุ่มสีต่าง ๆ ตามสีวัตถุ

4. การระบายสีผสมการพิมพ์ถูภาพ

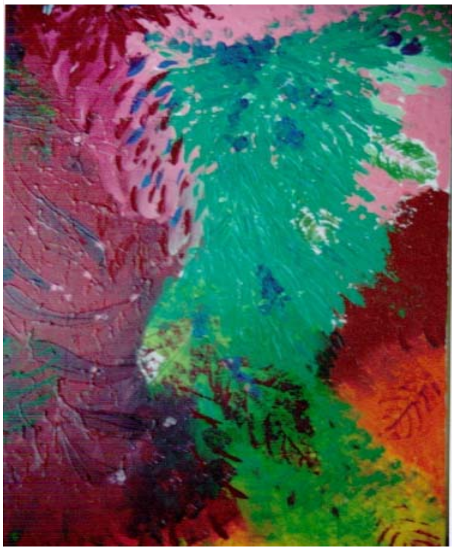

อรุณศรี ธำรงศรีสกุล

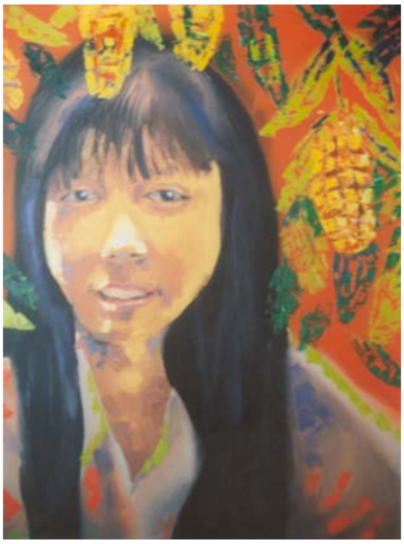

วัลภา ฉัพพรรณรังสี

ภาพประกอบ 4 การระบายสีผสมการพิมพ์ถูพื้นภาพ

การทดลองพบว่า กระบวนการพิมพ์จากพื้นผิววัสดุกับเนื้อหาอาจมีความไม่สอดคล้องกันซึ่งมีผลจากระยะเวลาในการเลือกหาวัสดุมาใช้จะบพเพียงวัสดุรอยต่อ ง่าย ๆ เช่น ใบไม้ พื้นรองเท้า และตาข่ายพลาสติก เป็นต้น

ภาพตัวอย่างเป็นการนำเสนอกลวิธีใช้สื่อวัสดุที่มีพื้นผิวต่าง ๆ มาใช้ เพื่อสร้างพื้นผิวที่น่าสนใจ ภาพนี้ได้เลือกพื้นผิวจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว มาใช้ในการนำเสนอตามที่แนวคิดของผู้เรียน

5. การระบายสีผสมการขูดขีด

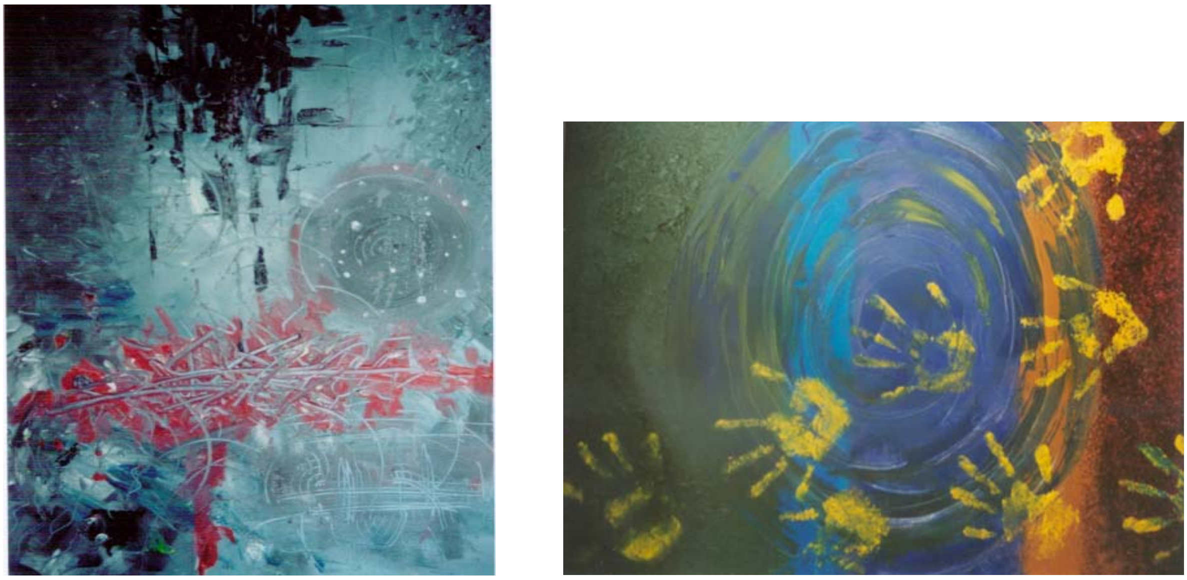

เสกสรร พันธุ์เลิศ

อรุณศรี ธำรงศรีสกุล

ภาพประกอบ 5 การระบายสีผสมการขูดขีด

จากการทดลองพบว่า นิสิตสามารถเลือกสร้างสรรค์กลวิธีการระบายสีผสมการขูดขีดได้อย่างน่าสนใจผลงานบางชิ้นมีการวางพื้นสีที่มีกำลังส่องสว่างมาก เช่น สีเหลือง ส้ม และแดง เป็นต้น ระบายทับด้วยสีน้ำเงิน ม่วง หรือดำ แล้วขูดขีดด้วยวัสดุที่มีความหนา ขูดขีดจนเกิดเนื้อหาตามต้องการ ซึ่งความน่าสนใจ มีทั้งพื้นผิวของการขูดขีด และสีตรงกันข้ามที่นิสิตเลือกไว้

ภาพตัวอย่างแสดงการสร้างสรรค์พื้นผิวภาพที่เกิดจากกลวิธีการขูดขีด แสดงร่อยรอยของผิวสี ผิวผ้าใบ โดยเลือกวัสดุมาใช้ในการขูดขีดลักษณะต่าง ๆ เลือกและนำเสนอตามมุมมองของผู้เรียน

6. การระบายสีด้วยการใช้เทปกั้นขอบ

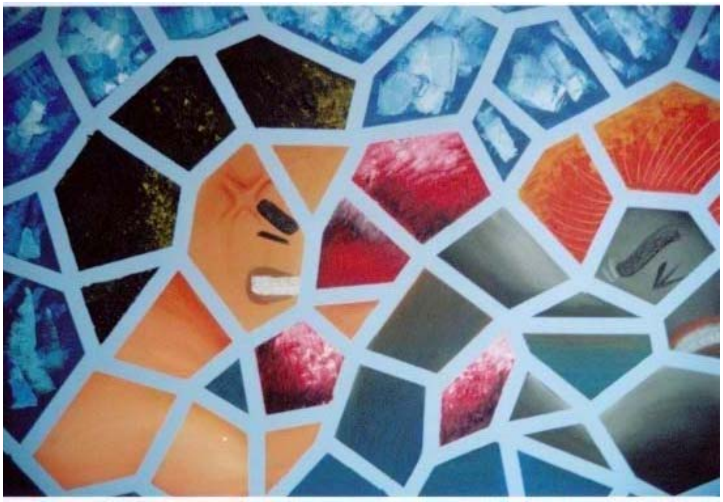

มณศิริ ศรีรักษา

ภาพประกอบ 6 การระบายสีด้วยการใช้เทปกั้นขอบ

การระบายสีด้วยการใช้เทปกั้นขอบ เป็นการระบายสีที่นิสิตต้องคำนึงถึงการวางแผนล่วงหน้ามีการออกแบบโครงสร้าง และกลวิธีการระบายสี

ภาพตัวอย่างแสดงการนำเสนอมุมมองของเนื้อหาภาพเป็นช่อง ๆ และนำเสนอกลวิธีการระบายสร้างพื้นผิวมากกว่า 1 กลวิธีเป็นการบูรณาการทั้งเทคนิคกลวิธีเชื่อมโยงกับเนื้อหาของผู้เรียนที่จะนำเสนอ สร้างความแปลกใหม่การเล่าเรื่องและการตีความ

หน่วยความรู้ที่ 2 จินตภาพจากการรับรู้

นิสิตสามารถแก้ปัญหาจากพื้นภาพที่ตนเองได้สร้างสรรค์ผลงานขึ้น วิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เป็นภาพจากสมองที่รับรู้เล่าเรื่องจากประสบการณ์ที่ตนเองมีอยู่ นำเสนอเป็นผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันได้อย่างน่าสนใจ ตรงกับการแสดงความคิดในเชิงบูรณาการที่ผสมผสานความคิด ชีวิต ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบตัวของนิสิตเอง

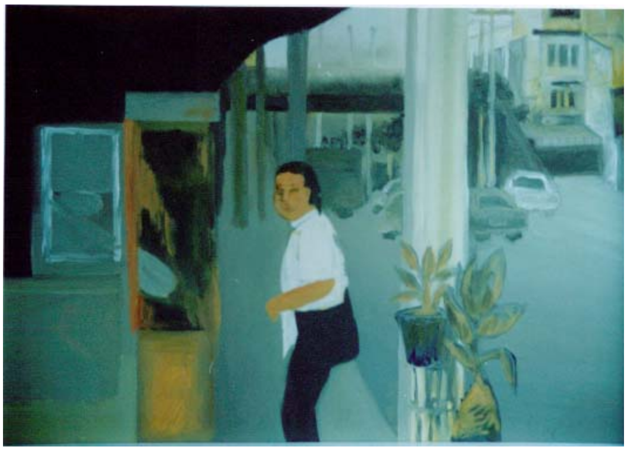

อรุณศรี ธำรงศรีสกุล

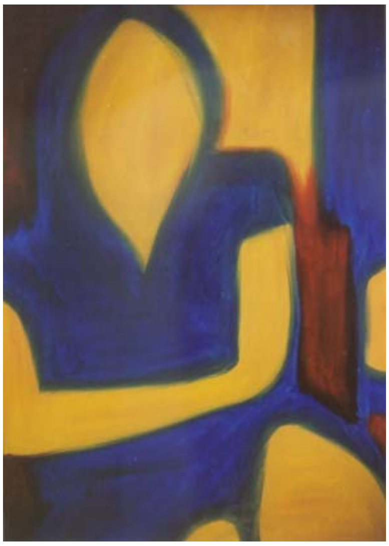

อเนก ไชยศรี

ภาพประกอบ 7 จินตภาพจากการรับรู้ 1

ภาพตัวอย่างแสดงการผสมผสานระหว่างกลวิธีการระบายสีน้ำมันกับประสบการณ์รอบตัวของผู้เรียน เล่าเรื่องราวสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างเรียบง่าย แก้ปัญหาบนระนาบรองรับด้วยการใช้ความอ่อน-แก่ของสี สร้างระยะภาพ สร้างพื้นผิวของผลงานด้วยการระบายเรียบและการระบายแสดงร่อยรอยพู่กัน

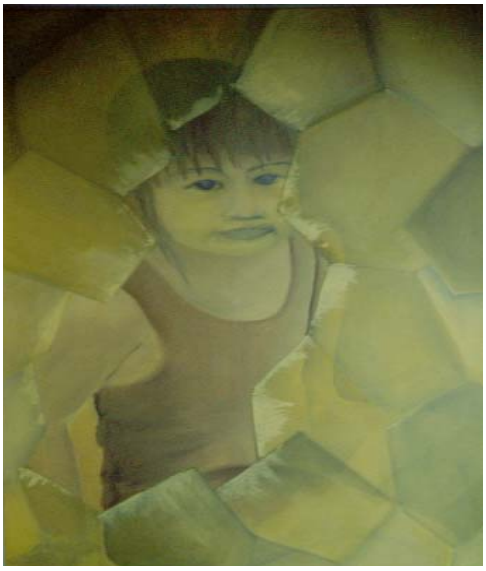

ณัฐวัณฏ์ รักษาทรัพย์

ภาพประกอบ 8 จินตภาพจากการรับรู้ 2

ภาพตัวอย่าง แสดงการแก้ปัญหาจากการระบายเรียบที่ผสมผสานกับเส้นดินสอสร้างเป็นเนื้อหาภาพคน แก้ปัญหาพื้นภาพด้วยการสร้างรูปร่าง 5 เหลี่ยมล้อมรอบเพื่อสร้างความน่าสนใจของมุมมองและเนื้อหา

จากการทดลองพบว่า หน่วยจินตภาพจากการรับรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่อเสรีภาพในการสร้างสรรค์ของนิสิตที่ไม่ซ้ำกัน หลากหลายด้วยจินตนาการ โดยนิสิตเลือกกลวิธีจากหน่วยความรู้ที่ 1 มาใช้ให้สอดคล้องกับจินตนาการที่ตนเองกำหนดไว้

หน่วยความรู้ที่ 3 ส่วนประกอบและโครงสร้าง

นิสิตเรียนรู้ส่วนประกอบที่หมายถึง รูปร่าง , รูปทรง , สี , เส้น , พื้นผิว , ระดับความเข้ม , มิติ , บริเวณว่าง , มวลและน้ำหนัก ,ทิศทาง , ความเคลื่อนและโครงสร้าง ที่เป็นผลรวมของส่วนประกอบของการมองเห็นในภาพจิตรกรรมสีน้ำมัน นิสิตเรียนรู้จากประวัติศาสตร์ศิลป์ จากการวิเคราะห์ภาพผลงานศิลปิน จากบทวิจารณ์ในผลงานศิลปะร่วมสมัย นิสิตเรียนรู้ที่จะเลือกและนำเสนอความสนใจของตนเอง อาจนำมาสร้างสรรค์ใหม่ ประยุกต์เปลี่ยนแปลง นำมาถ่ายทอดเป็นผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันของตนเอง

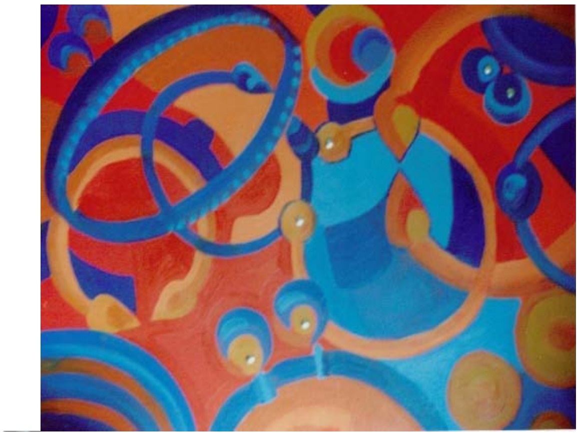

ดาริน ปอทเจส

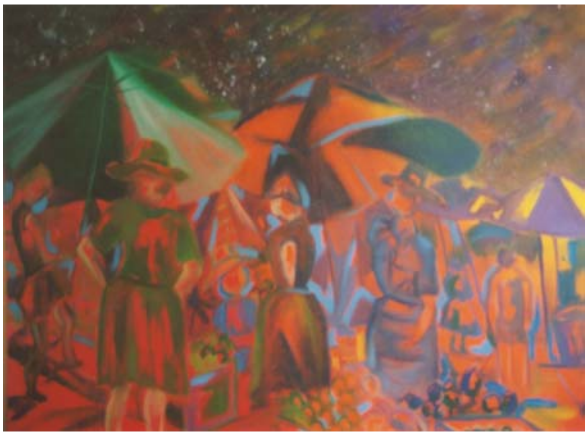

ณัฐวรรณ เฉลิมสุข

ภาพประกอบ 9 ส่วนประกอบและโครงสร้าง 1

ภาพตัวอย่างนำเสนอกลวิธีการระบายสีน้ำมันที่เลือกใช้ส่วนประกอบและโครงสร้างภาพ มานำเสนอเป็นผลงานการเลือกใช้สี , เส้น , พื้นผิว และบริเวณว่าง ทำให้เกิดมุมมองตามที่ผู้เรียนสนใจ

จากการทดลองพบว่า ส่วนใหญ่นำส่วนประกอบของการมองเห็น ประเภท รูปร่าง รูปทรงและสีนำมาเสนอ เช่น นำรูปร่าง รูปทรงเลขาคณิตมาใช้ในการสร้าง นำสีที่เป็นคู่สีตรงกันข้ามมานำเสนอในมุมมองเฉพาะตน

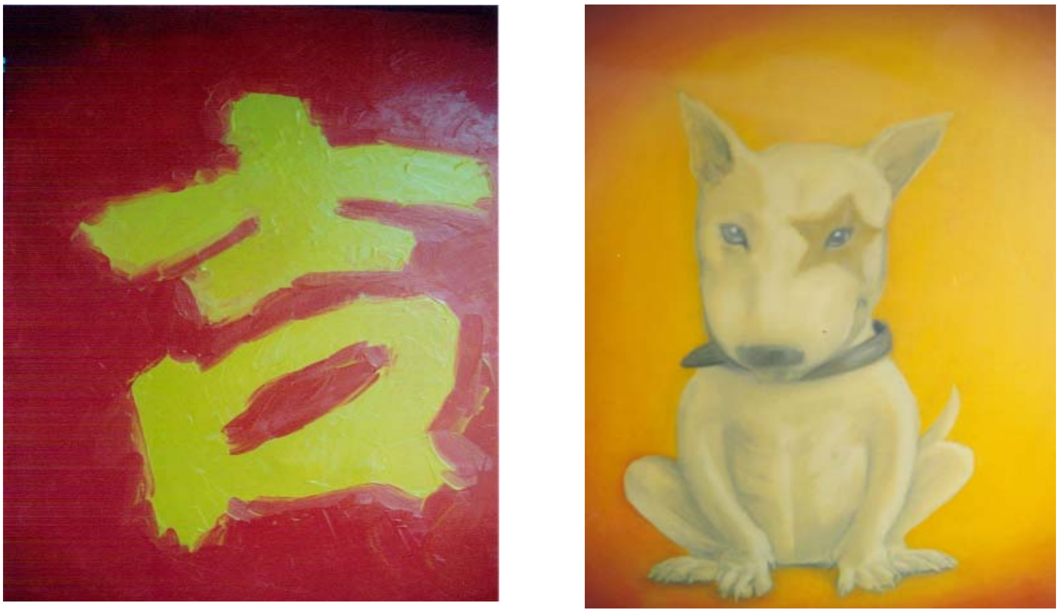

อรุณศรี ธำรงศรีสกุล

กนกวรรณ คำภา

ภาพประกอบ 10 ส่วนประกอบและโครงสร้าง 2

ภาพตัวอย่างการเลือกนำเสนอของผู้เรียนสังเกตความเรียบง่ายของการนำเสนอเรื่องและเรียบง่ายในกลวิธีการระบายสี โดยเลือกใช้กลุ่มสีเพียงสองสี เลือกกลวิธีการระบายสีเรียบเป้าหมายเพื่อมุมมองที่เรียบง่ายสู่ความเข้าใจที่เรียบง่าย

หน่วยความรู้ที่ 4 เนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม

นิสิตเรียนรู้การนำเสนอเนื้อหาที่อยู่รอบตัวไม่ว่าจะเป็นสังคม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่ล้วนมีมนุษย์เข้าไปเกี่ยวข้องและมีบทบาทอย่างชัดเจน ซึ่งมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่สร้างอารยธรรมเป็นของตนเอง มีความคิด ความเชื่อ มีวัฒนธรรม ศาสนา การสืบเผ่าพันธุ์ สร้างการศึกษา สร้างพัฒนาเทคโนโลยีและขณะเดียวกันก็ทำลายธรรมชาติด้วยเช่นกัน ดังนั้นมนุษย์จึงมีความน่าสนใจในการเลือกของศิลปินที่จะนำเสนอเป็นเนื้อหาในผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน

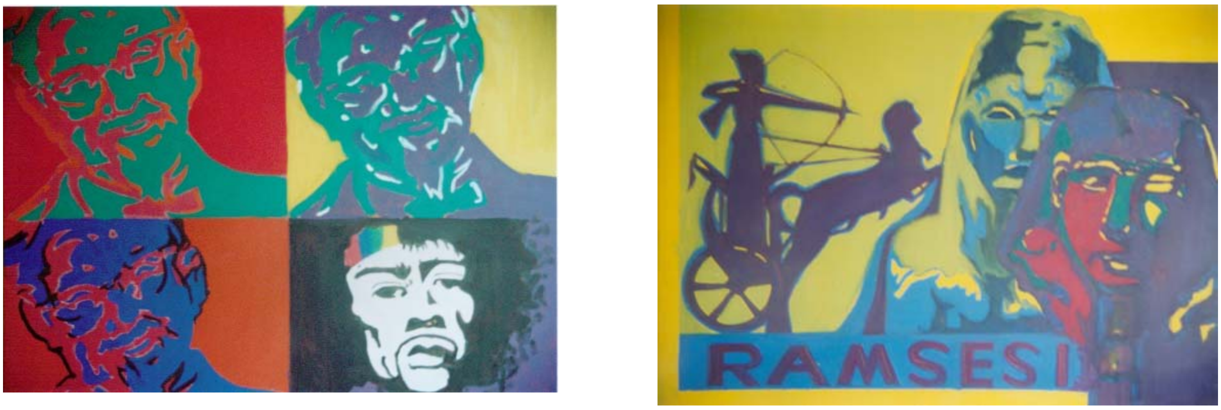

เกียรติศักดิ์ เพ็ญทาน

วีระชัย ปัตลา

ภาพประกอบ 11 เนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม 1

ภาพตัวอย่าง การนำเสนอเนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม เป็นผลงานที่เล่าถึงเนื้อหาของวัฒนธรรมการบริโภค ระบบทุนนิยมของเศรษฐกิจการค้า โดยการเลือกนำภาพโฆษณาสินค้า อาหาร เลือกการระบายสีโดยใช้กลุ่มสีตรงข้ามต่าง ๆ มาใช้เพื่อสื่อให้ผู้ชมเกิดการตีความ

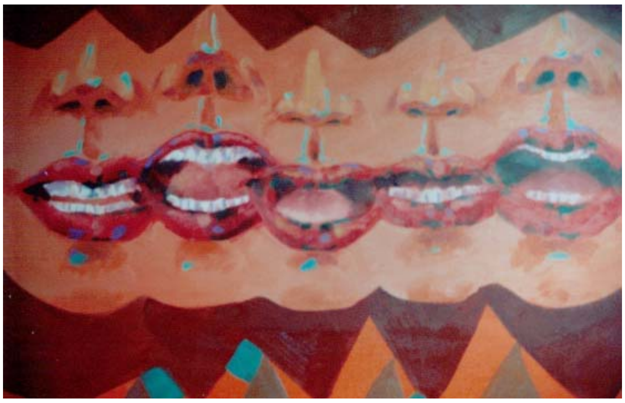

วัลภา ฉัพพรรณรังสี

ภาพประกอบ 12 เนื้อหามนุษย์กับบริบทแวดล้อม 2

ภาพตัวอย่างเป็นผลงานการระบายสีน้ำมัน นำเสนอภาพในหน้าที่ปรากฏให้เป็นปากเป็นส่วนสำคัญของภาพ ที่แสดงการพูดเป็นภาษา ภาษาที่สื่อความหมายซึ่งภาพสื่อให้คนดูตีความถึงอาการการพูดหรือกำลังจะบอกอะไรกับผู้ชมภาพนำเสนอวัฒนธรรมการสื่อความหมายที่ผู้ดูมีสิทธิในการตีความและมีส่วนร่วมในการอธิบายภาษาภาพ

หน่วยความรู้ที่ 5 พหุวิธีสร้างสรรค์

นิสิตสามารถเรียนรู้และสร้างสรรค์ผลงานด้วยวิธีการเลือกรูปแบบและกลวิธีที่หลากหลาย ตามที่ตนเองสนใจในการนำเสนอเป็นผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน อาจเป็นการแก้ปัญหาภาพผลงาน เรียนรู้จากความชอบ มีอิสระในการเลือกโดยเริ่มจากการเรียนรู้จากหน่วยความรู้ทั้ง 4 ที่รวมเป็นเทคนิคตามธรรมเนียมปฏิบัติ (Conventional technique) ซึ่งพหุวิธีสร้างสรรค์ ผู้เรียนอาจสร้างสรรค์ตามลักษณะเฉพาะตัวขึ้นมาได้ สามารถเลือกและนำเสนอภาพลักษณ์ของกลวิธีที่หลากหลายขึ้น ผลงานที่เกิดขึ้นสามารถสื่อให้เกิดการตีความ

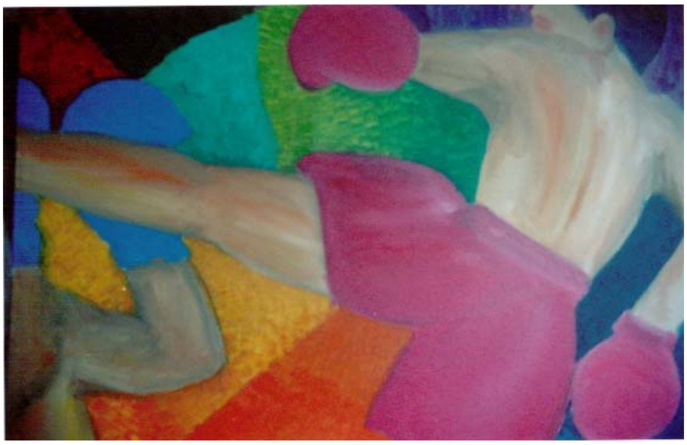

มณศิริ ศรีรักษา

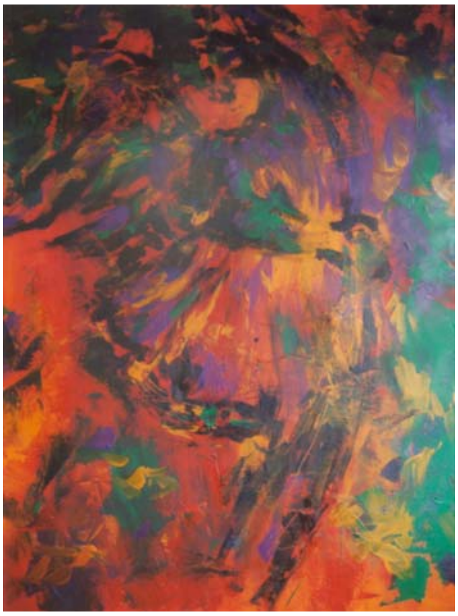

ริมภัทราดา คงธงชัย

ภาพประกอบ 13 พหุวิธีสร้างสรรค์ 1

ภาพตัวอย่าง เป็นการนำเสนอกลวิธีมากกว่า 1 กลวิธีมานำเสนอ โดยเลือกการระบายสีหลายสี การแสดงร่องรอยพู่กัน การขูดขีด การใช้กลุ่มสีในการสร้างความ อ่อน – แก่ ของภาพเสนอเนื้อหามนุษย์ในมุมมองของผู้เรียนเอง การสร้างสรรค์มีทั้งลักษณะการวางแผนล่วงหน้า และนำไปแก้ปัญหาไปพบการแก้ปัญหาจนได้เกิดแนวคิดการระบายสีใหม่ขึ้น

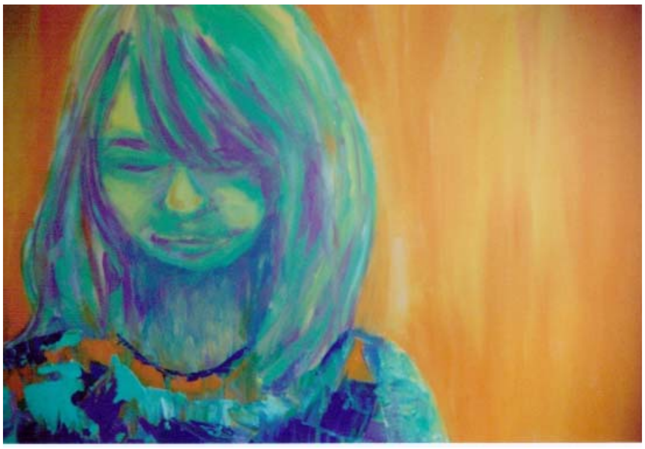

ริมภัทรดา คงธงชัย

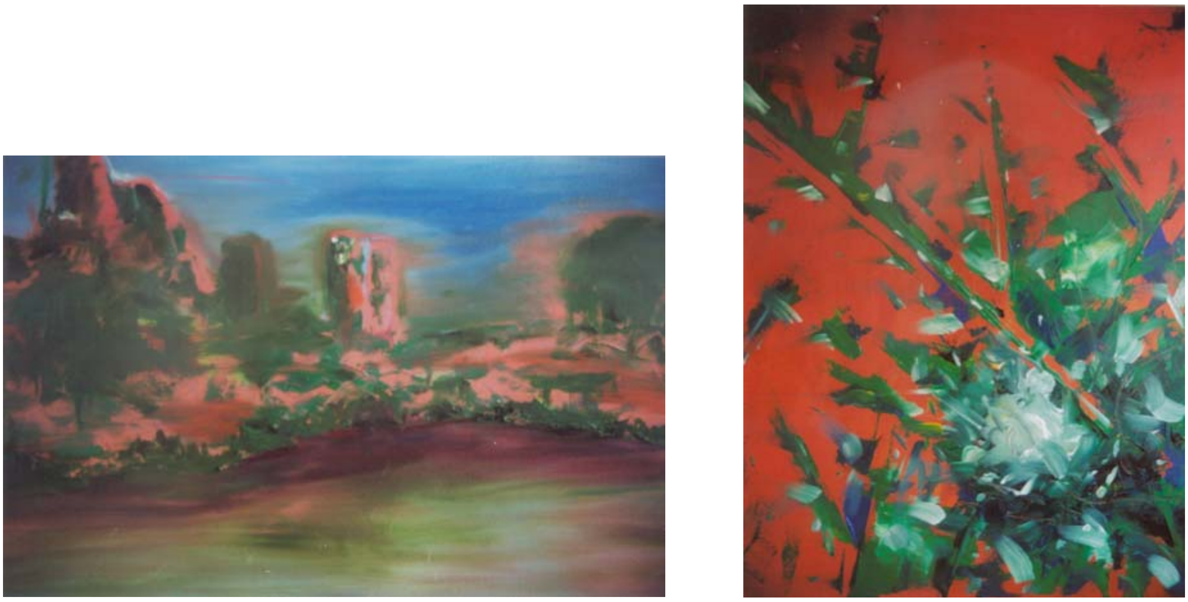

อเนก ไชยศรี

เสกสรร พันธุ์เลิศ

ภาพประกอบ 14 พหุวิธีสร้างสรรค์ 2

ภาพตัวอย่าง เป็นการนำเสนอกลวิธีแบบพหุวิธี คือ นำกลวิธีการระบายสีเรียบสีเดียว การระบายสีด้วยเกรียง , การระบายแสดงร่อยรอยพู่กัน และการระบายสีผสมการ ขูดขีด โดยเนื้อหาเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนสนใจ

จากการทดลองพบว่า กลวิธีที่หลากหลายของการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน เป็นกลวิธีที่เกิดจากการแก้ปัญหาบนระนาบรองรับ นิสิตเลือกที่จะแก้ปัญหาหรือเป้าหมายของการนำเสนอ เป็นกลวิธีที่ไม่มีการวางแผนล่วงหน้า และมีแนวโน้มของการเลือกจากสื่อและวัสดุ เช่น การนำกระดาษ ไม้มาติดกับผ้าใบ การเลือกเอกภาพสำเร็จจากงานพิมพ์มาใช้บนผลงาน เป็นต้น คืออาจมีลักษณะคล้ายผลงานสื่อประสม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน ของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาโดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ซึ่งมีลำดับขั้นของการวิจัยโดยสรุป ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาก่อนและหลังใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน ของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา ก่อนและหลังใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
3. เพื่อศึกษาผลงานทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา แต่ละหน่วยความรู้ในวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มาจากประชากรเป็นนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 25 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผ่นภาพสไลด์จิตรกรรมสีน้ำมันศิลปินแห่งชาติ ที่ปรากฏผลงานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1930-2002 จำนวน 20 ภาพ และแผ่นภาพสไลด์จิตรกรรมสีน้ำมันศิลปินไทยที่สร้างสรรค์อยู่ในปัจจุบันจำนวน 20 ภาพ พร้อมเครื่องฉายสไลด์
2. แผนการสอนโดยเน้นวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
3. เอกสารประกอบการสอน

4. เกณฑ์การประเมินผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

วิธีดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนกลุ่มทดลองด้วยแผนการสอนที่มุ่งเน้นแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยมีจุดประสงค์ทั้งสิ้น 10 จุดประสงค์ (15 คาบ) หลังจบจากการเรียนในแต่ละจุดประสงค์ ผู้วิจัยให้นิสิตปฏิบัติงานการระบายสีน้ำมัน เมื่อได้ผลงานประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

2. ใช้สถิติ t-test dependent เพื่อทดสอบสมมติฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. ใช้เกณฑ์การประเมินผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ก่อนการเรียนโดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย พบว่าได้คะแนนอยู่ระหว่าง 22-32 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27 คะแนน มีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.39 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการแปรผัน 12.37 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตหลังการเรียน โดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย พบว่าได้คะแนนอยู่ระกว่าง 27 – 40 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.3 คะแนนมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.63 และมีค่าสัมประสิทธิ์ทางการแปรผัน 10.58

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 หลังการเรียนโดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย

3. ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน หลังการเรียนโดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย พบว่ารูปแบบผลงานเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน ของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา โดยวิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การเรียนจิตรกรรมสีน้ำมัน โดยใช้วิธีการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยของนิสิตวิชาเอกศิลปศึกษา เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยทำให้นิสิตสามารถเรียนรู้กระบวนการระบายสีน้ำมันได้ผลเป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ซึ่งสามารถอภิปรายผลตามความสอดคล้องแต่ละหน่วยความรู้ได้ดังนี้

หน่วยความรู้ที่ 1 : กระบวนแบบพื้นภาพ นิสิตสามารถนำเสนอกระบวนการในกลวิธีการระบายสีน้ำมันลักษณะต่าง ๆ มาสร้างสรรค์พื้นภาพ เลือกปรากฏการณ์บนพื้นภาพนำมาใช้ในผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันได้อย่างน่าสนใจ แปลกใหม่ เป็นไปตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ซึ่งอันมีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดที่เน้นความสำคัญของความเตะตา (Spectacular) อันเป็นลักษณะของศิลปะแบบหลังสมัยใหม่ มากกว่าความเรียบ / นิ่ง / ลึกและแฝงความหมายที่ต้องตีความแบบศิลปะชั้นสูง (จันทนี เจริญศรี.2544 : 164) ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ไม่ซ้ำกันหลากหลายกลวิธีที่นำเสนอ เป็นรูปแบบพื้นภาพที่เกิดจากกระบวนการการระบายสีด้วยกลวิธีต่าง ๆ

หน่วยความรู้ที่ 2 : จินตภาพจากการรับรู้ นิสิตเรียนรู้ผลงานศิลปะของศิลปินชาวต่างประเทศและศิลปินไทย เรียนรู้กระบวนการการระบายสีน้ำมันและการแก้ปัญหาจากพื้นภาพ สร้างภาพจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ถ่ายโยงความคิดและจินตนาการจากภาพในสมองของผู้เรียน มาเป็นผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันสอดคล้องกับแนวคิดการรับรู้และจินตภาพ ของวิรุณ ตั้งเจริญ (2544 : 32) เมื่อเรารับรู้ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เราสร้างภาพขึ้นในความคิดหรือสมอง แล้วตีความและนำเสนอเป็นผลงานศิลปะ กลไกของสมองสามารถสร้างภาพหรือปรับภาพได้หลายลักษณะ ซึ่งผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันของนิสิตศิลปศึกษามีความหลากหลายและแตกต่างอย่างน่าสนใจ

หน่วยความรู้ที่ 3 : ส่วนประกอบและโครงสร้าง นิสิตสามารถนำเสนอส่วนประกอบและโครงสร้างทางศิลปะมาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ และสร้างสรรค์ในภาพลักษณ์ของโครงสร้างใหม่ขึ้นตามความคิดของตนเองได้อย่างมีเหตุผล เป็นการใช้เหตุผลที่หลากหลายระดับ เลือกและปรับเปลี่ยนส่วนประกอบและโครงสร้างภาพ สอดคล้องกับแนวคิดการระบายสีน้ำมันของอารี สุทธิพันธุ์ (2544 : 39) ตอนหนึ่งที่ว่า เสนอแนะให้รู้จักเปลี่ยนแปลง โยกย้าย สลับตำแหน่ง ลดทอน เพิ่มเข้าไปของส่วนประกอบศิลปะต่าง ๆ ตาม คุณลักษณะต่างขั้วให้เป็นรูปแบบเชิงสร้างสรรค์ใหม่ ตามวิธีสอน เลือกเฉพาะที่เด่น ๆ ดี ๆ (eclectic method)

หน่วยความรู้ที่ 4 : เนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อมนิสิตได้ให้ความสำคัญต่อเนื้อหามาก ให้ความสำคัญกับเนื้อหาของมนุษย์กับบริบทรอบ ๆ ตัว เป็นการรวบรวมข้อมูลทางเนื้อหาที่หลากหลาย ผสมผสานวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งการนำเสนอทีสะดุดตา เพื่อได้มาซึ่งการอธิบาย สอดคล้องกับแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย มีลักษณะผลงานที่สอดรับกับความคิดแบบ วิถีพันทางที่ทำให้เกิดแนวคิดการสร้างสรรค์ศิลปะแบบผสมผสาน ทั้งรูปแบบ เนื้อหาเสมือนเป็นการหยิบโน่นยืมนี่มาสร้างชุดผลงานใหม่ขึ้นมา ในรูปลักษณ์ใหม่ (ถนอม ชาภักดี. 2544 : 56) ผลงานของนิสิตได้สะท้อนถึงวัฒนธรรมปัจจุบันที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับสันติ คุณประเสริฐ.(2547 : 66) ที่ว่าเป็นวิธีสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ Postmodernism มุ่งเน้นการแสดงออกของความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือ Multiculunal ที่ต้องการแสดงออกทางความคิดที่มีความขัดแย้งกับความเชื่อของคนส่วนใหญ่ ปฏิเสธและตอบโต้กฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนที่เคร่งครัดทางสังคม

หน่วยความรู้ที่ 5 : พหุวิธีสร้างสรรค์ นิสิตสามารถเรียนรู้การผสมผสาน รูปแบบกลวิธีและแนวทางปฏิบัติ สู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันที่หลากหลายด้วยกลวิธีและกระบวนการ สามารถเลือกนำเสนอได้อย่างน่าสนใจ สอดคล้องกับพหุศิลป์และพหุศิลปศึกษา เป็นรูปแบบของศิลปะตามแนวคิดของกลุ่มหลังสมัยใหม่ เพราะศิลปะตามความคิดของกลุ่มหลังสมัยใหม่ ให้ความสำคัญกับการบูรณาการความคิดในการสร้างงานศิลปะ ด้วยสื่อที่หลากหลาย ปราศจากกำแพงกั้นระหว่างประเภทของศิลปะตามความคิดแบบเก่า หรือข้อจำกัดเรื่องการใช้สื่อในการแสดงออกถึงการรับรู้และจินตภาพในรูปแบบงานที่ไม่อาจสรุปได้ว่า เป็นชนิดหรือประเภทใด กลุ่มหลังสมัยใหม่มีแนวโน้มที่ให้อิสระต่อการใช้สื่อ ให้เสรีภาพต่อการจินตนาการ การใช้เทคนิคที่หลากหลาย ตลอดจนให้เสรีภาพต่อการเลือกใช้แรงดลใจจากแหล่งที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก popular culture (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2544 : 68-69)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การจัดกิจกรรมการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงต่อการปฏิบัติ สามารถเลือกใช้กลวิธีที่หลากหลาย เพื่อการนำเสนอผลงานที่อิสระ ปราศจากกรอบจำกัดแบบเก่า พัฒนาศักยภาพในการคิด ใช้เหตุผลในการสร้างสรรค์ผลานอย่างมีคุณค่า

ในด้านการประเมินผลการเรียนการระบายสีน้ำมันควรเน้นกระบวนการทำงานเป็นสื่อสำคัญ มากกว่าผลงานสำเร็จ เกณฑ์การประเมินควรมีลักษณะเปิดกว้าง มองทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และผู้สอนต้องเชื่อในเรื่องความแตกต่างที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการทดลองครั้งนี้เป็นเพียงการทดลองจากข้อมูลของแนวคิดจากนักวิชาการ ครูผู้สอน นักวิจารณ์ที่สอดคล้องกับแนวคิดและอิทธิพลของศิลปะหลังสมัยใหม่ ที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะของศิลปินในยุคปัจจุบัน ซึ่งอาจมีข้อจำกัดเรื่องเวลาในการทดลองแนวคิดที่ปรับเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอกับกระแสทางสังคมและวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงจับประเด็น บางประเด็นที่น่าสนใจ ได้แก่ ลักษณะของพื้นภาพของผลงานสีน้ำมันในลักษณะต่าง ๆ (กระบวนแบบพื้นภาพ) จินตนาการที่ศิลปินยุคปัจจุบันมองและสร้างสรรค์ (จินตภาพจากการรับรู้) มุมมองส่วนประกอบทางศิลปะยุคร่วมสมัย (ส่วนประกอบและโครงสร้าง) อิทธิพลของบริบทรอบ ๆที่มีผลต่อเนื้อหาภาพ (เนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม) และความหลากหลายของกลวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน (พหุวิธีสร้างสรรค์) ประเด็นเหล่านี้ผู้วิจัยนำไปผสมผสานกับแผนการสอนิวัดและประเมินตามจุดประสงค์ อธิบายทั้งเชิงปริมาณในรูปแบบสถิติและอธิบายเชิงคุณภาพ ในการนำเสนอผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันแต่ละหน่วยความรู้ ซึ่งงานวิจัยเป็นไปอย่างกว้างๆ ไม่ลงรายละเอียดชัดเป็นประเด็น หากผู้สนใจอ่านงานวิจัยชิ้นนี้ และศึกษาทดลองต่อไปอาจเลือกวิจัยเชิงคุณภาพแล้วหยิบเฉพาะบางประเด็นที่สนใจจริง มาทดลองและอธิบายเพิ่มเติมก็เป็นได้ เพราะแนวคิดจะปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

โกศล พิณกุล. (2543). *เทคนิคการระบายสีน้ำมันและศิลปวิจัย.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

จันทนี เจริญศรี. (2544). *โพสต์โมเดิร์นกับสังคมวิทยา.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. (มปพ.). *จิตรกรรมสำหรับครู รหัส 420 – 203, เอกสารการสอน.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวิริยาสาส์น.

ถนอม ชาภักดี. (2544)*. สุนทรียศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่*; จินตภาพ. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: สันติศิริการพิมพ์.

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2527). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ.* กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

ประเวศ วะศรี. (2541). *ปฏิรูปการศึกษา : ยกเครื่องทางปัญญาทางรอดจากความหายนะ. กรุงเทพ :* มูลนิธิ สดศรี – สฤษดิ์วงศ์.

เปลื้อง ณ นคร. (2536). *ศิลปะและนันทนาการ , สารานุกรมโลกของเรา.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช – แมคมิลแลน.

พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ. (2543). ลัทธิหลังสมัยใหม่, ศิลปะและพื้นที่*, หนังสือวิชาการประกอบนิทรรศการศิลปกรรมระหว่างชาติครั้งที่ 3*. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: สันติศิริการพิมพ์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิริยะ ไกรฤกษ์. (2529). *ภาพสะท้อนจากประสบการณ์ในสหรัฐอเมริกาของศิลปินไทย.* กรุงเทพฯ: สถานทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย.

ไมเยอร์ ราล์ฟ. (2540). *พจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะ*: = A Dictionary of Act Terms and Technigues. มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ ผู้แปล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2526). *มูลสารการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์.* ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ราชบัณฑิตยสถาน. (2541). *พจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ – ไทย*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ล้วน และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สุวิริยะสาส์น.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2542). *ศิลปะสมัยใหม่และศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิพเพรส.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2525). *ศิลปะร่วมสมัย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิฌวลอาร์ต.

……….. . (2539*). บทบาทของชมรมศิลปกรรมแห่งประเทศไทย (สมาคมศิลปกรรมไทย) ช่วงปี พ.ศ. 2522 – 2530 ที่มีผลกระทบต่อสังคมและวงการศิลปกรรมไทย,* รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

……….. . (2541,มกราคม – มิถุนายน). พัฒนาการศิลปกรรมไทยและศิลปะเพื่อสังคม, วารสาร มศว. *ศิลปวัฒนธรรม*, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 1(2): 2541.

……….. . (2544): *การับรู้และจินตภาพ.* คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สันติศิริการพิมพ์.

……….. . (2544). *แผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาพหุศิลป์ศึกษาสำหรับสังคมไทย.* คณะศิลปกรรมศาตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

……….. . (2545). คำแนะนำและกลวิธีการะบายสีน้ำมัน. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์,* คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 10 (1) มกราคม – มิถุนายน 2545.

……….. . (2545,เมษายน - มิถุนายน). ลัทธิหลังสมัยใหม่ : ศิลปะหลังสมัยใหม่. *วารสารราชบัณฑิตยสถาน* ปีที่ 27 (2). กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.

วิโชค มุกดามณี. (2537). *ศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย,* บทความประกอบนิทรรศการจิตรกรรมทิวทัศน์. คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วีรวรรณ มณี. (2528). *จิตรกรยุโรปในศตวรรษที่ 19.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สันติ คุณประเสริฐ. (2547). *การเรียนการสอนศิลปศึกษาตามแนวคิด Postmodernisn; ศิลปศึกษาฯจากทฤษฏีสู่การสร้างสรรค์.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สารานุกรมศึกษาศาสตร์. (2539). *จิตรกรรม : สื่อและกลวิธี.*_ กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

……….. . (2539). *วัสดุ อุปกรณ์สำหรับจิตรกรรม ผ้าใบ, พู่กัน.* กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทริวโรฒ.

……….. . (2539). *ทัศนศิลป์.กรุงเทพฯ*: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *สกศ. กับการพัฒนาการศึกษาไทย.กรุงเทพฯ*: สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

……….. . (2544). *รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

สุชาติ เถาทอง. (2531). *จิตรกรรม 1 (ศล 215).* ถ่ายเอกสารประกอบการสอน, *ภาควิชา* ศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.

อัศนี ชูอรุณ. (2530). *จิตรกรรมร่วมสมัย.* กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮ้า.

อัศวิน ศิลปะเมธากุล. (2542). *การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถศิลปะด้านจิตรกรรม,* ปริญญานิพนธ์ (กศ.ม.) ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อารี สุทธิพันธุ์. (2535). *ศิลปะนิยม.* กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้า.

……….. . (มปพ.). *การระบายสีน้ำมัน,* บทความอ่านประกอบ 5. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

……….. . (มปพ.). *ปฏิบัติการระบายสีน้ำมัน,* เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

……….. . (มปพ.). *ปัญหากระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะสมัยใหม่,* เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

……….. . (2543). *อยู่ถึง 2000.* กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.

……….. . (2544). *มนุษย์กับสถานการณ์ 2001.* กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.

……….. . (2545,มกราคม - มิถุนายน). การระบายสีตามการแสดงออกของรูปและพื้น. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์.* คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 10 (1).

……….. . (2546). *พลวัตของศิลปกรรมยุคหลังสมัยใหม่.* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: ถ่ายเอกสาร

อำนาจ เย็นสบาย. (2533). *การวิเคราะห์ความขัดแย้งทางความคิดที่ปรากฏในผลงานการวิจารณ์ของผลงานทางทัศนศิลป์ ตั้งแต่เหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึง พ.ศ. 2531.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เอช ดับบลิวและดอรา เจน แจนสัน. (2533). *ประวัติจิตรกรรม (จากถ้ำถึงสมัยปัจจุบัน) =* The Story of Painting. กิติมา อมรทัต ผู้แปล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.

David Ferry. (1991). *Painting without a brush*. New Jersey: Wellfleet Press.

Jese’ M. parram’on. (1993). *Oil painting.* London: Phaidon Press Ltd.

ภาคผนวก

ก.แผนการสอน

รูปแบบการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

แผนการสอน : รูปแบบการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

วิชา จิตรกรรมระดับการศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3

หน่วยความรู้ที่ 1 : กระบวนแบบพื้นภาพ เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

กระบวนแบบพื้นภาพ เป็นกิจกรรมการระบายสีน้ำมันที่ให้ความสำคัญของการแก้ปัญหาพื้นภาพโดยการกำหนดกระบวนแบบต่าง ๆ กันออกไป การสร้างพื้นผิว กรจัดหรือปรับรูปทรง การสร้างพื้นภาพด้วยกระบวนแบบการใช้เส้นเคลื่อนไหว เป็นต้น และยังเป็นการเรียนรู้กลวิธีการสร้างสรรค์แบบพื้นฐานที่ประกอบไปด้วย กลวิธีการระบายสี เช่น การระบายเรียบสีเดียวและหลายสี , การระบายแสดงร่องรอยพู่กัน , การระบายสีด้วยเกรียง , การระบายสีผสมการพิมพ์ถูพื้น , การระบายสีผสมการขูดขีดเป็นเส้นและการระบายสีด้วยการใช้เทกั้นขอบเป็นต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถเรียนรู้กระบวนแบบพื้นภาพ จากกลวิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันได้
2. สามารถสร้างพื้นภาพด้วยกลวิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันได้

เนื้อหา

กระบวนแบบ (Style) หมายถึงลักษณะเด่นเฉพาะของรูปแบบและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน หรือหมายถึง วิธีการแสดงออกที่ศิลปินแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มใช้ในการสร้างสรรค์งานอันเป็นลักษณะเฉพาะที่สังเกตเห็นได้ชัด

พื้นภาพ หมายถึง ระนาบหรือพื้นวัตถุที่รองรับวิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

กระบวนแบบพื้นฐาน อาจรวมถึงคำว่า ลักษณะเฉพาะของการสร้างพื้นภาพ ซึ่งกระบวนแบบพื้นฐาน ในเนื้อหาการสอนนี้ หมายถึง รูปแบบกละกลวิธีในการสร้างสรรค์พื้นผิวระนาบรองรับที่เป็นลักษณะเฉพาะ ลักษณะเด่นตามกระบวนการเลือกและคัดสรร รูปแบบและกลวิธีการระบายสีของผู้สร้างเอง

อย่างไรก็ตามกระบวนแบบพื้นภาพ สามาถสร้างได้ตามความพอใจหรือความสนใจของผู้สร้างอย่างมีเสรีภาพ การนำแนวคิดทฤษฏีต่าง ๆ มาเป็นส่วนประกอบในการอ้างถึงอย่างมีนัยสำคัญ การสร้างจากการสังเกตจากธรรมชาติ การสร้างจากอุดมคติหรือแนวคิดเฉพาะตนเหล่านี้ล้วนเป็นทางเลือกของผู้สร้างสรรค์แต่ละคน

ในเนื้อหาของกระบวนแบบพื้นภาพ เป็นเนื้อหาที่ต้องเกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน กับประสบการณ์ที่ถูกจัดขึ้น การลูบคลำวัตถุที่มองไม่เห็น สู่การรับรู้ ผ่านการวิเคราะห์ด้วยสมอง ถ่ายทอดเป็นจินตภาพที่รู้สึกรับรู้ได้ลงบนพื้นภาพของแต่ละคน พร้อมทั้งกำหนดแนวคิดต่อจินตภาพนั้น ๆ ด้วย ซึ่งผู้สอนอาจนำเสนอรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมันที่จะใช้ในการสร้างสรรค์ภาพผลงาน

1. การระบายเรียบสีเดียวหรือหลายสี
2. การระบายแสดงร่อยรอยพู่กัน
3. การระบายด้วยเกรียง
4. การระบายสีผสมการพิมพ์ถูพื้นภาพ
5. การระบายสีผสมการขูดขีด เป็นต้น
6. การระบายสีด้วยการใช้เทปกั้นขอบ

ผู้เรียนสามารถนำเอารูปแบบและกลวิธีเหล่านี้ เข้าไปช่วยเสริมในการถ่ายทอดจินตภาพที่เกิดจากการรับรู้สัมผัสนั้นได้ สร้างเป็นกระบวนการแบบพื้นภาพเฉพาะตนได้อย่างน่าสนใจ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้สอน	ผู้เรียน
1. นำเสนอภาพผลงานศิลปิน (ภาพสไลด์) นำเสนอและประมวลแนวคิดสร้างพื้นภาพต่าง ๆ	1. เรียนรู้แนวคิด ในการสร้างสรรค์พื้นภาพจากภาพผลงานศิลปิน
2. อธิบายกระบวนการการรับรู้สัมผัส สู่กระบวนการเลือกและคัดสรรรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมัน	2. เรียนรู้การถ่ายโยงกระบวนการรับรู้สัมผัสจากประสาทสัมผัสของตนเองและกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ภาพผ่านลำดับการคิดอย่างเป็นระบบ
3. สาธิตการระบายสีน้ำมันในรูปแบบและกลวิธีต่างๆ เพื่อให้ได้ผิวของพื้นภาพ	3. เรียนรู้รูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมันจากการสังเกตการสาธิตการระบายสีน้ำมันจากผู้สอน
4. สังเกตและแนะนำในกิจกรรมการทดลองปฏิบัติและการสร้างสรรค์	4. นำรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมันไปทดลองปฏิบัติ และสร้างสรรค์เป็น
5. สังเกตและสรุปแนวคิดเชื่อมโยงต่อการแก้ปัญหาเรื่องของกระบวนแบบพื้นภาพต่อไป	5. นำเสนอผลงานหน้าชั้น พร้อมอธิบายแนวคิดหรือวิธีคิดในการสร้างพื้นภาพของตน

สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. สีน้ำมัน
2. พู่กันระบายสีน้ำมันขนาดต่าง ๆ
3. ขาหยั่ง
4. เฟรมผ้าใบ
5. น้ำมันผสมสีน้ำมัน
6. เกรียง
7. จานผสมสี
8. เทปกาว
9. ภาพสไลด์ผลงานศิลปิน
10. เครื่องฉายสไลด์

การวัดผลประเมินผล

หน่วยความรู้	สิ่งที่จะประเมิน	ประเมินจาก	เครื่องมือ
1. กระบวนแบบพื้นฐาน	แนวคิดเฉพาะคน	ผู้เรียน	แบบสังเกตพฤติกรรม
	การเลือกและคัดสรรรูปแบบและกลวิธี	ภาพผลงาน	แบบประเมินผลงาน

แผนการสอน : รูปแบบการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

วิชา จิตรกรรมระดับการศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3

หน่วยความรู้ที่ 2 : จินตภาพจากการรับรู้ เวลา 3 คาบ

ความคิดรอบยอด

จินตภาพจากการรับรู้ เป็นกิจกรรมการแก้ปัญหาบนระนาบรองรับ จากกระบวนแบบของพื้นภาพที่เกิดจากการรับรู้สัมผัสสู่การวิเคราะห์ของสมอง สู่ภาพที่เรียกว่า จินตภาพ ที่เกิดจาการคิดวิเคราะห์ มองภาพรวมสร้างโครงสร้างภาพใหม่ อาจเป็นภาพจากประสบการณ์จริง เป็นเรื่องราวที่เล่ากันมา เป็นจินตนาการที่เกิดขึ้นของตนเอง เป็นต้น ผสมผสานกับรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมันในลักษณะต่าง ๆ เช่น การระบายสีด้วยสีเหลวและโปร่งแสง การระบายสีหนาทับซ้อน การระบายสีเป็นจุด การระบายสีกลมกลืมและการระบายสีขอบคม เป็นต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถเรียนรู้และแก้ปัญหาพื้นภาพ ด้วยรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมันได้
2. สามารถนำเสนอผลงานพร้อมอธิบายกระบวนการและแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานการระบายสีน้ำมันได้

เนื้อหา

จินตภาพ (Image) เป็นปรากฏการณ์ทางความคิดจากภาพในสมอง

การรับรู้ (Perception) เป็นการรู้สึกสัมผัสด้วยประสาทสัมผัสที่มาจากอวัยวะรับสัมผัสของมนุษย์

จินตภาพจากการรับรู้ คือ กระบวนการรู้สึกสัมผัสด้วยประสาทสัมผัส เกิดภาพทางความคิด ภาพในสมอง และนำไปสู่การถ่ายโยงความรู้สึกนั้น ๆ ออกมา ในรูปแบบต่าง ๆ กันเพื่ออธิบายความเข้าใจนั้น ๆ

จินตภาพจากการรับรู้ เป็นกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับแนวคิดศิลปะหลังสมัยใหม่ กระบวนการถ่ายโยงภาพของสมอง อาจจะสะท้อนความแตกต่างที่หลากหลาย ผสานวิธีคิดกับประสบการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์ หรือองค์ความรู้ที่เรียนมา เป็นกระแสความคิดในเชิงบูรณาการที่ผสมผสานสรรพความคิด ชีวิตธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ศาสตร์และศิลป์เข้าไว้ด้วยกัน เป็นแนวทางคิดแบบองค์รวม (Interdisciplinary) ที่ศิลปะหรือศาสตร์อื่นใดมิได้แยกอยู่อย่างรัฐอิสระ ต่างเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน พึ่งพาอาศัยกัน (วิรุณ ตั้งเจริญ.2544 : 21)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้สอน	ผู้เรียน
1. จัดให้ผู้เรียนได้นำเสนอวิธีแก้ปัญหาของตนเองพร้อมทั้งนำเสนอรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมันด้วยการสาธิต	1. นำกระบวนแบบพื้นภาพของตนเอง มาวางแผนออกแบบการแก้ปัญหาพื้นภาพโดยการวิเคราะห์ของสมอง
2. สังเกตและแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรม	2. ปฏิบัติการแก้ปัญหา ที่ผสมผสานการสร้างสรรค์แนวคิดสู่เนื้อหา การปรับ/สร้างรูปทรงเป็นภาพจินตภาพ
3. สังเกตและสรุปการปัญหาบนภาพ ด้วยกิจกรรมจินตภาพจากการรับรู้	3. นำเสนอผลงานด้วยการอธิบายวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง, เนื้อหา , แนวคิด เป็นต้น

สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. สีน้ำมัน
2. พู่กันระบายสีน้ำมัน
3. ขาหยั่ง
4. เฟรมผ้าใบ
5. น้ำมันผสมสีน้ำมัน
6. เกรียง
7. จานผสมสี
8. เทปกาวและอื่น ๆ

การวัดและประเมินผล

หน่วยความรู้	สิ่งที่จะประเมิน	ประเมินจาก	เครื่องมือ
2. จินตภาพจากการรับรู้	แนวคิดการแก้ปัญหา	ผู้สอน	แบบสังเกตพฤติกรรม
	การแก้ปัญหาภาพ	ภาพผลงาน	แบบประเมินผลงาน

หนังสืออ้างอิง

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2544), ศิลปะจากอดีตถึงรอยต่อสหัสวรรษใหม่, **จินตภาพ**, กรุงเทพฯ : สันติศิริ การพิมพ์

แผนการสอน : รูปแบบการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

วิชา จิตรกรรมระดับการศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3

หน่วยความรู้ที่ 3 : ส่วนประกอบและโครงสร้างของภาพ เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ส่วนประกอบและโครงสร้างภาพ เป็นกิจกรรมการคิดวิเคราะห์ โครงสร้างที่ปรากฏอยู่ในภาพที่ประกอบด้วยส่วนประกอบของการมองเห็น การวิเคราะห์แยกแยะ การประกอบสร้าง การเลือกที่จะลดหรือ เพิ่มตัดตอน ตลอดจนนำเสนอวิธีคิดในการสร้างสรรค์ใหม่ ให้เป็นภาพที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์และสรุปเป็นลักษณะเฉพาะของตน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เรียนรู้ส่วนประกอบของโครงสร้างภาพ นำมาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับประสบการณ์หรือเรียนรู้บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ในการวิจารณ์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในปัจจุบัน
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน โดยการนำส่วนประกอบมาจัดภาพเป็นโครงสร้างใหม่ตามแนวคิดและการวิเคราะห์ของตนเองได้

เนื้อหา

ส่วนประกอบ หมายถึง รูปร่างและรูปทรง , สี, เส้น, พื้นผิว, ระดับความเข้ม, มิติ, บริเวณว่างมวลและน้ำหนัก, ทิศทาง, ความเคลื่อน , Gravity

โครงสร้างภาพหมายถึง ผลรวมของส่วนประกอบของการมองเห็น สร้างขึ้น/ประกอบขึ้นเป็นภาพรวมทั้งหมด เป็นระเบียบและไร้ระเบียบ

ส่วนประกอบและโครงสร้างภาพ ได้ให้ความสำคัญต่อการพิจารณาวิเคราะห์ในการกำหนดสร้างส่วนประกอบของการมองเห็น ตามแบบแผนของศิลปะสมัยใหม่ มีกระบวนการที่ชัดเจน มีเหตุผลหรือแนวคิดที่ค่อนข้างจะมีระบบ ซึ่งเมื่อพิจารณาในภาพรวมของศิลปะร่วมสมัยในแบบหลังสมัยใหม่ อาจไม่ให้ความสำคัญเท่าไรนักในส่วนประกอบเหล่านั้น อาจพิจารณาเป้าหมายของการนำเสนอมากกว่า มองบริบทแวดล้อมให้ความสำคัญต่อความจริงแท้ที่ปรากฏ แต่เนื่องจากกระบวนการการศึกษาที่จะต้องจัดระบบการประเมนผลจึงจำเป็นในการวิเคราะห์แบบแยกส่วนและภาพรวมอย่างมีเหตุผล ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถสร้างเกณฑ์ในการพิจารณาส่วนประกอบและโครงสร้างภาพ แล้วนำมานำเสนอเป็นแนวคิดและผลงานตามลักษณะเฉพาะตน

ซึ่งความสนใจของศิลปะหลังสมัยใหม่ อาจเป็นการเปิดพรมแดนครั้งใหญ่ทางสุนทรียศาสตร์การแผงการวิพากษ์สังคม การนำเสนอสัมพันธบท (Intertexluality) อันเป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างสรรค์ศิลปะหลังสมัยใหม่ การประกอบสร้าง/การรื้อสร้างใหม่ที่จะนำเสนอนัยใหม่ที่ท้าทายน่าสนใจ เมื่อพิจารณาจากมุมมองจากความหลากหลาย การรื้อ/ประกอบใหม่ การนำเอากระบวนการหรือวิธีการสมัยใหม่ในการวิเคราะห์นำเสนอภาพใหม่ขึ้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้สอน	ผู้เรียน
1. นำเสนอการวิเคราะห์ส่วนประกอบและโครงสร้างภาพจากบทวิจารณ์ ในรูปแบบเอกสารประกอบการสอน ในอดีตและปัจจุบัน	1. ศึกษาวิเคราะห์ เรียนรู้และเปรียบเทียบความแตกต่างจากการอ่านบทวิจารณ์ในอดีตและปัจจุบัน
2. นำภาพผลงานศิลปินมาให้ศึกษาวิเคราะห์ พร้อมอธิบายแนวคิดและการนำส่วนประกอบโครงสร้างมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน	2. ศึกษาวิเคราะห์ภาพผลงานศิลปิน อภิปรายร่วมกันตั้งข้อสงสัยและซักซ้อม
3. สังเกตและแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรม	3. เรียนรู้จากภาคปฏิบัติ การเลือก/รื้อและสร้างใหม่ตามแนวคิดที่ศึกษาวิเคราะห์ โดยนำเอารูปแบบและกลวิธีมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน
4. สังเกตและสรุปการเรียนรู้ ส่วนประกอบและโครงสร้างภาพ	4. นำเสนอและอธิบายแนวคิดเฉพาะคน

สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. ภาพสไลด์ผลงาน
2. เครื่องฉายสไลด์
3. เอกสารบทวิจารณ์
4. สีน้ำมัน
5. พู่กันระบายสีน้ำมัน
6. ขาหยั่ง
7. เฟรมผ้าใบ

8. น้ำมันผสมสีน้ำมัน
9. เกรียง
10. จานผสมสี
11. เทปกาวและอื่น ๆ

การวัดผลประเมินผล

หน่วยความรู้	สิ่งที่จะประเมิน	ประเมินจาก	เครื่องมือ
3. ส่วนประกอบและโครงสร้าง	ผลการวิเคราะห์บทวิจารณ์	ผู้เรียน	แบบสังเกตพฤติกรรม
	การนำเสนอภาพผลงาน	ภาพผลงาน	แบบประเมินผลงาน

แผนการสอน : รูปแบบการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

วิชา จิตรกรรมระดับการศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3

หน่วยความรู้ที่ 4 : เนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

เนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นในผลงานจิตรกรรมที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวของมนุษย์ ให้ความสำคัญกับพื้นที่ ที่มนุษย์ล้วนมีบทบาท ตลอดจนให้ความสำคัญในกระบวนการถ่ายทอดผลงานที่มีเป้าหมายขงการสร้างเนื้อหา มองสภาพรวมของเนื้อหาเหล่านั้น เช่น เรื่องราวที่เล่ากันมา วิถี่ชีวิตในโลกปัจจุบัน, คติชนและความเชื่อความศรัทธา, จินตนาการจากภาพรวมของสมอง เป็นต้น แล้วนำเสนอในรูปแบบกลวิธีที่ตนสนใจ เป็นผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามรถเรียนรู้ถึงการให้ความสำคัญต่อบริบทแวดล้อมรอบตัวมนุษย์ อันเป็นการสร้างเนื้อหาในภาพผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน
2. สามารถนำเสนอภาพผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันเชิงวิเคราะห์เนื้อหา เป็นผลงานตามแนวคิดเฉพาะตนได้

เนื้อหา

มนุษย์ เป็นสิ่งมีชีวิตที่สร้างอารยธรรมเป็นของตนเอง มีความคิด ความเชื่อ มีวัฒนธรรม ศาสนามีการสืบเผ่าพันธุ์ สร้างการศึกษา สร้างพัฒนาเทคโนโลยีอันทันสมัยและขณะเดียวกันก็ทำลายธรรมชาติสมัยหนึ่งมนุษย์เชื่อว่ามนุษย์คือศูนย์กลางของจักรวาล แต่เมื่อศึกษาวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ความรู้และความเชื่อต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตามยุคสมัย จนในปัจจุบันธรรมชาติถูกทำลายอย่างมากด้วยมือมนุษย์ มนุษย์จึงมีแนวคิดต่อการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ในโลกของปัจจุบัน

บริบทแวดล้อม หมายถึง สิ่งรอบ ๆ ตัวที่มีอยู่และเกิดขึ้นรอบตัวของมนุษย์ มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

มนุษย์กับบริบทแวดล้อม เป็นปรากฏการณ์ความจริงที่มนุษย์เผชิญอยู่กับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี วิถีแห่งชีวิตหรือสิ่ง

อื่น ๆ อาจล้วนเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างและกำหนดขึ้น อิทธิพลของการถ่ายทอดในภาพผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน ก็จะปรากฏภาพของมนุษย์กับบริบทที่แวดล้อมรอบตัวมนุษย์

เนื้อหา จึงยังเป็นสิ่งจำเป็นในการนำเสนอเรื่องราว ถ่ายทอดและสร้างความหมายให้มีอยู่เพื่อความเข้าใจระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง เนื้อหาที่กำหนดอาจเป็นไปตามเป้าหมายที่ถูกสร้างขึ้น เพื่อนำเสนอการกระตุ้นให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้ เร้าความรู้สึก ตามบริบทแวดล้อมในสภาพร่วมสมัยในปัจจุบัน กระแสสังคม วัฒนธรรม โครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง ข่าว เรื่องราวข้อมูล ที่อยู่ในระบบต่างก็ส่งผลต่อวิธีคิดในการสร้างประเด็นเนื้อหาในงานจิตรกรรมสีน้ำมัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้สอน	ผู้เรียน
1. นำเสนอภาพผลงานศิลปินและบทวิจารณ์ ผลงานศิลปะร่วมสมัย ที่ให้ความสำคัญระหว่างมนุษย์กับบริบทแวดล้อม	1. เรียนรู้ภาพจากผลงานศิลปินและการอ่านบทวิจารณ์ ผลงานศิลปะร่วมสมัย แยกวิเคราะห์อิทธิพลของบริบทแวดล้อมกับมนุษย์
2. ให้ผู้เรียนนำเสนอแนวคิดการวิเคราะห์ และออกแบบภาพความคิดของเนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม	2. สรุปสังเคราะห์ สร้างแนวคิดด้านเนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม เฉพาะตน อาจเป็นประสบการณ์ของตนเอง พร้อมนำมาออกแบบภาพความคิด นำเสนอหน้าชั้นเรียน
3. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม สังเกตและแนะนำ	3. นำแนวคิดไปสร้างเป็นผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน
4. สังเกตและสรุปกิจกรรมเนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม	4. นำเสนอผลงานพร้อมอธิบายรูปแบบกลวิธีที่สร้างสรรค์ขึ้นกับการสร้างเนื้อหา

สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. ภาพสไลด์ผลงาน
2. เครื่องฉายสไลด์
3. บทวิจารณ์
4. สีน้ำมัน
5. พู่กันระบายสีน้ำมัน
6. ขาหยั่ง

7. เฟรมผ้าใบ
8. น้ำมันผสมสีน้ำมัน
9. เกรียง
10. จานผสมสี
11. เทปกาวและอื่นๆ

การวัดผลประเมินผล

หน่วยความรู้	สิ่งที่จะประเมิน	ประเมินจาก	เครื่องมือ
4. เนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม	การนำเสนอผลวิเคราะห์ ต่อบริบทแวดล้อมกับมนุษย์	ผู้เรียน	แบบสังเกตพฤติกรรม
	ภาพและงานที่สะท้อนเนื้อหาเชิงวิเคราะห์	ภาพผลงาน	แบบประเมินผลงาน

แผนการสอน : รูปแบบการระบายสีน้ำมันตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

วิชา จิตรกรรมระดับการศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3

หน่วยความรู้ที่ 5 : พหุวิธีสร้างสรรค์ **เวลา 3 คาบ**

ความคิดรวบยอด

พหุวิธีสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ให้ความสำคัญของความหลากหลายด้วยรูปแบบและกลวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน ความหลากหลายด้วยแนวคิดด้านเนื้อหา ความหลากหลายในตัวบุคคล และอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันของตนเอง นำเสนอภาพของความหลากหลายนั้นออกมาอย่างน่าสนใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถเรียนรู้การผสมผสาน รูปแบบกลวิธีและแนวทางปฏิบัติ สู่กระบวนการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมสีน้ำมันเฉพาะตนได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงาน ที่มีความหลากหลายด้วยพหุวิธีการสร้างสรรค์ได้

เนื้อหา

พหุวิธีสร้างสรรค์ หมายถึง วิธีการแก้ปัญหามากกว่าหนึ่งวิธีการที่มีต่อกระบวนการปฏิบัติที่จะควบคุมและแสดงเสรีภาพการถ่ายทอด ความคิดสร้างสรรค์บนระนาบรองรับ

จากพื้นฐานของการระบายสีน้ำมันที่จะต้องเรียนรู้กลวิธีการระบายสีตามคุณสมบัติของสื่อสี ซึ่งเราอาจเรียกวิธีการนี้ว่า เป็นเทคนิคตามธรรมเนียมปฏิบัติ (Conventional technique) ไม่ว่าจะเป็น การระบายเรียบ สีเดียว หรือหลายสี การระบายเรียบตามวิธีเกลี่ยให้สีเข้ากันกลมกลืน การระบายสีเกลี่ยแล้วเช็ดออกร่างด้วยเกรียงหรืออุปกรณ์อื่น ๆ การผสมสี เกลี่ยสีหลากหลาย แล้วเห็นบางสี การถ่ายทอดในเรื่องราวธรรมชาติจริง สถานที่จริง ภูมิทัศน์ เป็นต้น ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นการทดลองเรียนรู้ ฝึกเพื่อควบคุมการระบายสีน้ำมัน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้นั้น ๆ

จากพื้นฐานสู่การสร้างสรรค์ โดยให้ความสำคัญความหลากหลายด้วยรูปแบบของการนำเสนอและเทคนิคกลวิธีที่ถูกฟสมผสานได้มากกว่าอย่างเดียว เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายใหม่นำเสนอภาพลักษณ์ของกลวิธีที่มีความหลากหลาย และน่าสนใจ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้สอน	ผู้เรียน
1. นำเสนอภาพผลงานศิลปินที่มีความหลากหลายด้วยรูปแบบ กลแกลวิธี อธิบายถึงพหุวิธีสร้างสรรค์ และการนำเสนอเพื่อถ่ายทอดเป็นผลงาน	1. เรียนรู้การผสมผสานรูปแบบ กลวิธี และการปฏิบัติ ในกระบวนการที่ศิลปินสร้างสรรค์ผลงาน
2. สังเกต และแนะนำในกระบวนการประมวลความรู้	2. ประมวลความรู้ เลือกรูปแบบ และกลวิธีที่ตนเอง สนใจ สร้างเนื้อหาที่มีความสำหรับตนเองด้วยประสบการณ์ของตนเอง
3. ในภาคปฏิบัติ สังเกต และแนะนำ	3. นำความรู้จากการประมวลความรู้ไปสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันของตนเองโดยให้ความสำคัญต่อพหุวิธีการสร้างสรรค์
4. สังเกตและสรุปกิจกรรมพหุวิธีสร้างสรรค์	4. นำเสนอผลงาน อธิบายรูปแบบกลวิธีและเนื้อหาที่ตนเองถ่ายทอด

สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. ภาพสไลด์
2. เครื่องฉายสไลด์
3. สีน้ำมัน
4. พู่กันระบายสีน้ำมัน
5. ขาหยั่ง
6. เฟรมผ้าใบ
7. น้ำมันผสมสีน้ำมัน
8. เกรียง
9. จานผสมสี
10. เทปกาวและอื่น ๆ

การวัดผลประเมินผล

หน่วยความรู้	สิ่งที่จะประเมิน	ประเมินจาก	เครื่องมือ
5. พหุวิธีสร้างสรรค์	การวิเคราะห์การผสมผสานรูปแบบกลวิธีและแนวคิดปฏิบัติ	ผู้เรียน	แบบสังเกตพฤติกรรม
	พหุวิธีในการสร้างสรรค์	ภาพผลงาน	แบบประเมินผลงาน

ข. หลักเกณฑ์การประเมินผล

หลักเกณฑ์การประเมินผล
รูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
หน่วยความรู้ที่ 1 : กระบวนแบบพื้นภาพ

เครื่องมือ 1. แบบสังเกตพฤติกรรม

2. แบบประเมินผลงาน

1. แบบสังเกตพฤติกรรม

ชื่อ - นามสกุล	พฤติกรรมทั่วไป	การนำเสนอแนวความคิด

2. แบบประเมินผลงาน

ชื่อ .... นามสกุล ....

รหัสประจำตัว..................................... ระดับชั้น ....

สาขาวิชาเอก...

ความสามารถที่นำเสนอ	5	4	3	2	1
1. ความสามารถในการถ่ายโยงการรับรู้สัมผัสสู่ผลงาน					
2. ความสามารถในการเลือกและคัดสรรรูปแบบกลวิธี					
3. ความสามารถในการแก้ปัญหาในกระบวนการปฏิบัติ					
4. ความสามารถในการนำเสนอรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมัน					
5. ความสามารถในการผสานแนวคิดและกระบวนการปฏิบัติ					
6. ความสามารถในการเรียนรู้กลวิธีการระบายสีน้ำมัน					
7. ความสามารถในการนำเสนอพื้นภาพที่มาจากภาพของสมอง					
8. ความสามารถในการนำเสนอแนวความคิด					
9. ความสามารถในด้านทักษะและความชำนาญ					
10. ความสามารถในการนำเสนอกระบวนแบบพื้นภาพเฉพาะตน					

หมายเหตุ : หลักเกณฑ์เหล่านี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของสถานการณ์จริง

หลักเกณฑ์การประเมินผล
รูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
หน่วยความรู้ที่ 2 : จินตภาพจากการรับรู้

เครื่องมือ 1. แบบสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินผลงาน

1. แบบสังเกตพฤติกรรม

ชื่อ - นามสกุล	พฤติกรรมทั่วไป	การนำเสนอแนวความคิด

2. แบบประเมินผลงาน

ชื่อ .... นามสกุล ....
รหัสประจำตัว.................................... ระดับชั้น ....
สาขาวิชาเอก...

ความสามารถที่นำเสนอ	5	4	3	2	1
1. ความสามารถในการถ่ายโยงการรับรู้สัมผัสสู่ผลงาน 2. ความสามารถในการเลือกและคัดสรรรูปแบบกลวิธี 3. ความสามารถในการแก้ปัญหาในกระบวนการปฏิบัติ 4. ความสามารถในการนำเสนอรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมัน 5. ความสามารถในการผสานแนวคิดและกระบวนการปฏิบัติ 6. ความสามารถในการเรียนรู้กลวิธีการระบายสีน้ำมัน 7. ความสามารถในการนำเสนอพื้นภาพที่มาจากภาพของสมอง 8. ความสามารถในการนำเสนอแนวความคิด 9. ความสามารถในด้านทักษะและความชำนาญ 10. ความสามารถในการนำเสนอจินตภาพจากการรับรู้เฉพาะตน					

หมายเหตุ : หลักเกณฑ์เหล่านี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของสถานการณ์จริง

หลักเกณฑ์การประเมินผล
รูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
หน่วยความรู้ที่ 3 : ส่วนประกอบและโครงสร้างภาพ

เครื่องมือ 1. แบบสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินผลงาน

1. แบบสังเกตพฤติกรรม

ชื่อ - นามสกุล	พฤติกรรมทั่วไป	การนำเสนอแนวความคิด

2. แบบประเมินผลงาน

ชื่อ .... นามสกุล ....
รหัสประจำตัว..................................... ระดับชั้น ....
สาขาวิชาเอก...

ความสามารถที่นำเสนอ	5	4	3	2	1
1. ความสามารถในการถ่ายโยงการรับรู้สัมผัสสู่ผลงาน					
2. ความสามารถในการเลือกและคัดสรรรูปแบบกลวิธี					
3. ความสามารถในการแก้ปัญหาในกระบวนการปฏิบัติ					
4. ความสามารถในการนำเสนอรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมัน					
5. ความสามารถในการผสานแนวคิดและกระบวนการปฏิบัติ					
6. ความสามารถในการเรียนรู้กลวิธีการระบายสีน้ำมัน					
7. ความสามารถในการนำเสนอพื้นภาพที่มาจากภาพของสมอง					
8. ความสามารถในการนำเสนอแนวความคิด					
9. ความสามารถในด้านทักษะและความชำนาญ					
10. ความสามารถในการนำเสนอโครงสร้างภาพเฉพาะตน					

หมายเหตุ : หลักเกณฑ์เหล่านี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของสถานการณ์จริง

หลักเกณฑ์การประเมินผล
รูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
หน่วยความรู้ที่ 4 : เนื้อหา : มนุษย์กับบริบทแวดล้อม

เครื่องมือ 1. แบบสังเกตพฤติกรรม
2. แบบประเมินผลงาน

1. แบบสังเกตพฤติกรรม

ชื่อ - นามสกุล	พฤติกรรมทั่วไป	การนำเสนอแนวความคิด

2. แบบประเมินผลงาน

ชื่อ .... นามสกุล ....
รหัสประจำตัว..................................... ระดับชั้น ....
สาขาวิชาเอก...

ความสามารถที่นำเสนอ	5	4	3	2	1
1. ความสามารถในการถ่ายโยงการรับรู้สัมผัสสู่ผลงาน 2. ความสามารถในการเลือกและคัดสรรรูปแบบกลวิธี 3. ความสามารถในการแก้ปัญหาในกระบวนการปฏิบัติ 4. ความสามารถในการนำเสนอรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมัน 5. ความสามารถในการผสานแนวคิดและกระบวนการปฏิบัติ 6. ความสามารถในการเรียนรู้กลวิธีการระบายสีน้ำมัน 7. ความสามารถในการนำเสนอพื้นภาพที่มาจากภาพของสมอง 8. ความสามารถในการนำเสนอแนวความคิด 9. ความสามารถในด้านทักษะและความชำนาญ 10. ความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาเฉพาะตน					

หมายเหตุ : หลักเกณฑ์เหล่านี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของสถานการณ์จริง

หลักเกณฑ์การประเมินผล
รูปแบบการสอนการระบายสีน้ำมัน ตามแนวทางสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย
หน่วยความรู้ที่ 5 : พหุวิธีสร้างสรรค์

เครื่องมือ 1. แบบสังเกตพฤติกรรม

2. แบบประเมินผลงาน

1. แบบสังเกตพฤติกรรม

ชื่อ - นามสกุล	พฤติกรรมทั่วไป	การนำเสนอแนวความคิด

2. แบบประเมินผลงาน

ชื่อ .... นามสกุล ....

รหัสประจำตัว.................................... ระดับชั้น ....

สาขาวิชาเอก...

ความสามารถที่นำเสนอ	5	4	3	2	1
1. ความสามารถในการถ่ายโยงการรับรู้สัมผัสสู่ผลงาน					
2. ความสามารถในการเลือกและคัดสรรรูปแบบกลวิธี					
3. ความสามารถในการแก้ปัญหาในกระบวนการปฏิบัติ					
4. ความสามารถในการนำเสนอรูปแบบและกลวิธีการระบายสีน้ำมัน					
5. ความสามารถในการผสานแนวคิดและกระบวนการปฏิบัติ					
6. ความสามารถในการเรียนรู้กลวิธีการระบายสีน้ำมัน					
7. ความสามารถในการนำเสนอพื้นภาพที่มาจากภาพของสมอง					
8. ความสามารถในการนำเสนอแนวความคิด					
9. ความสามารถในด้านทักษะและความชำนาญ					
10. ความสามารถในการนำเสนอพหุวิธีตามแบบเฉพาะตน					

หมายเหตุ : หลักเกณฑ์เหล่านี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของสถานการณ์จริง

ค. แบบทดสอบวิชาจิตรกรรมสีน้ำมัน

แบบทดสอบวิชาจิตรกรรม (สีน้ำมัน)

1. ศิลปะหลักวิชา (Academic Art) คืออะไร
   ก. กระบวนการการศึกษาศิลปะแบบเหมือนจริง
   ข. กระบวนการสร้างสรรค์ตามแบบแผน (รอนาส์ซองส์)
   ค. กระบวนการสร้างสรรค์ตามแบบคลาสสิค
   ง. กระบวนการสร้างสรรค์ที่มีสืบทอกจากอดีต

2. เรื่องราวที่ถ่ายทอดลงในจิตรกรรมสีน้ำมันในคริสต์ศตวรรษที่ 15-17 ส่วนมากเป็นเรื่องราวใด
   ก. ภาพเหมือนบุคคลสำคัญ ข. ศาสนา
   ค. ทิวทัศน์ ง. หุ่นนิ่ง

3. สื่อสีน้ำมันเป็นการค้นพบด้วยการทดลองปฏิบัติให้มีสภาพของสีคงทนถาวร ซึ่งพัฒนาจากประเภทสีใด
   ก. สื่อสีไม้ ข. สื่อสีฝุ่น
   ค. สื่อสีอะคริลิค ง. สื่อสีน้ำ

4. ข้อใดคือความหมายของจิตรกรรม
   ก. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ที่ใช้พื้นที่ว่างในการจัดวางตำแหน่งผลงาน
   ข. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน 2 มิติ ด้วยความหลากหลายของเทคนิคการระบายสี นำเสนอภาพลักษณ์ของสี เนื้อหา เรื่องราวและรูปทรง
   ค. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน 3 มิติ หลากหลาย กลวีธีระบายทับด้วยสีน้ำมัน
   ง. ถูกทุกข้อ

5. ภาพเขียนโมนาลิซ่าเป็นภาพเขียนด้วยสื่อสีชนิดใด
   ก. Tempera ข. Oil paining
   ค. Presco paining ง. Encaustic painting

6. กระบวนการสร้างสรรค์ที่จำเป็นสำหรับศิลปินคืออะไร
ก. การแก้ไขรูปทรงที่เกิดขึ้นได้ทันท่วงที
ข. การสร้างตามลำดับขั้น
ค. การแสวงหารูปทรงใหม่
ง. การมองเห็นขั้นตอนของปัญหา

7. ศิลปะลักษณะใดที่สะท้อนปรัชญามนุษยนิยม (Humanism)
ก. ศิลปะที่แสดงอัตตาของศิลปิน
ข. ศิลปะที่แสดงเรื่องราวของมนุษย์
ค. ศิลปะที่แสดงปัจเจกภาพ
ง. ศิลปะที่แสดงธรรมชาติ

8. ศิลปะเพื่อศาสนามักจะสะท้อนอย่างไร
ก. สะท้อนศาสนสถาน
ข. อลังการตามแรงศรัทธา
ค. สะท้อนการตกแต่งหรูหรา
ง. ตามหลักศาสนา

9. ภาพเขียนอาหารมื้อสุดท้ายของดาวินซีใช้สื่อสีอะไร
ก. สีน้ำมัน
ข. การเขียนผนังปูนเปียก
ค. สีผสมไข
ง. สีฝุ่นผสมไข่แดง

10. ผู้ที่ค้นคว้าการเขียนภาพสีน้ำมันประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่งคือใคร
ก. Jan Vermeer
ข. Jan Van Eyck
ค. Pablo Picasso
ง. Albrecht Durer

11. การระบายสีน้ำมัน สีดำอ่อนสดใส โดยการผสมสีขาว
ก. Low Key Colour
ข. High Key Colour
ค. Middle Key Colour
ง. Colour Circle

12. ผลงานทัศนศิลป์ที่มีลักษณะ 2 มิติ คืออะไร
ก. ประติมากรรม
ข. จิตรกรรม
ค. สื่อผสม
ง. รูปปั้น

13. “ความชัดเจน ความง่าย มาตราส่วน เป็นคุณค่าของศิลปะ” เป็นความเชื่อในการแสดงออกทางศิลปะลัทธิใด

ก. แอบสแตรค อาร์ท
ข. มินิบอล อาร์ต
ค. ปอบ อาร์ต
ง. ออฟ อาร์ต

14. ศิลปินสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาศึกษากระบวนการเขียนภาพสีน้ำมันจากศิลปินชาติใด

ก. Itallan
ข. Flemish
ค. Spanish
ง. German

15. “Sfumato” คือกลวิธีระบายสีอย่างไร

ก. Linear Perspective
ข. Atmospheric Perspective
ค. X-ray Dimansion
ง. Comparative Size Dimansion

16. สัดส่วนสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ถือว่างาม คืออะไร

ก. กว้าง 11 ยาว 3
ข. กว้าง 7 ยาว 4
ค. กว้าง 2 ยาว 3
ง. กว้าง 4 ยาว 6

17. ศิลปะลัทธิประทับใจ (Impressionism) ให้ความสำคัญกับอะไร

ก. สภาพการสะท้อนสี
ข. สภาพของบรรยากาศแสดงสี
ค. สภาพของกลุ่มสีต่าง ๆ
ง. สภาพการสั่นสะเทือนของแสง

18. ศิลปะโรโคโค (Rococo) มีลักษณะอย่างไร

ก. ระบบกษัตริย์ที่ปกครองประเทศ
ข. ชนชั้นกลางที่มีความหรูหราฟุ้งเฟ้อ
ค. ชนชั้นล่างที่ต้องต่อสู้ชีวิตในสังคม
ง. ชนชั้นสูงเชื้อสายพระราชวงศ์

19. กลวิธีการระบายแบบภาพถู (frottage) ของมักซ์ เอินสต์ (Max Emst) จิตรกรลัทธิหนือจริง (Surrealism) และคติดาดา (Dadaism) มีวิธีการอย่างไร
    - ก. เป็นการระบายสี แบบอย่างรวดเร็ว แสดงรอยพู่กันอย่างมั่นใจ
    - ข. เป็นการนำผ้าใบที่ระบายสีมาใหม่ ๆ โดยสียังไม่แห้งมาคลุมลงบนวัตถุที่มีพื้นผิวต่าง ๆ ซึ่งวางไว้บนพื้นแล้วใช้เครื่องมือประเภทที่มีปลายยืดหยุ่นปาดสีบางส่วนออก
    - ค. เป็นการนำผ้าใบมาระบายสีทับชิ้นที่ 1 รอแห้งระบายทับชั้นที่ 2 นำแผ่นยางขูดขีดให้เกิดภาพและเกิดร่อยรอยตามความสนใจ
    - ง. ถูกทุกข้อ

20. การระบายสีระหว่างของภาพกับพื้นประสานกัน นิยมสร้างรอยพู่กันประสานกันจนบางภาพจะกลมกลืนกันจนแยกไม่ออกระหว่างรูปและพื้น กลวิธีนี้คือ

ก. Impasto	ข. Soft Edge
ค. Brushwork	ง. Broken Color

21. กลวิธีการระบายสีน้ำมัน เพื่อช่วยสร้างพื้นภาพให้ดูซับซ้อนของชั้นสี

ก. Alla Prima	ข. Scumbling
ค. Hard Edge	ง. Glazing

22. “Post – modernism” เชื่อมโยงกับข้อใด
    - ก. จิตวิทยาจิตวิเคราะห์
    - ข. นิเวศวิทยา
    - ค. ปรัชญาและศาสนา
    - ง. พฤติกรรมนิยม

23. “ศิลปะ คือการวิจัย” เป็นแนวคิดของใคร

ก. Joan Miro	ข. Pablo Picasso
ค. Hans Hoffman	ง. Henri Matisse

24. “สีคือการแสดงออก” ควรเป็นแนวคิดของศิลปินกลุ่มใด

ก. อิมเพรสชั่นนิสม์	ข. เอกซ์เพรสชั่นนิสม์
ค. โพสท์อิมเพรสชั่นสิสต์	ง. โฟวิสม์

25. เพราะเหตุใดรูปแบบผลงานทัศนศิลป์ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายในช่วงตอนปลายของคริสต์ศตวรรษที่20
ก. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี
ข. ความเจริญก้าวหน้าของการคมนาคมและการสื่อสาร
ค. ความเจริญก้าวห้าทางความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์
ง. ความเจริญก้าวหน้าของวัสดุ อุปกรณ์ และกลวิธี

26. คำว่า “ศิลปะร่วมสมัย” (Contemporary Art) หมายถึงอะไร
ก. ศิลปะที่สร้างขึ้นด้วยกลวิธีอย่างเดียวกัน
ข. ศิลปะที่สร้างขึ้นในช่วงระยะเวลาเดียวกัน
ค. ศิลปะที่สร้างขึ้นในลักษณะรูปแบบเดียวกัน
จ. ศิลปะที่สร้างขึ้นโดยชนเชื่อชาติเดียวกัน

27. “แสดงเรื่องราวของกาลเวลาบนพื้นที่ภาพจิตรกรรมด้วยจังหวะของการเคลื่อนไหว ผ่านภาพซ้อนจำนวนมา ใช้สื่อสีน้ำมันแสดงรอยแปรง ระบายสีแบบจุดเล็ก ๆ โดยหลักสำคัญที่ศิลปินกลุ่มนี้กล่าวอยู่เสมอก็คือ โลกปัจจุบันและความงามของเครื่องจักรกล ที่สร้างสรรค์ความรวดเร็ว”
ก. Fauvism ข. Futurism
ค. Dadaism ง. Cubism

28. “สร้างสรรค์ผลงานที่รุนแรง ดุดัน ให้ความรู้สึกตื่นเต้น แสดงรูปร่างหยาบด้วนเส้นและสีที่รุนแรง เป็นสีแท้ ๆ ผลงานแสดงความเด็ดเดี่ยว ในด้านเรื่องราวมีทั้งรูปคนและไม่มีรูปคน มีขนาดต่าง ๆ กัน ผลงานมีลักษณะคล้ายรูปตัด (Cut out Shape)”
ก. Cubism ข. Fauvism
ค. De Stijl ง. Expressionism

29. “แสดงเสรีภาพตามอารมณ์ ความรู้สึก และตามความต้องการของศิลปิน โดยถือความรู้สึกภายใน แสดงผลงานที่สะท้อนความสับสนของสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เพศ และศาสนา พยายามเอาเรื่องราวที่แวดล้อมชีวิตขณะนั้นแสดงออกตามความรู้สึกของตนทางด้านตรงข้ามกับความงาม
ก. Fauvism ข. Expressionism
ค. De Stijl ง. Futurism

30. “ความงามของรูปทรงพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ รูปทรงสี่เหลี่ยม และแม่สีพื้นฐาน คือ สีแดง น้ำเงิน เหลือง การจัดภาพเน้นความเรียบง่าย สร้างความผสานสัมพันธ์ ระหว่างบริเวณ รูปทรง เส้น สี และบริเวณว่าง ระบายสีราบเรียบ”

ก. Cubism	ข. De Stijl
ค. Futurism	ง. Fauvism

31. ศิลปะสมัยใหม่มีรูปแบบพื้นฐานจากอะไร
    - ก. พื้นฐานจากสิงแวดล้อมรอบตัว
    - ข. พื้นฐานจากการมองเห็นของมนุษย์
    - ค. พื้นฐานจากการทดลองวิจัย
    - ง. พื้นฐานจากจินตนาการของมนุษย์

32. ศิลปินกลุ่มสนามสี (Color Field Group) ต้องการแสดงอะไรบนผลงานจิตรกรรม
    - ก. แสดงบริเวณว่างและสัดส่วนของกลุ่มนี้
    - ข. พื้นที่การรับรู้และความรู้สึกสัมผัสเกี่ยวกับสี
    - ค. แสดงความขัดแย้งของสีอย่างชัดเจน
    - ง. สนามของรูปและพื้นอันเป็นส่วนสำคัญ

33. ศิลปะลัทธิใด ที่นิยมเขียนภาพเป็นจุด
    - ก. Neo-impressionism
    - ข. Impressionism
    - ค. Post-impressionism
    - ง. Expressionism

34. “เป็นขบวนการทางทัศนศิลป์และวรรณกรรม ก่อตัวขึ้นในกรุงซูริค ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นการนำเสนอทรรศนะที่ต่อต้านสงคราม ต่อต้านความงามจากอดีต จากความเก็บกดและการต่อต้านที่ศิลปินกลุ่มนี้แสดงออกมาอาจเป็นสื่อสะท้อนให้เห็นมนุษย์ไร้สาระ หรือกระตุ้นให้มองเห็นความไร้สาระเพื่อก้าวไปสู่ “สาระ” อันเป็นแก่นสารได้

ก. Fativism
ข. Dadaism
ค. Cubism
ง. Futurism

35. ผลงานจิตรกรรม “Guernica” (1997) ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดชิ้นหนึ่งของปิคาสโซแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร

ก. สภาพสงครามในสเปน
ข. ฝรั่งเศสกรีฑาทัพเข้าสู่สเปน
ค. การกดขี่ทางสังคมในสเปน
ง. สภาพประชาชนภายหลังสงคราม

36. “Impasto” คือกลวิธีการระบายสีแบบใด

ก. การบายสีหนา
ข. การระบายฉาบสี
ค. การระบายสีแบบเสร็จครั้งเดียว
ง. การระบายสีเรียบคมชัด

37. ศิลปะและการออกแบบลักษณะใดที่นิยมแสดงด้วยเรื่องราวที่ทันสมัย

ก. Modernism
ข. Pop Art
ค. Futurism
ง. Constructivism

38. สัจนิยม (Realism) หมายถึงอะไร

ก. ความจริงตามการรับรู้และความจริงของมวลชน
ข. ความจริงตามธรรมชาติ
ค. ความจริงตามวิทยาศาสตร์
ง. ความจริงทางหลักศาสนา

39. ข้อใดเรียงลำดับถูกต้อง

ก. Visual → Modern Art → Empiricism
Post – Modern Art → Image → Cognition

ข. Modern Art → Visual → Empiricism
Post – Modern Art → Image → Cognition

ค. Empiricism → Visual → Post – Modern Art
Cognition → Image → Modern Art

ง. Post – Modern Art → Modern Art → Image
Empiricism → Cognition → Visual

40. ความคิดรวบยอดหมายถึงอะไร

ก. ความชัดแจ้งของแผนงานที่จะลงมือกระทำจริง
ข. ความหมายที่กำหนดขึ้นหลังจากได้รับประสบการณ์น้อยลง
ค. ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบของรูปและพื้น
ง. ความเข้าใจที่ได้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปโดยได้รับการตอบแทน

41. ข้อความใดคือการเรียกชื่อตามคุณสมบัติของวัสดุ

ก. จิตรกรรมคนเหมือน
ข. จิตรกรรมสีน้ำมัน
ค. จิตรกรรมหุ่นนิ่ง
ง. จิตรกรรมทิวทัศน์

42. ดี คูนนิง (Willem de Kooning) เป็นศิลปินในกลุ่มใด

ก. Conceptual Art
ข. American Expressionism
ค. Minimal Art
ง. Pop Art

43. แนวโน้มของศิลปกรรมในปัจจุบันเป็นอย่างไร

ก. เป็นผลงานที่แยกสื่อแสดงออกอย่างชัดเจน
ข. ผสานสื่อแสดงออกหลายอย่างเข้าไว้ด้วยกัน
ค. แยกประเภทสื่อตามแขนงของศิลปกรรม
ง. สร้างตามแนวคิดของอดีตที่ผ่านมาเพื่อสานต่อ

44. ทางเลือกของศิลปะร่วมสมัยเป็นอย่างไร
   ก. เลือกสรรวัสดุและสื่อใหม่ ๆ สำหรับการแสดงออก
   ข. เลือกสรรสื่อและกลวิธีต่าง ๆ สำหรับการแสดงออก
   ค. เลือกสรรเทคโนโลยีสมัยใหม่สำหรับการแสดงออก
   ง. เลือกสรรวัสดุจากสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

45. ลักษระเด่นด้านเนื้อหา เรื่องราว ของ “ศิลปะเพื่อชีวิต” คือข้อใด
   ก. แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับผู้มีอำนาจในสังคม
   ข. แสดงถึงเรื่องราวที่บ่งบอกถึงความแตกต่างระหว่างชนชั้น
   ค. แสดงถึงเรื่องราวที่เน้นพฤติกรรมและกิจกรรของชนบท
   ง. แสดงถึงเรื่องราวของชนชั้นผู้ปกครอง ขุนนางและพระ

46. รูปแบบที่ให้ผู้สร้างสร้างผลงานจากสื่อหลากหลายเรียกว่าอะไร
   ก. จิตรกรรมบริสุทธิ์
   ข. จินตภาพ
   ค. จิตรกรรมสื่อโฆษณา
   ง. จิตรกรรแบบสร้างสรรค์

47. สีแท้ (hue) คือสีในข้อใด
   ก. สีชมพู
   ข. สีส้ม
   ค. สีแดงเลือดหมู
   ง. สีฟ้า

48. การที่เรามองเห็นสีเหลืองขัด ก็เพราะว่า
   ก. สีเหลืองอยู่บริเวณสีเทาล้อมรอบ
   ข. สีเหลืองอยู่บริเวณสีเข้มล้อมรอบ
   ค. สีเหลืองอยู่บริเวณแสงสว่างมาก
   ง. สีเหลืองอยู่บริเวณสีแดงล้อมรอบ

49. การแสดงส่วนดีและส่วนเสียของสังคมในรูปของการถากถาง การประชดเสียดสีจัดอยู่ในกลุ่มลัทธิใด

ก. Abstract Expressionism	ข. Dadaism
ค. Suprematism	ง. Impressionism

50. “Abstract Expressionism” คือจิตรกรรมลักษณะใด

ก. Brush Works	ข. Action painting
ค. Calligraphy	ง. Hard-Edge painting

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายอดิศร พรศิริกาญจน์
วันเดือนปีเกิด	30 ตุลาคม 2520
สถานที่เกิด	จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	4 หมู่ 3 ซอย สายไหม 43 ถนนสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10320
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2543	การศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอก ศิลปศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) ศิลปศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร